No. 53 Woensdag 5 Februari 1930. 46e JAARGANG

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN — EERSTE BLAD — Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Welt. 429

De Regeeringsverklaring.

Met groote waardeering zal ieder, die evenwicht en beheersching in het beleid ten aanzien van de volksbeweging wenschelijk acht, kennis nemen van de mededeelingen der regeering in haar antwoord betreffende algemeene beschouwingen van den Volksraad. Deze verklaringen zijn, zonder voorbehoud, bevredigend. Het was een krachtig en ondubbelzinnig woord, dat geen ruimte laat voor tweeërlei duiding.

Wanneer hier gesproken wordt van „een krachtig woord", dan beteekent dit niet dat de regeering zich uitliet in allerlei pakkende en boeiende termen, die erop berekend zijn, een luisterende vergadering te imponeeren, maar vaak na enkele dagen hun invloed hebben verloren.

Rethorisch krachtsvertoon ontbrak hier zelfs nagenoeg geheel. Maar dit antwoord toonde, evenals trouwens de memorie die haar was voorafgegaan, de kracht e e n e r o v e r t u i g i n g, eener stellig bepaalde, doelbewuste houding tegenover de gebeurtenissen.

Wanneer men er ons dan ook op wijzen mocht, dat in velerlei opzicht thans niet meer, en ook niet anders werd gesproken dan op 10 Januari, dan mogen wij dit verwijt terugwijzen met de verzekering, dat men de psychologische werking van nuances miskent. Zoo de grondslagen van de uiteenzetting bij den aanvang der zitting dezelfde waren als thans, dan kan slechts worden vastgesteld, dat haar intenties nu beter tot haar recht kwamen.

Dit meenen wij in de eerste plaats te mogen toeschrijven aan de verplaatsing van sommige accenten in de rede van gisteren, vergeleken met de verklaring bij den aanvang der zitting afgelegd. In de uiteenzetting bij de opening, op invitatie van het college van gedelegeerden—toen ook niet „vrij van zenuwen"—legde de regeering ten volle den nadruk op het justitiëel karakter der actie tegen de P.N.I. Het hoofdparket had op 28 December het onderzoek aangevangen naar een reeks van misdrijven, wel omschreven in het wetboek van strafrecht, en had daartoe een aantal huiszoekingen en arrestaties verricht. Dit werd vooropgesteld: het feit, dat de P.N.I. een bedreiging zou kunnen zijn voor de ontwikkeling van het Indisch gemeenebest, ook al zoude haar l e i d e r s elke gedachte aan gewelddadige actie vreemd zijn, werd slechts aarzelend en terloops ter sprake gebracht.

In het licht van de eerste verklaring moest men helaas verwachten, dat de leiders der P.N.I., zoo zwart op wit niets bezwarends werd aangetroffen, wederom op vrije voeten zouden worden gesteld, en het lieve leven van voor af aan zou kunnen beginnen. In haar ijver om te ontkennen, dat het hier een „politiek" optreden der regeering, een „aanval op de volksbeweging" gold — dat h a a r zulk een verwijt zou kunnen treffen!— ging de regeering verder dan voorzichtig kon worden geoordeeld. Thans stelt zij voorop, dat de beveiliging van den staat haar ingrijpen eischte, en die beveiliging was in gevaar gebracht niet alleen, of wellicht — dit zal dan nader blijken — zelfs in het geheel niet door het beramen van een opstands-complot of andere wel-omschreven strafbare feiten, maar door de a t m o s f e e r die de P.N.I. rondom zich had geschapen. De heer Kiewiet de Jonge zeide hier: rondom d e e l e n der P.N.I. Wij betreuren deze onderscheiding, maar achten haar in het licht van de jongste verklaringen der regeering niet meer van gewicht.

Thans verklaarde de regeering, dat aan onverantwoordelijke propaganda, h o e d a n o o k een eind moet komen, desnoods door verwijdering van verantwoordelijke leiders. En volkomen consequent gaf zij dan ook te verstaan, dat met de justitieele procedure de zaak der leiders van de P.N.I. niet afgeloopen zal zijn, maar eventueel interneering zal volgen.

Deze nieuwe formuleeringen van het standpunt der regeering lijken ons juister, en daardoor sterker en zuiverder dan de voorafgaande. Zij zullen der regeering de verdediging van haar beleid niet gemakkelijker maken: hier te lande heeft zij geen tegenstand van eenig belang te vreezen, maar in Nederland, waar bij gebrek aan kennis van Indische zaken, politieke verhoudingen meestal, bewust of onbewust, worden gemeten met Nederlandschen maatstaf, allicht wel. Maar nochtans achten wij haar standpunt v e r s t e r k t.

Door de kracht van haar overtuiging, die spreekt uit dit document.

R.

Uit de Indische Pers.

Middendorp.

Het *A.I.D.*, thans het Maandag in ons blad gepubliceerde citaat uit een artikel van den heer W. Middendorp in *Het Volk* eveneens afdrukkend, teekent daarbij o.a. aan:

Aan deze „leuzen" echter, aan deze „verlakkerij" om met den heer Albarda te spreken, wordt het goedgeloovige volk opgeofferd.

De leiders achter de schermen houden zich buiten schot, zij ageeren slechts voor de leus, maar de volgelingen gaan naar Digoel.

Terecht zullen de nationalisten zoowel als de ultra-nationalisten, die nu voor de verkondiging dezer leus zich voor den rechter zullen moeten verantwoorden, den heer Middendorp ernstig euvel duiden, dat hij dit alles niet onmiddellijk met even zooveel en even zoo duidelijke woorden gezegd heeft.

Thans weten de ultra nationalisten, dat zij zelfs op den heer Middendorp niet meer behoeven te rekenen, als hij zijn nieuwste beginselverklaring trouw blijft, gelijk den nationalisten reeds is bekend gemaakt, wat zij van de S.D.A.P. te wachten hebben.

Hieraan kunnen de looze en vooze beloften die de heer Middendorp in zijn genoemd artikel den nationalisten doet, niets veranderen.

Volgens de uitspraak van het Koloniaal Congres te Utrecht is er in Indië onder de Inlanders geen sociale en geen economische nood.

Er is „slechts" nationaal leed.

Met nationalistische verlangens kan de S.D.A.P., met haar internationaal karakter, zich slechts inlaten voor zoover en indien dit nationalisme een overgangstijdperk vormt tot het internationalisme.

Wie dit begrijpen kan, begrijpe het.

Wie echter de sympathie van de sociaal-democratie voor het „Indonesisch nationalisme" nuchter beschouwt, ziet niet anders dan een pover pogen hen, die in Nederlandsch-Indië om welke reden ook, en doorgaans zonder reden, geen vrede hebben met het Nederlandsche gezag, over te halen tot de partij, die dit gezag zelf in handen wil krijgen en dan niettegenstaande haar internationale beginselen, toch als ras echte Nederlandsche nationalisten dit gezag — zij het dan op haar sociaal-democratische leest geschoeid — zal moeten doen eerbiedigen, wil zij haar regeering handhaven.

Het is nu duidelijk gezegd, zelfs door den heer Middendorp, dat een sociaal-democratische regeering in Nederland niet kan toestaan, dat Indië los van Nederland komt.

NEDERLANDSCH - INDIE.

DE MAIL.

De Tjerimai Zondag.

De *Tjerimai* wordt Zondag aan de kade te Priok verwacht.

Geen Petroleum op Nieuw Guinee.

Na een half millioen pond sterling te hebben uitgegeven voor onderzoekingen naar petroleum in het Australisch mandaatgebied op Nieuw Guinee, heeft de regeering besloten deze pogingen, die in samenwerking met de Persian Oil Cy. werden gedaan, te staken. Aldus seint Aneta-Reuter uit Canberra.

Het nieuwe Katholieke Volksraadslid.

Naar de *Koerier* verneemt, heeft het hoofdbestuur der Indische Katholieke Partij van den heer Nessel van Lissa, te Palembang, telegrafisch bericht ontvangen, dat deze zijne verkiezing tot lid van den Volksraad aanneemt.

De verdwenen 20 Mille.

Aneta seint ons uit Singapore:

Naar verluidt verscheen een dag na de mail-roof van Djambi een Voor-Indiër bij den wisselagent Saiboo met een pak waarin zich 20.000 gulden bevonden.

Hij wenschte dit bedrag te wisselen. Hem werd echter medegedeeld, dat in de privé-woning van den wisselagent geen zaken werden gedaan.

De Indiër beloofde terug te zullen komen. Iets later vond Saiboo in zijn veranda het pakket dat hij aan de politie overhandigde.

De Indiër is echter spoorloos verdwenen.

Mr. Godding.

Het oud-lid van den Raad van Justitie te Batavia mr. Godding is benoemd tot rechter bij de rechtbank te Winschoten.

Indië in de Kamer.

De memorie van antwoord van minister de Graaff. — Belangrijke mededeelingen omtrent de verhouding tusschen Nederland en Indië. — De bestuurshervorming.

Aneta seint ons uit Den Haag het volgende betreffende de memorie van antwoord inzake het voorloopig verslag der Tweede Kamer, met betrekking tot de Indische begrooting.

Min. Koningsberger.

Allereerst merkt de minister op, dat de Indische begrooting zóó laat ten departemente wordt ontvangen, dat het hem niet mogelijk is, aan de begrooting een uitvoerig overzicht te verbinden wanneer zij aan de Kamer wordt aangeboden.

De minister pleegt overleg met de Indische regeering om de Indische financiëele nota als bijlage van de memorie van toelichting aan de Kamerleden te verschaffen. De stukken van den Volksraad zullen gemakkelijker gebonden worden toegelicht. De vaste commissie uit de Kamer voor Koloniale Zaken is een aangelegenheid van de Kamer; de minister spreekt zich daarover niet uit.

De minister zet ten aanzien van de critiek en den lof over zijn heroptreden uiteen; dat in het huidig tijdsgewricht beoordeelingen van de gestie van het departement in den scherpsten vorm te verwachten waren. De minister stemt gaarne toe, dat in de koloniale politiek de belangen van de Indische bevolking primordiaal zijn.

Regeering en Volksbeweging.

Uitsluitend de houding van de verschillende leiders der volksbeweging is oorzaak van de jongste overheidsmaatregelen. De taak van de regeering is tweeledig. Eerstens moet zij ruimte laten voor de ontplooiing van de sociaal-politieke ontwikkeling. Daarnaast moet zij preventief en repressief optreden tegen buitensporigheden. Onder de welwillendheid en de tegemoetkomendheid van de regeering heeft zich het inheemsche vereenigingsleven krachtig ontwikkeld, maar de actieve propaganda van de P.N.I. nam in sommige streken het karakter van revolutionaire propaganda aan. De minister geeft tenslotte een samenvatting van de maatregelen van het bestuur en het leger tegen de P.N.I.

De onvriendelijke uitlegging van de afwezigheid van den Landvoogd bij de Coenherdenking is ongemotiveerd.

Indië en Nederland.

Een vruchtbare gedachtenwisseling omtrent het verloop der staatkundige betrekking tusschen Holland en Indië is onmogelijk maar de minister steunt allerminst de liquidatie-politiek, maar ook niet de consolidatie-politiek. Zijn politiek is echter wèl gericht op de voortdurende bestendiging van de huidige staatkundige verhouding. De staatkundige ontwikkeling blijve een getrouwe afspiegeling van de voortschrijdende ontwikkeling. Slechts wie meent dat de staatkundige rechten te grondvesten zijn op een regeling bij de wet inplaats van op verworven volkskracht en burgerzin wordt non-cooperator.

De volksontwikkeling moet aan het verstrekken van politieke rechten voorafgaan. Thans is allereerst een rustige tijd voor bezinking noodig. Het bovenstaande geldt voor den inheemschen uitbouw van verschillende vertegenwoordigende lichamen en bijv. ook voor het vrouwenkiesrecht.

Het voortdurend contact dat de minister met den landvoogd onderhoudt is de best denkbare waarborg voor de eerbiediging van de aan Indië toegekende wettelijke zelfstandigheid en voor de mogelijkheid tevens dat de minister voor het Indische beleid verantwoordelijk blijft. Het bovenstaande contact waarborgt dat de Landvoogd g e e n o n t w e r p o r d o n n a n t i e s bij d e n V o l k s r a a d a a n h a n g i g m a a k t, w a a r v o o r d e m i n i s t e r p r i n c i p i e e l n i e t v e r a n t w o o r d e l i j k k a n z i j n. De minister oordeelt dat ten aanzien van een ontwerp-ordonnantie waaromtrent de behandeling in den Volksraad geen overeenstemming brengt slechts dan een algemeene maatregel van bestuur kan worden vastgesteld, wanneer eenig door de regeering te handhaven beginsel van staatsbeleid in het gedrang zou komen. Hieruit volgt tevens dat de regeering eerst na een tweede behandeling ingevolge art. 89 I.S., en rekening houdend met de daarbij ter tafel gebrachte argumentatie, haar houding bepaalt.

Bestuurshervorming.

Het overleg met den landvoogd — aldus vervolgt de minister — ten aanzien van de bestuurshervorming leidde tot de volgende algemeene conclusie: zelfbesturende landschappen, plaatselijk bestaande locale dan wel regionale inheemsche instellingen dienen zoo mogelijk steunpunten te vormen van den staatkundigen bouw. Hierbij moet echter worden opgemerkt, dat adatgemeenschappen niet steeds geschikt zijn om als bestuursorgaan te fungeeren.

Overhaasting moet tot mislukking leiden, en het doorvoeren der bestuurshervorming op Sumatra is mitsdien een langdurige taak. D e v o o r b e r e i d i n g v a n d e i n s t e l l i n g d e r h o o g e r e a u t o n o m e o r g a n e n a l d a a r k a n e c h t e r a a n s t o n d s a a n v a n g e n.

Resumeerende verklaart de minister dat thans dus kan worden overgegaan tot instellig eener p r o v i n c i e S u m a t r a, (uitgezonderd Atjeh, vermoeden wij — Red. *B.N.*) waaronder dan autonome afdeelingen worden gegroepeerd wier besturende raden een weerspiegeling zullen vormen van de groote bevolkingsgroepen.

Daaronder worden zuiver inheemsche organen, aansluitend of gebaseerd op oude inheemsche instellingen in het leven geroepen.

De minister zet uiteen, dat de urgentie van de administratieve hervorming en de reorganisatie van het bestuurscorps in de buitengewesten samenhangt met de nieuwe, op artikel 119 van de staatsregeling gebaseerde gewestelijke indeeling van de buitengewesten. Het is noodzakelijk, dat de zelfbesturen actief meewerken aan de provinciale taak in federatief verband.

De decentralisatie op Java moet doelbewust voortgaan.

Politieke zaken, de V.C.

Na een zeer uitvoerige resumeering van de houding der regeering ten aanzien van de inheemsche beweging wordt geconcludeerd, dat een besliste vereischte is dat de regeering de beschikking houdt over de noodige gezagsmiddelen. Zij ontkent dat de tegenstelling tusschen blank en bruin is toegespitst, en evenzeer dat de bevolking en haar leiders het Europeesch bestuur wantrouwen en niet willen samenwerken met het Europeesche deel van de bevolking.

De minister betwijfelt, of de oprichting van de Vaderlandsche Club bevorderlijk zal blijken aan die zoo noodige samenwerking van de verschillende groepen van de bevolking, hoewel de korte ervaring dienaangaande een bepaalde conclusie nog niet wettigt. De regeering keert zich tegen opruiers, onverschillig of zij zich nationalisten, communisten of anders noemen.

De minister heeft bijtijds gewaarschuwd, het betrachten van de noodige zuinigheid niet na te laten, opdat niet andermaal een rigoreuse versobering welke de aantasting van vitale volksbelangen meebrengt noodig worde. De financieele positie i s v e r r e v a n r o o s k l e u r i g, de vooruitzichten zijn vol zorg. Intusschen zijn zij weer niet van dien aard dat een belasting-verzwaring jegens het groot-kapitaal noodig is.

Verschillende onderwerpen.

Opheffing van het College van Gedelegeerden en uitbreiding van den Volksraad is niet te verwachten.

De koelie aanslagen hebben de volle aandacht van den Landvoogd en van den minister. Ten aanzien van het tijdstip van inkrimping en afschaffing van de poenale-sanctie is nog niet beslist.

De tijd voor een verbod van opiumgebruik acht de minister nog niet gekomen. De kwestie van de verbetering van de opleiding en de salarieering van het corps inlandsche bestuursambtenaren heeft de aandacht der regeering.

Over het betreurenswaardig conflict in den Bataviaschen gemeenteraad zijn retrospectieve beschouwingen niet gewenscht. De salarisregeling van de Europeesche onderwijzers acht de minister redelijk voldoende. Defaitisme onder Europeesche en Inlandsche onderwijzers is den minister niet bekend.

De aansluiting van Indisch en Nederlandsch onderwijs op de H.B.S. wordt bestudeerd. De oprichting van staatslandbouwbedrijven is slechts bij uitzondering aan te bevelen, voor rubber thans allerminst.

De vraag van oprichting eener landssuikerfabriek is thans wederom ernstig in studie genomen.

Er is geen behoefte aan contact tusschen de Nederlandsche commissie voor werkverruiming en de Ica.

Ten aanzien van den bouw van nieuwe schepen voor de vloot is overeenstemming bereikt tusschen den minister en zijn collega van defensie. Een aanvullingsbegrooting hieromtrent is te verwachten. Een wetsontwerp is te verwachten voor een nieuwe regeling van de verdeeling der vlootkosten tusschen Indië en Nederland.

De minister deelt tenslotte nog mede dat hetgeen de heer Zentgraaff in een brochure heeft medegedeeld over Aneta, hem geen aanleiding geeft mede te gaan met de leden, die opnieuw ernstige bezwaren meenden te moeten opperen tegen de uitgaven verbonden aan het contract met Aneta.

Over Eenzijdigheid.

In ons blad van Dinsdag 28 Januari schreven wij o.a. naar aanleiding van het incident-Fruin:

Wanneer de regeeringsgmachtigde tevoren, direct of indirect, den heer Fruin had laten weten dat de regeering alleen genoegen zou kunnen nemen met een onvoorwaardelijk excuus, zou het geheele incident vermeden zijn. Dat dit niet geschied is geeft ons aanleiding tot de veronderstelling, dat een publieke afstraffing van den voorzitter van de Vaderlandsche Club in dit geval nuttig werd geoordeeld.

Dat is, dunkt ons, in zekeren zin een compliment voor de V.C.: de regeering acht de jongste politieke partij blijkbaar een zoo geduchte organisatie, dat zij meent niets over haar kant te kunnen laten gaan.

In zooverre brengt dat, overigens hoogst betreurenswaardige incident, dus nog winst: het geeft een aanduiding zoowel van de beteekenis der V.C. in de oogen der regeering als van de wijze waarop zij zich, wanneer zij daartoe aanleiding vindt, tegen de V.C. zal keeren.

De *Locomotief* schrijft, dit alsnog citeerende:

Zooals men uit onze beschouwing weet, zijn wij het met deze zienswijze niet eens; wij meenen dat iedere politieke bedoeling aan dit ook door ons betreurd ingrijpen ontbreekt; dat de Vaderlandsche Club daar geheel buiten staat en dat er niet de geringste sprake is van een aanval op deze organisatie.

Deze verzekering meenen wij op goede gronden te kunnen geven.

Van deze gelegenheid maken wij gebruik door de aandacht van het *Bat. Nieuwsblad* te vestigen op het feit dat het, ongetwijfeld onbedoeld, in zijn persoverzicht een eenzijdige weergave gaf van hetgeen hier over de zaak werd geschreven: het citeerde wèl de critische passages, doch vermeldde niet dat wij, in afwijking van het blad zelf, van oordeel zijn dat men geheel ten onrechte het incident in verband zou brengen met de vermeende houding van de regeering, of van den Gouverneur-generaal tegenover de Vaderlandsche Club.

Wij hebben geen bezwaar de opmerking van de *Locomotief*, die in haar eerste artikel aan het slot voorkwam, en nu dus moet worden opgevat als een v e r o n d e r s t e l l i n g van den schrijver, thans alsnog in de woorden van de *Locomotief* zelve te vermelden. Zij is daar blijkbaar zéér gebrand op, en zulk een wensch weigert men een collega niet.

Maar wat de laatste alinea van het stukje in de *Locomotief* betreft, moeten wij haar een teleurstelling bereiden. Elk artikel waarvan een gedeelte wordt geciteerd, is meteen: eenzijdig geciteerd. Er was naar onze meening geen reden om de afwijkende opinie van de *Locomotief* wat betreft het karakter van het incident te citeeren.

Wij waren, e n z ij n het eenvoudig daarmee niet eens, óók op goede gronden, maar wij wenschten, en wenschen, daarover niet in polemiek te treden: het onderwerp, zoo nauw de persoon van den G.G. rakende, leent zich daartoe niet. Daarom lieten wij de opinie van de *Loc.* in haar waarde en zwegen er over.

Wij hebben thans, meenen wij, de *Locomotief* de volle maat gegeven, maar moeten hier aan toevoegen, dat wij niet steeds bereid zullen zijn, tekst en uitleg te geven waarom wij een bepaalde verkondiging, van welk blad ook, niet citeeren, toejuichen of bestrijden, en dat wij nochtans tevens het verwijt van eenzijdigheid afwijzen, evenals wanneer wij altemet iets anders wèl citeeren... enzoovoorts.

R.

Sterren.

Toegekend is de kleine zilveren ster voor trouw en verdienste, als blijk van waardeering voor zijne langdurige en trouwe diensten, aan Karnomengolo, ook geheeten Karno, hoofdmandoer bij de N.V. Internationale Credit- en Handelsvereeniging „Rotterdam" te Semarang.

De bronzen ster voor trouw en verdienste, als blijk van waardeering voor zijne langdurige en trouwe diensten is toegekend: aan Hadji Ali, stalmeester bij de Deli Rij-Club te Medan, gouvernement Oostk. van Sum.

Ons nummer van heden

(Drie bladen)

BINNENLAND.

De *Tjerimai* komt Zondag met de mail aan.

Geïnterneerden uit Boven-Digoel ontsnapt.

Een Inlandsche chauffeur, die in Deli twee wielrijders licht verwondde, werd afgeslacht.

De Memorie van Antwoord van minister de Graaff aan de Tweede Kamer betreffende de Indische begrooting is een zeer belangrijk stuk. Zij bevat o.a. een belangwekkende mededeeling omtrent het standpunt van den minister inzake zijn verantwoordelijkheid voor de Indische wetgeving; kondigt het instellen van é é n p r o v i n c i e S u m a t r a aan, is nogal bits tegen de Vaderlandsche Club, geeft een véél somberder beeld van de financiëelen toestand als de Indische regeering.

De handelsbalans vertoont een ongunstiger beeld over 1929 dan over 1928; de uitvoerwaarde daalde en de invoerwaarde steeg.

VOLKSRAAD.

De Volksraad beëindigde heden de algemeene beschouwingen; daarna werd Financiën verder behandeld.

Een deel van het verslag vindt men, om redenen van plaatsgebrek, thans in ons derde blad opgenomen.

NEDERLAND.

Koningin en Prinses zijn in Beieren aangekomen.

Van Lear Black begint volgende week zijn wereldreis.

BUITENLAND.

Gemeld wordt dat oneenigheid zou bestaan tusschen Tardieu, Briand en Loucheur.

Pokken-epidemie in Mexico.

De bom-affaire in het Britsch Museum blijkt een grap te wezen.

De V.S. maken aanstalten om van Haïti heen te gaan.

FOR OUR ENGLISH READERS.

Rumours about disharmony between Tardieu, Briand and Loucheur.

Commission appointed to study question when and how U.S.A. should withdraw ex Haïti.

HANDEL.

Een interview met den heer Burger over de rubberpositie.

Geen petroleum in Australisch Nieuw Guinea.

Ook de suiker klaagt over het „ongekend ongunstig weersverloop".

De inkrimping der tinproductie. Besprekingen met Indische belanghebbenden worden voortgezet.

HET DERDE BLAD.

Villanus schrijft over den kok en de keukenmeid in het Engelsche parlement. — Nieuws uit Nederland en het Buitenland. — Verslag van den Volksraad. — Feuilleton.

De Handelsbalans.

Uit de In- en Uitvoercijfers over 1928 blijkt, dat in 1929 in Indië werd ingevoerd voor een waarde van f 1,057,712,000 (1928: f 964,093,000) en uitgevoerd voor een bedrag van f 1,442,674,000 (1928: f 1,580,575,000). Het uitvoer-exedent bedraagt dus f 484,962,000 tegen f 616,482,000 in 1928.

De Pest.

Aan het kwartaalverslag (October-December 1929) van het hoofd van den Gezondheidsdienst in Bandoeng ontleenen wij het volgende over de maatregelen tegen de pest:

264 Contactpersonen werden gedurende het 4de kwartaal onder observatie gesteld. Hiervan kregen 2 personen pest welke beiden aan de ziekte overleden. Vier gevallen van secundaire Longpest kwamen voor. Alle vier werden ter isolatie opgenomen in het Julianaziekenhuis.

Geregeld kwamen de onder observatie gestelde personen zich bij dokter Moehali melden. Meermalen kwam het echter ook voor dat contactpersonen zonder adres achter te laten reeds naar elders waren vertrokken.

Uit de Provincie.

(Van onze correspondenten).

BUITENZORG.

I. E. V.-zaken.

Komende gebeurtenissen werpen haar schaduwen vooruit. Dit kan ten aanzien van de over enkele maanden te verwachten gemeenteraadsverkiezingen voor Buitenzorg ook worden gezegd. Thans reeds hebben allerlei voorbesprekingen plaats gehad in de verschillende kiesvereenigingen, waarvan wij er hier een vijftal bezitten, voorzoover het de Europeesche zetels van den Raad betreft. Het I. E. V. is de sterkste der partijen. Dan volgt wel de vroegere revolutionnaire Kiesvereeniging, die vroeger feitelijk niet vroeg naar godsdienst of politiek, maar alleen als criterium stelde, dat de vertegenwoordigers, die zij naar den raad afvaardigde, in evolutionnairen zin hun taak zouden opvatten. Later is deze kiesvereeniging meer specifiek vrijzinnig geworden en is de naam Vrijzinnige Kiesvereeniging van toepassing geworden. Dan heeft men de Indisch-Katholieke Partij, kortweg de I.K.P. geheeten, de Christelijke Staatspartij, oftewel C. S.P., en eindelijk tegenwoordig de Vaderlandsche Club, die zich te Buitenzorg practisch nog niet als Kiesvereeniging heeft aangediend.

Vroeger bezette het I.E.V. eenige zetels in den Gemeenteraad. Volgens sommigen zelfs zeven van de 9; — volgens anderen slechts vier. Wie gelijk heeft, zal door de papieren van vroeger moeten worden uitgemaakt. *Als* het uit te maken is. Het kan feitelijk den meesten niet schelen, hoeveel er vroeger misschien wel namens het I.E.V. in den Raad gezeten hebben, of hoe weinig. Het gaat er om, te bepalen, op welk aantal zetels de verschillende partijen thans aanspraak kunnen doen gelden. De afdeeling Buitenzorg van het I.E.V. heeft sedert eenigen tijd onderafdeelingen ingesteld—commissies ware wellicht een betere uitdrukking — die de onderscheidene deelen van de afdeelingstaak speciaal zullen behartigen. Zoo is er ook een politiek-economische afdeeling, waarvan de heer White als leider werd aangewezen. De heer White toonde zich een voorstander van een zoo sterk mogelijke I.E.V.-fractie in den gemeenteraad. Hij gaf op daartoe belegde vergaderingen van de afdeeling te kennen, dat het I.E.V. stellig, gegeven zijn aantal stemgerechtigde leden, op 5 raadszetels recht zou hebben. In de tegenwoordige samenstelling van den Raad zijn er vier I.E.V.-leden, die als zoodanig zitting hebben.

Teneinde tot een eenstemmige candidaatstelling te komen, zoodat geen verkiezingsstrijd met al den aankleve van dien ons stedeken zou teisteren, werden tijdig onderhandelingen gevoerd met de I.K.P., die het recht van 5 I.E.V.-zetels in den Raad erkende en zelf aanspraak maakte op 1 zetel. Ook met de C.S.P. werd overleg gepleegd en was men in I.E.V.-kringen geneigd, aan te nemen, dat deze partij zich op hetzelfde standpunt zou plaatsen als de I.K.P. Voor de Vrijzinnige Kiesvereeniging zouden dan 2 zetels overblijven. Op grond van bij geruchte vernomen mededeelingen, meende men te mogen aannemen, dat de Vaderlandsche Club niet met eigen candidaten te voorschijn zou komen en alleen zou overwegen, of de door de andere partijen gestelde candidaten als „voldoende vaderlanders" konden worden beschouwd. In dezen zin waren dan ook de mededeelingen, die van de bestuurstafel kwamen tijdens een vergadering van de Afd. Buitenzorg van het I.E.V.—Een tijdens deze vergadering gearriveerde afgevaardigde van de C.S.P., die dien avond ook juist had vergaderd, gaf evenwel te kennen, dat een en ander ten aanzien van de C.S.P. nog niet zoo zeker was. In elk geval was deze partij van oordeel, dat de Vrijzinnigen weder in de gelegenheid behoorden te worden gesteld, hun oordeel te dezen aanzien te zeggen. De I.E.V.-vergadering nam in dezen geest beslissing en het gevolg was een vergadering van de besturen der verschillende vijf partijen.

Op deze vergadering kon men het niet eens worden. De I.K.P. handhaafde haar standpunt ten aanzien van het I.E.V. en omgekeerd, maar de Vrijzinnigen waren van oordeel, dat het I.E.V. geen recht zou hebben op vijf zetels, terwijl de vertegenwoordigers van de Vaderlandsche Club te kennen gaven, eerst eens met „hoogerop" te willen praten over de aan te nemen houding ten aanzien van de aanstaande gemeenteraadsverkiezingen. De C.S.P. behield zich haar houding voor. Beslist is er feitelijk alzoo nog niets. Bepaalde overeenstemming bestaat er alleen tusschen I.E.V. en en I.K.P. Wat de Vaderlandsche Club zal doen, is nog niet bekend. Of het I.E.V. zijn eisch van vijf zetels zal handhaven, is ook nog geen vaststaand feit. Er is een strooming, die rekening wenscht te houden met alle omstandigheden. Deze strooming, acht het ook niet in den haak, dat een afzonderlijk verkiezingscomité, dat niet officiëel bestaat, deze aangelegenheid regelt, hetgeen feitelijk het geheele Bestuur behoort te doen, met als woordvoerder de afdeelingsvoorzitter. Deze alleen toch behoort de Afdeeling naar buiten te vertegenwoordigen in dergelijke aangelegenheden.

Ook te dezen aanzien zal in de afdeeling het laatste woord vooreerst niet zijn gesproken.

Schoolruzie.

Er is een ernstig meeningsverschil aan den dag getreden tusschen het geheele personeel nagenoeg van een der openbare scholen en het hoofd. Het betreft hier de Eerste Europeesche School, waaraan, met de gymnastiekonderwijzers en het schoolhoofd mede, acht leerkrachten zijn verbonden. Een daarvan is de echtgenoote van het hoofd der school. Nu hebben de zes anderen unaniem zich gewend tot den directeur van Onderwijs, door tusschenkomst der Plaatselijke Schoolcommissie, om overplaatsing, zoo mogelijk naar een andere dan de Eerste Europeesche School te Buitenzorg.

In deze aangelegenheid is ook het bestuur van de afdeeling van het N.I. O.G. te Buitenzorg diligent geweest en heeft een samenspreking gehad met de bedoelde zes leden van het personeel der Eerste School. Het is, na ampele bespreking, tot de slotsom gekomen, dat het collectief verzoeken om overplaatsing de meest gewenschte weg zou zijn.

Er werd afgezien van het hooren van het hoofd der Eerste School in de zaak, zooals anders toch te doen gebruikelijk is. Wanneer men een richting van actie aangeeft aan hen, die op grond van hun lidmaatschap der Afdeeling, dan wel op grond van het feit, dat zij collega's zijn, om raad en bijstand verzoeken, dan begaat men in den regel een onvoorzichtigheid, wanneer men tot het geven van advies overgaat, alvorens de zaak van beide zijden te hebben gehoord.

Misschien had het Afdeelingsbestuur van het N.I.O.G. beter gedaan, het personeel te raden, een grondig onderzoek der zaak door den betrokken inspecteur van het Westersch Lager Onderwijs te verzoeken. Een collectief verzoek om overplaatsing zal toch niet plaatshebben, dan na grondig onderzoek van de inspectie van onderwijs.

Gang de Leau.

In Gang de Leau nadert het einde van den arbeid, die aldaar verricht wordt ter verbreeding van den verkeersweg. Door de afpaling aan beide zijden heeft de weg een boulevardachtig aanzien gekregen. De fraai opgezette neuten, verbonden door een soliede ijzeren stang, doen het goed langs den weg. Aan de standplaats voor voertuigen aan de zijde van den Tjikeumeuhweg wordt nog wat gewerkt, doch dit zal nog slechts een kwestie van een paar dagen zijn. Gang de Leau is steeds open gebleven voor het verkeer. De verbinding van Kotta Paris en het N.W. gedeelte van Tjilendek met de stad is er zeer op verbeterd. Zou het nu geen tijd worden om deze „gang" een weg te gaan noemen en voortaan te spreken van „de Leau weg"?

Autobelasting.

De gemeente is tegenwoordig een weegbrug voor automobielen rijk. Daardoor wordt voorkomen dat de auto's, die voor de belasting moeten worden aangegeven, verkeerd worden geschat, wat betreft hun gewicht. Om niet onbillijk te zijn, schatte men tot voor kort altijd te laag, zooals nu blijkt uit de werkelijke gewichten.

Wij vernamen dat door de hoogere opbrengst van de belasting, tengevolge van dezen maatregel de weegbrug zichzelf al betaald heeft.

Alleen de oprit en afrit van deze brug mogen wel wat verbeterd worden. Kan er geen weg gemaakt worden om het gemeentehuis, dan kunnen de auto's na gewogen te zijn, dadelijk in dezelfde richting doorrijden? Met groote wagens en vrachtauto's is het nu een gepeuter van belang, om weer weg te komen.

SOEKABOEMI.

I. E. V.

Dinsdag 11 Februari a.s. zal het I.E.V. afdeeling Soekaboemi een huishoudelijke leden-vergadering houden met de volgende agenda:

Behandeling binnengekomen aanbiedingen voor Congresvoorstellen.

Behandeling van de gedragslijn der Fractieleden Gemeenteraad.

Rondvraag.

Laten wij hopen dat de den vorigen keer opgekomen 80 leden wederom hunne belangstelling zullen toonen.

Societeit Soekamanah.

Naar wij vernemen is de heer D.F.W. Prins afgetreden als voorzitter van de Societeit Soekamanah.

Op een a.s. algemeene vergadering, welke naar wij vernemen mogelijk den 15den van deze maand zal plaats hebben, zal een nieuwe voorzitter moeten worden benoemd. De heer Prins stelt zich niet meer herkiesbaar doch stelt den heer D. van Beusechem, superintendent van eenige Cultuurondernemingen, candidaat.

Notaris Schotel.

Onze populaire notaris is na een maanden lange ziekte-vacantie weder in de stad teruggekeerd. Hij zal echter nog rust moeten nemen.

Gratie.

Eenige maanden geleden werd de hier welbekende eigenaar van de drukkerij Insulinde door den residentierechter veroordeeld tot f 30 boete wegens overtreding van de ordonnantie betreffende den kinderarbeid. Naar wij vernemen is op zijn verzoek om gratie van de opgelegde straf, door den Gouverneur-generaal gunstig beschikt.

Opdrijverij of malaise?

Reeds menigen keer hebben wij gewezen op de ietwat geforceerde uitbreiding van onze Chineesche handelszaken. Tokogebouwen worden neergezet welke zeker onze stad verfraaien, maar het handelsleven bedotten. De groote winkelgalerijen van de Bouwmaatschappij Soekaboemi zullen binnen kort gereed komen, de Mij. moet dus eveneens naar huurders uitkijken. Zij zal dan goed doen rekening te houden met de volgende les.

Een maand geleden zijn naast Toko Tjong drie nieuwe toko's klaar gekomen en direct verhuurd. Een dezer voortvarenden heeft echter thans reeds te kennen gegeven het gebouw niet langer meer te kunnen huren!

De Gemeentelijke H.C.S.

Van de nieuwe Gemeentelijke Hollandsch Chineesche School, aan den Kebon Djatie weg, is men bezig de fundamenten te leggen. Zoo gezien belooft het een groot en mooi gebouw te worden.

BANDOENG.

Bandoeng vooruit.

De vereeniging Bandoeng Vooruit heeft het plan opgevat om een programma van 7 auto-tochten om Bandoeng vast te stellen, om Bandoeng een grootere bekendheid te geven. Vooral is dit gedaan met het oog op het groote aantal in Bandoeng verblijvende toeristen. Het ligt in het voornemen van het bestuur om met de beheerders van de hotels en pensions ter plaatse en de plaatselijke pers bijvoorbeeld elke week 1 tocht te maken, waarbij gewezen zal worden op de verschillende bezienswaardigheden. Reeds hebben de beheerders van twee der grootste hotels in Bandoeng, Hotel Preanger en Hotel Homann en de beheerder van de hotel en pensionmaatschappij „Lux Vincet" hun medewerking toegezegd.

Donderdag 6 dezer zal de eerste tocht plaats hebben en wel om den Boekit Toenggoel. De tocht zal o.m. gaan over Lembang en Soemedang. De af te leggen afstand is 120 K.M. Men zal 's morgens om half 8 vertrekken van het gemeentehuis. Men hoopt te 1 uur in den namiddag weer terug te zijn.

CHERIBON.

Een pak slaag op den koop toe.

Te Pasoeketan heeft een aanrijding plaats gehad tusschen een Inlandsche wielrijder en een auto E 669. De schuld lag bij den autobestuurder, die komende van Patjinan, de bocht naar rechts te kort nam. Proces-verbaal werd bovendien tegen den autobestuurder opgemaakt terzake van mishandeling van den wielrijder: hij gaf hem namelijk nog een pak slaag toe!

De Bestrijding van Revolutionnaire Woelingen.

De regeering heeft de volgende wijzigingen aangebracht in het ontwerp eener ordonnantie ter aanvulling van het Strafwetboek met bepalingen tot bestrijding van revolutionnaire woelingen, welk ontwerp dezer dagen in den Volksraad in openbare behandeling komt.

A. Artikel 4 wordt gelezen:

I. De artikelen 107, 108 en 109 van het Wetboek van Strafrecht worden vervangen door de twee volgende artikelen:

„Artikel 107.

„(1) De aanslag ondernomen met het oogmerk om omwenteling te weeg te brengen wordt gestraft met de gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren."

„(2) De leiders of aanleggers van den aanslag worden gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren."

„Artikel 108.

„(1) Als schuldig aan opstand wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren:

„1o hij, die de wapenen voert tegen het in Nederlandsch-Indië gevestigde gezag;

„2o hij, die met het oogmerk om zich tegen het in Nederlandsch-Indië gevestigde gezag te verzetten, optrekt met of zich aansluit bij een bende, die de wapenen voert tegen dat gezag".

„(2) De leiders of aanleggers van den opstand worden gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren".

„II. In artikel 487 van het Wetboek van Strafrecht wordt instede van „109" gelezen: „108, eerste lid".

B. In artikel 5 wordt het vijfde lid van artikel 110 van het Wetboek van Strafrecht gelezen:

„(5) Indien in een der gevallen, in de eerste twee leden van dit artikel bedoeld, het misdrijf is gevolgd, kan de straf worden verdubbeld."

Politie voor Bali en Lombok.

Naar Aneta verneemt zal de vervanging der leger-afdeelingen in Bali en Lombok door politiedetachementen, niet eerder plaats hebben dan na Mei van dit jaar. De standplaatsen der detachementen zullen zijn Praja in Lombok, en in Bali, Den Passar en Negara, zoomede hier en daar enkele kleine posten, terwijl de totale politie macht over beide eilanden verdeeld 150 man zal zijn.

Aangezien het in de bedoeling ligt om de politie in de bestaande militaire kampementen te legeren, kan de vervanging in verband met de legerings ruimte niet anders dan geleidelijk aan geschieden.

STADSNIEUWS.

GENERAL MOTORS.

Uitbreidingen.

De in de maand Augustus van het vorige jaar aangekondigde fabrieksuitbreiding der N. V. General Motors Java nadert rasch hare voltooiïng. De opslagloodsen en gebouwen, waarin de automobielen geassembleerd worden, zijn thans tot op enkele meters van den hoofdweg doorgetrokken, welke dwars door het fabriekscomplex loopt. Zoodoende werd niet minder dan 2116 M² nuttige vloerruimte gewonnen, hetgeen uiteraard de efficiency van het bedrijf niet weinig ten goede komt, immers ruimte is het wachtwoord voor elk industriëel bedrijf.

De tijdelijke fabriekskantoorgebouwen, welke, naar men zich zal herinneren, eenigszins verspreid stonden, zijn geheel afgebroken. Thans is de fabrieksadministratie in een groote ruimte ondergebracht. Slechts de kantoren der bedrijfsleiders en die der afdeeling inspectie zijn afgeschoten.

Ook de Inspectie-afdeeling kreeg een geheel nieuw gebouw en daardoor de gelegenheid, de automobielen en trucks na montage onafhankelijk van de productie-afdeeling grondig te inspecteeren. Dit test-gebouw beslaat ruim 740 M².

In verband met de steeds toenemend vraag naar vrachtauto's, in Nederlandsch-Indië, zoowel als in de Straits en in de Maleische Staten, is General Motors Java ertoe overgegaan, een speciale afdeeling voor den bouw van vrachtauto-carrosserieën in te stellen Deze afdeeling is ondergebracht in een dezer dagen gereed gekomen gebouw ter rechter zijde van den hoofdweg. Men beschikt hier over ca. 1352 M. nuttig vloeroppervlak.

Totdusverre kon men nergens een completen vrachtauto, dus met bestuurscabine en met laadbak koopen. Men kocht het chassis bij een automobielhandelaar, terwijl men voor het bouwen en monteeren van een carrosserie hierop aangewezen was op een plaatselijken carrossier. Het is duidelijk, dat aan deze procedure nadeelen verbonden zijn. Men denke slechts aan het tijdsverlies, gemoeid met het bouwen der carrosserie, nadat men het chassis heeft gekocht!

Deze nieuwe fabrieksafdeeling van General Motors Java staat onder toezicht van een op dit gebied ervaren en hiervoor speciaal opgeleiden ingenieur. Binnen twee maanden hoopt men den eersten completen vrachtauto te kunnen afleveren.

Met deze en nog andere uitbreidingen is General Motors Java geheel voorbereid op de door haar verwachte verhoogde vraag naar Motortransport, hier en in de Straits. Echter ook voor toekomstige expansie heeft zij reeds de noodige voorzieningen getroffen. O.a. werd met de Havenwerken te Tandjong-Priok een nieuwe pachtovereenkomst gesloten, omvattende 10.000 M². grond, onmiddellijk grenzende aan haar fabrieksterrein.

Hoortoestellen voor Dooven en Slechthoorenden.

Zooals vele belanghebbenden wel weten, heeft de vereeniging tot Bevordering der Belangen van Slechthoorenden, welke vereeniging in Nederland ongeveer 7000 leden telt en veel nuttig werk doet, in Indië op vijf verschillende plaatsen, n.l. te Weltevreden, Soerabaja, Semarang, Djokja en Bandoeng, vrij uitgebreide collectie's hoorapparaten gestationneerd.

Deze apparaten kunnen door ieder belanghebbende kosteloos worden geprobeerd, ook door niet-leden der vereeniging en wanneer dan een hoortoestel wordt uitgekozen, hetgeen aan het gebrek van den slechthoorende tegemoet komt, dan kan een dergelijk toestel bij het centraal magazijn der vereeniging te Soest in Nederland worden besteld.

Onder de collectie proef-apparaten te Bandoeng bevinden zich ook eenige electrische hoortoestellen van verschillende typen, zoowel voor huiselijk gebruik, door ze op tafel te plaatsen, als om te worden mede-gedragen.

De correspondent der vereeniging voor Ned. Indië, woonachtig te Bandoeng, Wilhelminastraat 8, vertoeft momenteel voor korten tijd te Weltevreden en heeft de electrische toestellen der Bandoeng-collectie bij zich.

Hij is gaarne bereid om des voormiddags van 9 tot 12 uur in het huis Kebon Sirih 59 belanghebbenden gelegenheid te geven om de toestellen te probeeren, terwijl eventueel ook inlichtingen omtrent de gewone toestellen bij hem kunnen worden ingewonnen.

Raymond Herremans.

Bij Gouv. besluit is aangeteekend, dat de heer Raymond Herremans met ing. van 5 Febr. 1930 zal worden belast met de waarneming van het Consulaat Generaal van België te Batavia.

De Parla-gramofoon in Djocja.

Het is altijd prettig als de zaken zoo goed marcheeren, dat men den ondernemer met een nieuwe aanwinst kan feliciteeren. De Parla, die al een winkel te Bandoeng heeft, gaat Zaterdag een nieuwe zaak te Djocja openen, op Malioboro 45. Dat teekent de vooruitgang in het bedrijf. Wij zullen helaas Zaterdag te Djocja niet aanwezig kunnen zijn. Maar onze gelukwenschen vergezellen den ondernemer erheen!

BIOSCOPEN.

Globe Bioscoop.

Storm op zee, waarin het schip speelbal is van de golven; gevechten in zeemans kroegen, waar het mes al gauw te hulp komt, wanneer de vuisten het niet meer af kunnen; de donkere wijken van Singapore — en bovendien menig tooneel, dat het publiek doet schaterlachen — dat alles biedt de film, welke gisteravond voor de eerste maal in de Globe-Bioscoop werd gedraaid: In veilige Haven. Ramon Novarro, Joan Crawford, Ernest Tarrence en Anna May Wong spelen er in mee; wat het spel betreft heeft Tarrence ons het meest geïnteresseerd. Wat een kostelijke tooneelen van Amerika in het midden van de vorige eeuw, hoe schoon van lijn is het zeilschip waarmee de vier gebroeders de riskante reis naar het Oosten ondernemen!

De eerste helft is stellig het meest belangwekkend en het meest amusant. Spannend zijn de natuurtafereelen, de storm op zee. Daar deed Tarrence ons aan Barrymore in *The Sea Beast* denken.

De muziek illustreerde de film op uitstekende wijze.

Mr. J. J. Raaf.

Eervol ontslag is verleend, met ingang van 4 Juni, aan het lid van den Raad van Justitie te Batavia mr. J. J. Raaf.

Politieberichten.

Ten nadeele van den Inlander N., wonende Soemoer Batoe, had in den afgeloopen nacht door middel van ondergraving een diefstal plaats, waarbij werden ontvreemd lijfgoederen ter waarde van f 17.50.

*

Door het roekeloos rijden van een taxi-chauffeur werden op de Asemkade twee Inlanders aangereden. Beiden werden zoo verwond, dat ze ter verpleging moesten worden opgenomen in de C.B.Z.

*

Een Chinees te Pasar Pagi, die bezig was zijn geld te stellen, kreeg onverwachts bezoek van een rasgenoot die het licht uitdraaide en een bedrag van f 300 wegnam. De dader werd niet lang hierna door de politie gearresteerd. Hij was nog in het bezit van een gedeelte van het gestolen geld.

GEMENGD NIEUWS.

Het tragisch Auto-ongeluk te Soerabaia.

Een Chevrolet uit Djombang, eigendom van en bestuurd door den Inlander Nortomardjan, kwam Zondag tegen kwart over zevenen uit de richting Oendaan Wetan te Soerabaia en wilde den weg Ngemplak op, om zoo, via den Ondomohenweg en Simpang naar Djombang terug te keeren. Hij was langs dezelfde route gekomen en, onbekend met Soerabaja, dacht het hem het beste, om geen andere wegen te nemen, aldus meldt onze correspondent.

In den auto zaten, behalve dan de chauffeur, de Chinees Tio Siang Po, zijn vrouw Tan In Nio, zijn twee zoons Tio Liang Tjwan en Tio Liang Khing, alsmede een andere Chineesche vrouw en twee kinderen.

Het regende vrij zwaar op het oogenblik dat de chauffeur de ongeluksplek naderde, en tengevolge daarvan was het zicht reeds niet al te best.

Het asfalt van de straat glimmerde onder het licht der straatlampen en dat der autolichten en verderop, in het verlengde van de straat, daar glimmerde het water van de kali en de chauffeur dacht daarom, dat de straat zich daar voortzette. Hij moest dus doorrijden en in die meening werd hij nog gesterkt, doordien hij een der bruglantaarns aan zijn rechterzijde voor de begrenzing van de rechterzijde van den weg hield en de ongeveer tien meter verder links staande lantaarn voor die van den linkerkant.

Niet beter wetende, dan dat hij op den goeden weg was, reed de chauffeur dus door, totdat hij op eenmaal in de rivier stortte.

De man heeft dan ook in het geheel niet geremd.

Op het oogenblik, dat de auto in de rivier viel, was het hoog water, terwijl de kali daar anders al eenige meters diep is. Zoo verdween de Chevrolet dan ook geheel onder water. Later bleek, dat de kap nog manshoogte onder den waterspiegel lag.

Weinige oogenblikken nadat de auto in het water verdwenen was, kwam er een met zand beladen prauw uit de richting van de bovenstad. De bemanning daarvan had den auto zien vallen en roeide daarom de prauw naar de plaats, waar volgens hun taxatie de auto moest liggen.

Aan den kant van den weg liepen eenige personen, die onmiddellijk de politie waarschuwden. Deze verscheen zeer spoedig.

De chauffeur kroop onder den auto vandaan en greep zich vast aan de prauw, terwijl Tio Siang Po en de andere Chineesche vrouw en haar kinderen eveneens zelf uit het water kwamen en den oever wisten te bereiken.

Wie niet boven kwamen, waren Tio Siang Po's echtgenoote, die in blijde verwachting was en zijn twee zoons.

De hoofdagent van politie Elsenaar en een Chinees — naar wij vernemen is de laatste een neef van den bekenden heer Liem, van de San Liem Kongsie, sprongen in het water, om het drietal op het droge te brengen. Teneinde zoo gemakkelijk mogelijk bij hen te komen, sneed men de kap door. De twee zoons — de een was vijf en de ander vier jaar oud — kon men al spoedig grijpen. Zij werden naar den vlakbij wonenden dokter Sardjono gebracht, die gedurende twee uren door middel van kunstmatige ademhaling getracht heeft de levensgeesten weder op te wekken, echter tevergeefs.

De vrouw vond men niet. Waar het mogelijk is, dat zij bij het neerploffen in het water uit den auto was geslingerd, werd een motorboot van de havenpolitie gerequireerd om te dreggen.

Dit geschiedde tot half vier in den morgen, doch zonder resultaat. Hedenmorgen om half elf had men nog geen bericht, dat het lijk der vrouw ergens was gevonden.

Inmiddels bleek, dat de hoofdagent Elsenaar bij zijn poging om het drietal uit den auto te halen, in de gebroken voorruit had getrapt, waardoor hij aan een der beenen gewond was geraakt. Hij werd in de C.B.Z. opgenomen.

De politie had toen nog den auto op te visschen, hetgeen geen gemakkelijk werkje was. Tegen half twaalf had zij echter de car op het droge.

Alle lampen brandden toen nog.

Het gebeurde trok tot laat in den nacht geweldige belangstelling.

Chauffeur afgeslacht.

Een Inlandsch chauffeur reed nabij Laboeanroekoe twee wielrijdende jongens aan en verwondde die licht. De chauffeur stapte uit, waarop twee Maleiers, die de aanrijding gezien hadden, dreigend naderbij kwamen. De chauffeur vluchtte. Hij wilde een inlandsch huis binnen, doch de bewoner wierp de deur voor zijn neus dicht. De chauffeur werd door zijn achtervolgers met parangs afgeslacht, seint Aneta uit Medan.

Kedehs afgebrand.

Aneta meldt uit Medan, dat zes kedehs van de kampong Oedjoengpadang nabij Tindjowan zijn afgebrand. Twee ervan waren verzekerd. De oorzaak is vermoedelijk brandstichting. Een Chineesche kedehhouder is aangehouden.

Agenda.

BATAVIA.

Bioscopen hedenavond.

Capitol: „La Vencuosa."
Globe Bioscoop: „In veilige Haven".
Deca-park: „Wat een Nacht."

*

New Monico.

Dagelijks: Dancing, Cabaret, Restaurant.

BANDOENG.

Bioscopen.

Concordia-Bioscoop: „Het Meisje in de Pullman" en „Mijn Vriend ui Indië".
Luxor: „Lach, Clown, Lach".
Oriental: „Ben Ali".

WEERBERICHT.

(Van het Kon. Magn. en Met. Observ.)

Geregistreerde regenval hedenmorgen 7 u. 4 mM.

Geregistreerde temperatuur hedenmiddag 12 uur: 29,2° C.

De opgaaf van Maandag over Zaterdag en Zondag moet zoo worden gelezen dat de regenval van Zaterdag op Zondag was gemeten van 12 uur 's middags tot 7 uur 's morgens. Van 7 uur Zaterdagmorgen tot 7 uur Zondagmorgen is er 108 mM. gevallen.

PERSONALIA.

Per s. s. „Pr. Juliana", 11 Februari 1930 uit Amsterdam vertrokken, wordt van verlof uit Nederland terugverwacht: A.M. Voorneman, l.l. Boscharchitect 1e klasse bij het Boschwezen.

*

De opzichter voor de plantenziekten H.E. Vijzelman, is van Buitenzorg naar Weltevreden overgeplaatst.

*

De officier van gezondheid der 1e kl. P.L. van Andel, is wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 3 Februari 1930 gepensionneerd.

Aan de kapiteins der Infanterie G.P. Cheriex en J.Allirol, zijn wegens zesjarigen dienst, acht maanden verlof verleend naar Europa, respectievelijk met ingang van 1 Juni en 1 April 1930.

De majoor der Infanterie W.A. Grashuis, is van het 10e Bat. te Weltevreden naar Atjeh overgeplaatst.

De onderluitenant der Artillerie A. Vallendüük, blijft bij de compagniestelling te Weltevreden, en zulks met intrekking van zijne tewerkstelling bij de draagbare wapenen te Meestercornelis.

Ter beschikking gesteld van het hoofd voor draagbare wapenen te Bandoeng en zulks met intrekking van zijne plaatsing te Tjimahi, de onderluitenant der Artillerie J. Nagelmakers.

De 1e luitenant der Artillerie J.H. Wesselink keerende van buitenlandsch verlof terug, is bij de veldartillerie te Tjimahi geplaatst.

De 1ste luitenant der infanterie F. Harting is overgeplaatst van het 1ste bataljon maréchaussée te Serang naar het 10de betaljon infanterie te Weltevreden.

CORRESPONDENTIE.

W. Sr. Weltevreden. — Thank you so much, we will publish your article on Saturday.

Zonder reclame vaart niemand wèl. Hoe zouden wij U anders kunnen laten weten dat èchte rookers steeds Cadena prefereeren?

52dag

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

Ir. C. C. W. Ch. BECK
en
M. C. HANSSENS

Weltevreden
Bandoeng 3706

Huwelijksvoltrekking 11 Februari a.s. 10 uur v.m. Defensielijn van den Bosch 78.

Getrouwd (bij volmacht):

G. J. VAN WEZEL
Employé K.P.M.
en
M. W. J. OZINGA.

Weltevreden, 5 Februari 1930.
Hilversum 3670

Ter gelegenheid van zijn 25-jarig Ambtsjubileum zullen de Majoor der Chineezen en Mevrouw

KHOUW KIM AN

gaarne ontvangen in den vooravond van den 10en Februari a.s., tusschen 7—9 uur ten hunnen huize Molenvliet West No. 188 Batavia. 3694

Heeren kleeding licht.

N. V. MARMARA CEMENT TEGELFABRIEK

J.S. MAUL

WELTEVREDEN, GANG BATOE
Telefoon 356 Welt.
w 18

ENORME KEUZE

Schoolboeken, Woordenboeen, Atlassen, **Jongens- en Meisjesboeken, Romans,** Hollandsch, Fransch, Duitsch en Engelsch en **Wetenschappelijke Werken** op allerlei gebied.

BILLIJKE PRIJZEN.
62mwv **Boekhandel O.B.U.Z.**

P. WOLF
COIFFEUR
Gg. Secretarie 8 — Weltevreden
Telefoon 2905.

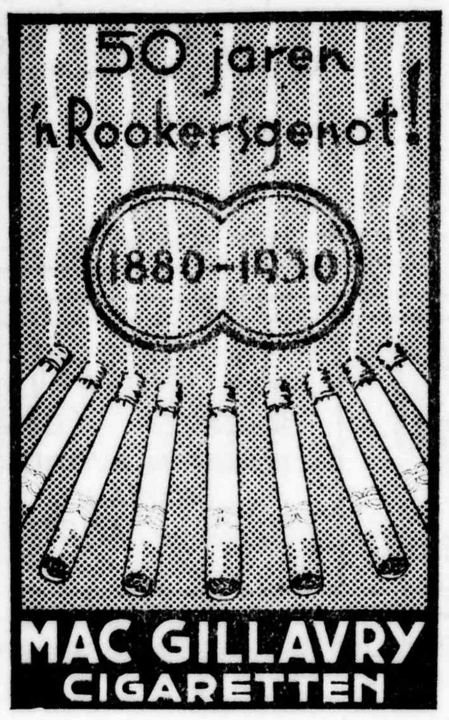
De Salon voor moderne Coiffures.
Permanent Wave. Systeem Gallia.
3703

Jenne

Wegens verplaatsing vanaf Donderdag 6 Februari opruiming van restant provisiën en dranken, tegen zeer gereduceerde prijzen, o.a.:

Chocolade,
Zuren,
Sausen,
Vischconserven,
Wijnen,
Likeuren,
Diverse soorten whisky,
Champagnes,
enz., enz.

TOKO H. JENNE & Co.
Noordwijk
3715 Tel. Wl. 2000 en 1228

3696

Praktijk hervat
P. H. OLIVIER
Arts

Alleen te consulteeren na afspraak voor inwendige en kinderziekten.
OUD GONDANGDIA No. 4
Tel. Wl. 2448. 3695

M. SPIER
Arts
173w
voor algemeene Praktijk.
Spreekuur van 8 — 9.30 v.m.
van 5 — 6.30 n.m.
Matramanweg 112 Tel. Mr. Cornelis 88

Mevr. M. W. G. M. BEEKMAN-Vuurmans
TANDARTS.
Palmenlaan 47, Tel. Mtg. 47
Spreekuren: van 8 — 9 v.m. en 5 — 6 n.m. en volgens afspraak. 3693

Mevr. M. MARKUS-Lindeman
TANDARTS.
Mampangweg 47
Telf. Mtg. 999
Spreekuren: 7 — 9 n. v.m.
5 — 6.30 u. n.m.
3690

HEDEN KIJKAVOND
EN
MORGEN VENDUTIE
ten huize van Mevrouw de Wed.
H. J. HAUBER
Gang Hauber No. 14
Petodjo Ilir.

Op deze vendutie zullen ook worden verkocht: Staande klok met westm. slagwerk, fluitende Tjoetjarawa, Saksische kanarivogels en een groote partij gereedschappen voor houtbewerking.

FRC Franzen & Co.
3701

REISLECTUUR

Diverse nummers **Astra, Favoriet** en **Nova** van 1929 bevattende een schat van lectuur.
20 verschillende nummers f 5.—
15 „ „ „ 4.—
10 „ „ „ 3.50
Zoolang de voorraad strekt, verkrijgbaar: 3719
Boekhandel O.B.U.Z.
Weltevreden — Sluisbrugstraat 7.

Electrische & Machinale Brood- en Banketbakkerij
Maison voorheen Th. VOGELPOEL
Eigenaar TIAN BOEN HAIJ
Matramanweg 85 Telf. 390 en 558 Meester-Cornelis.

Orders kunnen ook opgegeven worden bij:
Fa. TAN EN TJUNG, Matramanweg 150 rechts, telefoon Mr. Cornelis 317.
Fa. KOENG MIAUW, Matramanweg 9, telefoon Mr. Corn. 158. 3681

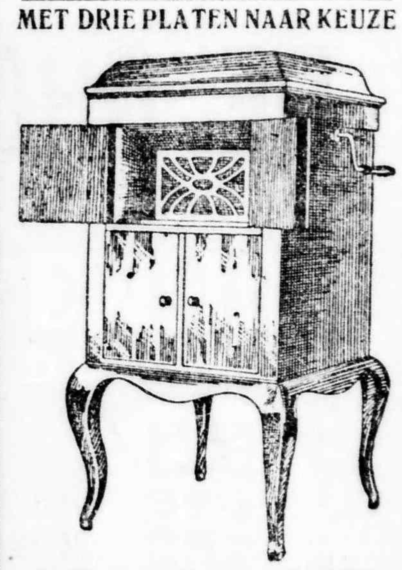
Nederlandsche Staatsloterij.

De loten der 452ste loterij zijn ontvangen.
KANS 1 op 2; TOTAAL 10500 PRIJZEN, waaronder van f 100 000 —, f 50 000.—, f 25 000.—, f 20 000.—, f 15 000.—, f 10 000.— en 2 PREMIEN resp. f 30 000.— en f 3000.—
Trekkingen tot en met 14 Februari 1930.
Bestellingen, vergezeld van remise, worden gaarne tijdig tegemoet gezien.
Heel lot f 101.— Half lot f 50.75
Kwart lot f 25.75 Vijfde lot f 20.60
Tiende lot f 10.60 Twintigste lot f 5.60.
REMBOURSZENDINGEN WORDEN NIET UITGEVOERD.
Trekkingsplan wordt bij elk lot gevoegd en is op aanvraag gratis verkrijgbaar.
NA uitloting zenden wij ieder deelnemer een officieele trekkingslijst, waarop het genomen nummer voorkomt. 4816 en 3ew

Kassierskantoor SMITS & Co.
Gang Secretarie 11. Weltevreden.

DE
DRUKKERIJ
EMMINK
WELTEVREDEN
KWALITEITSDRUKWERK
voor
HANDEL EN CULTURES
223w

DE „PARLA" GRAMOFOON
MET DRIE PLATEN NAAR KEUZE

MET EEN JAAR GARANTIE.
Gegarandeerd Zwitsersch fabrikaat!

Model A Contant f 185.—
op termijn f 210.—
1e storting f 20.—
verder f 12.50 p.m.

Model B Contant f 125.—
op termijn f 150.—
1e storting f 15.—
verder f 10— p.m.

LEVERING OVER GEHEEL NED.-INDIE.

Tsap-go-meh is weer begonnen,
Heel Batavia viert feest;
Drommen drent'len langs de wegen,
Mooie meisjes, slank van leest;
En „Sarina uit de desa"
Loopt nog graag een straatje om,
Lustig lachend, lonkend lokkend
In den dreunen der muziek

Indonesiërs, Chineezen,
Totok, Indo, Arabier,
Zwart getinte Klingaleezen
Genieten allen van pleizier;
't Is het feest van maskerade,
Ronzebonzen, valsch van toon;
't Is het feest van krontjonglied'ren
Op de . . . PARLA-GRAMOFOON!

Hoort onze Edison Bell KRONTJONG platen.

Gramofoonhandel „PARLA"
WELTEVREDEN Postweg Noord 11 Telef. 750.
BANDOENG Bragaweg 65. Telef. 1188
DJOCJA Malioboro 45, Telef. 422.
172w

Doet Uwe Inkoopen bij Toko-Victoria
Senen 60
Telef. 1914
Weltevreden
Het beste en goedkoopste adres ter plaatse
3688

Koning Willem III School
BATAVIA.
Aangifte candidaten voor 't toelatingsexamen
2e en hoogere studiejaren
vóór 1 Maart 1930.
3673 De Wd. Directeur.

Het College van Gedeputeerden van den Provinciale Raad van Oost-Java roept sollicitanten op voor de betrekking van:

REFERENDARIS 1e KLASSE

ter Provinciale Secretarie in de vacature van Hoofd der Onderafdeeling Belastingen

Eisch van aanstelling:

een voor de te bekleeden betrekking geëigende academische of daarmede gelijk te stellen opleiding; kennis van belastingen en minstens 12 jaar dienst, waarvoor ook volwaardige voorpraktijk in aanmerking kan worden genomen. Voorpraktijk wordt tot ten hoogste 9 jaar medegeteld.
Bezoldiging volgens schaal C kolom III der B.B.L. 1925/28.
Verzoekschrift op gezegeld papier ad f 1.50, vergezeld van een volledigen dienststaat en getuigschriften in te dienen vóór 20 Februari a.s. bij den Gouverneur van de Provincie Oost-Java te Soerabaja. 3705

CENTRUM WELTEVREDEN.
TE HUUR GROOTE KANTOORZAAL
(met electrisch licht en waterleiding); oppervlakte circa 265 M². (25.5 × 10.5 M.); eventueel met goedangruimte; direct te aanvaarden. Inf. Postspaarbank. 3689

Eigenaren & Verhuurders van
„TE HUUR KOMENDE PERCEELEN"
Geeft Uwe huizen, kantoren, winkels en pakhuizen ten verkoop en verhuur op aan het OUDSTE WONINGBUREAU ter plaatse. Vlotte afwikkeling. Prima referenties! Administreeren van Vaste Goederen.
MAKELAARSKANTOOR F. W. VAN GENDEREN
Beëedigd Makelaar. 158w
Afdeeling WONINGBUREAU
Postweg N. 19 Tel. 2182 — 2183 Welt.

Magneetjes Trekken!

KLAPPEROLIEBEDRIJF
vraagt voor haar **fabriek** in OOST-JAVA een
EERSTE GEËMPLOYEERDE
Brieven met volledige inlichtingen worden ingewacht onder No. 11513 N.V. Reclamebedrijf Aneta, Weltevreden. 3713

Ontvangen:
SALON HANGKLOKKEN
met en **zonder** Westminster Carillon.
Prachtig uitgevoerde kasten en **Prima** uurwerken.
3 JAAR SCHRIFTELIJKE GARANTIE.
Gongklokken vanaf **f 27.** — netto.
Westminsterklokken „ „ **45.**— „
Firma KHOUW & LIE
JUWELIERS
88 Pasar Baroe 69, — Weltevreden.

G. J. GRAAUW, BOEKHANDELAAR
LAAN DE BRUIN KOPS 3, WELTEVREDEN Tel. 283

ACHT ROMANS

van eerste schrijvers, gebonden in linnen banden met geïllustr. omslagen.

Boeken van schrijvers met een reputatie als Pamela Wijnne, Ivans, Hall Caine, enz. in een uitvoering der „duurdere romans" (goed papier, mooie letters, linnen band en geïllustreerd omslag) en dan voor dezen prijs is werkelijk een bijzonderheid. De lectuur is van dien aard, dat een ieder met het grootste genoegen deze boeken zal lezen. Alle deelen even frisch, even spannend en boeiend, echte boeken om een paar verloren uurtjes mee door te brengen.

HET IS ONTSPANNINGSLECTUUR VAN DE BESTE SOORT!

De serie bestaat uit:

1. Pamela Wijnne. — Onder de Klamboe
2. Ivans. — De Vlammende Pyramide
3. Hall Caine. — Liefde boven Haat
4. Yvonne Dulcea. — Het Mysterie van Amsterdam
5. Salvator Gotta. — Ombra
6. Pamela Wijnne. — Madamoiselle Dahlia
7. Susan Ertz. — Madame Claire
8. E. M. Hull. — De Tooverkracht der Woestijn.

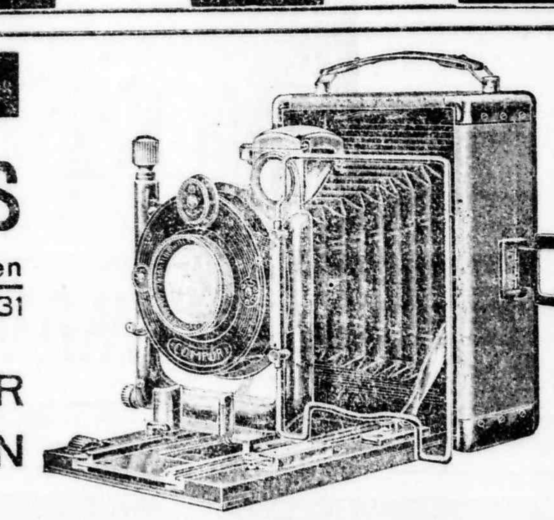
Bovenstaande serie, 8 boeken, gebonden in linnen prachtbanden en voorzien van een omslag in 3 kleuren, bieden wij aan voor den prijs van **f 22.50,** betaalbaar in maandelijksche termijnen van f 2.50 of meer.

Toezending der complete serie geschiedt onmiddellijk na ontvangst van onderstaand bestelbiljet door:

G. J. GRAAUW, Boekhandelaar
LAAN DE BRUIN KOPS 3, WELTEVREDEN Tel. 283.

NAAM
WOONPLAATS
BEROEP
3716

Fotohandel LUIJKS
Bandoeng — Weltevreden
Bragaweg 40 — Noordwijk 31

OUD en BETROUWBAAR ADRES voor FOTOARTIKELEN

SPECIAAL AANBEVOLEN:

VOIGTLANDER BERGHEIL, De Camera voor den veeleischende. Een solider Toestel werd U NIMMER getoond.

ZEISS-IKON BOX Voor rolfilms 6 × 9 Fl. 12.— — Voor 6½ × 11 c.M. Fl. 15.—

DE VERBETERDE DOOSVORM CAMERA

AGFA-BILLY. Bij het fotografeerend publiek reeds een goede bekende. Juist voor die amateurs en aspiranten, welke niets met instellen enz. te maken willen hebben.

STEREO-REFLEX Speciaal Stereo Fotografie vereischt goed opnamemateriaal.

HEIDOSCOOP. De Heidoscoop voldoet aan alle eischen.

GAARNE ZENDEN WIJ U DIVERSE BROCHURES.

3711

A. TER BRAAK TANDARTS
Rijks Univ. Utrecht
MENTENG 42. WELTEVREDEN **TEL. WL. 1383.**
Heckolith Prothesen voor 't eerst in Indië in ons Laboratorium vervaardigd.
Spreekuren v.m. van 7.30 — 10 en n.m. van 5 — 7 29mwz

J. A. M. J. **JENNISSEN**
Moniteur de la clinique urolog que de Necker Paris
UITSLUITEND
Algemeen chirurg en Vrouwenarts en speciaal voor Blaas- en Nierziekten.
Spreekuren op werkdagen (behalve Zaterdag n.m.)
v.m. 8 — 9
n.m. 5 — 6 en volgens afspraak.
Entree Gondangdia 14. Telefoon Wlt. 2230. 3692

ABONNEMENTSPRIJS: f 7.50, fr.p.p. f 9.—, buiten Ned.-Indië f 12.50 p. kw.

ADVERTENTIE-TARIEF: 1—25 woorden f 3.75, elke 5 woorden meer f 0.75. Regeltarief f 0.50 per regel.

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN

TWEEDE BLAD

Directeur: G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij. BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord). Na 5 uur 's midd. Welt. 429

HANDEL EN NIJVERHEID.

Amsterdamsche Beurs.

Slotkoersen (*Eigen Dienst*).

	4 Febr.
H.V.A.	577
Kol. Bank	220
N.I. Handelsbank	160
Certif. N. H. Mij.	176
„ N. I. Escompto Mij.	90
Kon. Olie	399
6% Indië 1922	102⅛
Ned. Scheepv. Unie	190
Lindeteves	152
K. P. M.	225½
Deli Spoorweg Mij.	206
Java China Japan Lijn	105

Slotkoersen (*Aneta*).

	3 Febr.	4 Febr.
Javasche Bank	312	—
Amsterdamsche Bank	—	192
Twentsche Bank	138	—
Incasso Bank	—	—
N.I. Escompto Mij. cert.	89	89
Certif. N.H.M.	175	175
Handelsbank	159	159
Koloniale Bank	222	218
Scheepvaart Unie	189	189
Kon. Paketv. Mij.	220	225
Java China Japan Lijn	103	104
Holl. Amerika Lijn	40	—
Kon. Stoomboot Mij.	—	83
N.I. Spoorweg Mij.	217	219
Delispoor	204	—
Sem. Cher. Stoomtr. Mij.	150	150
Sem. Joana Stoomtr. Mij.	—	160
Gas Mij.	240	—
Gas Mij. Nat. Bezit	—	—
Aniem	—	344
Aniem Nat. Bezit	—	—
Internatio	262	263
Lindeteves	151	150
Maintz en Co.	—	—
Philips	483	475
Margarine Unie	349	—
v. Berckels Patent	179	—
A. K. U.	—	126
Hollandsche kunstzijde	—	—
Koninklijke Olie	400	398
Tarakan	—	360
Alg. Exploratie Mij.	194	—
Handelsverg. „Amsterd."	577	576
Cultuur Mij. „Vorstenl."	153	154
Suiker Cultuur	225	—
Suiker Unie	—	—
Poerworedjo	66	63
Java Cultuur Mij.	404	—
Amsterdam Rubber	168	165
Soerowinangoen	185	—
Basilam	81	—
Sumatra Rubber	—	130
Bandar Rubber	—	149
Deli Batavia Rubber	—	—
Kedeng Lemboe	215	—
Malabar	365	—
Gedeh	—	175
Deli Maatschappij	352	—
Senembah	—	398
Deli Bat. Tabak Mij.	—	—
Cultuur Mij. de Oostkust	92	—
Simau	625	—
Redjang	126	126
Billiton B	—	414
Singkep Tin A	—	—
Boeton	—	175

*

Markt lusteloos met herstel tegen slot.

Bataviasche Beurs.

(*Nadruk Verboden*).

Nabeurs op 4 Febr.

Certif. N. H. M.		173¼
J.C. Japanlijn		104
Sem. Cher. Tr.		149
Redjang Lebong	125	125¾
Cities Service	30½	30¾ doll.
Basilam		82½
5% Oblig. Ind. L. '16 à f 500		100½
4½% „ Ind. L. '26 à f 500		96¾
„ „ „ à f 100		97¼
5% „ Banjoemas Electr.		97¾

Afgedane Fondsen op 5 Febr.

	Openingsk. laagste	Openingsk. hoogste	Slotkoersen laagste	Slotkoersen hoogste
5% Oblig. Ind. L. '15	100½	100½	—	—
„ „ à 500	100½	100½	—	—
5% „ Ind. L. '16	100¼	100½	—	—
5% „ Ind. L. '17	100½	100½	—	—
6% „ Doll. L. '22 A	102	102	—	—
6% „ Doll. L. '22 B/C	101¾	102	—	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B à 500	96¾	97¼	96¾	97
7% „ Ps. Randoe	103	103	—	—
Javasche Bank	310	310	—	—
Escompto aand.	90	90½	—	—
Escompto cert.	90	90¼	—	—
Unie	188	188	188	188
Poerworedjo	65	65	65	65
Cities Service Coy.	30¾	30¾ doll.		
Sem. Stb. Pr. Veer	215	215	—	—
Strohoeden Veem	125	125	125	125
Hotel des Indes	145	145	—	—
Radjamandala	99	99	—	—
5% Oblig. Ind. L. '23 A	—	—	100¼	100¼
4½% „ Ind. L. '29	—	—	96¾	96¾
Lindeteves	—	—	149	149
Handelsbank	—	—	159½	159½

Fondsen waarvan geen afdoeningskoersen op 5 Febr. '30.

	Vraag	aanbod
6% Oblig. Pd. st. L. '21 C	101½	—
„ „ à 100	102	—
5% „ Ind. L. '28 A	100¼	—
4½% „ Ind. L. '26 A/B	[illegible]	[illegible]
4½% „ id. '29	96½	96¾
5% „ Gem. Cred. Bank	—	98
5% „ Banjoemas El. Mij.	97	99
5½% „ Gem. Palembang	—	99
6% „ Java Hotel	—	98
6% Pdbr. N.I. Hyp. Bank	100¼	—
6% Oblig. Pr. Hotel	97½	100
6% Pdbr. Java Hyp. Bank	102¾	103
6% Oblig. San. Garoet	85	—
6% „ Boek. Lambassa	—	96
Cert. N. H. M.	172	174
Handelsbank	158	160
Kol. Bank	215	219
A'dam Bank	190	195
H.V.A.	—	577
Cult. Mij. Vorstenl.	149	152½
Internatio	260	—
Lindeteves	—	152
Bandoeng Kinine gew.	—	320
Japanlijn	103	105
K. P. M.	220	225
N. I. Spoor	216	220
Sem. Cheribon Tr.	—	149
Sem. Joana Tram	—	158½
Serajoedal Tram	155	160
Simau	635	640
Redjang Lebong	123	127
Holland Siam	—	85
Expl. Mij. Ned. Indë	—	250
Aimem	—	460
Tarakan	360	—
Kon. Olie	396	399
Solo Electr. Mij.	340	—
Gebeo	210	—
Sum. Electr. Mij.	—	117½
Bali en Lombok Elec. Mij.	115	120
Rembang Electr. Mij. n.e.	—	110
Vergde Pr. Veren	—	130
Tegalsch Pr. Veer	270	280
Batavia Veem	68	—
Maintz en Co.	139	—
Visser en Co.	59	80
2e Kol. Zee en Br. Ass. Mij.	2	10
Franzen en Co.	75	—
Onderlinge Hulp	65	77½
Preanger Hotel	100	—
Amsterd. Rubber	164	167
Artana	—	290
Gandasoli	150	—
Malabar	—	365
Michiels Arnold.	238	—
Oeloehmanah gew.	15	25
id. pref.	100	—
Papandajan pref.	70	80
Perbawatie	195	—
Sum. Rubber	—	135
Wanasoeka	—	285

*

Onze beursmedewerker meldt:

Voor zoover er iets te doen was, stelde de markt zich opnieuw op een lager niveau. De stemming was zeer lusteloos. Suikerfondsen en scheepvaartpapieren lager aangeboden. Ook voor mijnbouw geen interesse. Kon. olie liep zonder handel voorbij. Sem. St. Prauwenveer opnieuw gevoelig lager. Een enkel stuk ging tot 215 zonder verdere belangen. Rubbers zonder zaken met zwakkere tendenz. Leeningen onveranderd. Exploratie stelde zich met vraag op 189 met 195 aanbod, zonder belangstelling.

Wisselkoersen.

	Factorij.	Escompto Mij.	Handelsbank.
T. T. A'dam	100¼	100¼	100¼
Zicht A'dam	100	100	100
2 m/d A'dam	99¾	—	—
3 m/d A'dam	99⅜	—	—
4 m/d A'dam	99⅛	—	—
6 m/d A'dam	98⅝	—	—
T. T. Londen	12.15	12.15	12.15
Zicht Londen	12.12½	12.12½	12.12½
30 d/z Londen	12.08⅜	—	—
3 m/z Londen	12.—	—	—
T. T. Australië	11.98½	11.95	11.93¾
Zicht Australië	11.95	11.92½	11.91¼
T. T. Amerika	2.50	2.49¾	2.49¾
Zicht Amerika	2.49½	2.49¼	2.49¼
T. T. Frankrijk	10⅛	10⅛	10⅛
Zicht Frankrijk	10	10	10
Zicht België (Belga)	35	35	35
T. T. Duitschl.	59⅞	59⅞	59⅞
Zicht Duitschl.	59¾	59¾	59¾
Zicht Zwitserl.	48½	48⅜	48½
Zicht Italië	13⅜	13⅜	13⅜
Zicht Stockholm	67¼	67	67¼
Zicht Oslo	67	67	—
Zicht Kopenh.	67	67	67
T. T. Calcutta	91	—	—
T. T. Bombay	91	—	—
T. T. Madras	91	—	—
T. T. Colombo	91⅛	—	—
T. T. Rangoon	91⅛	—	—
T. T. Japan	1.23½	1.23½	1.23¼
Zicht Japan	1.23¼	1.23¼	1.23
Zicht Manilla	1.25	1.24½	1.24¾
T. T. Hongkong	1.00	99	99½
T. T. Shanghai	1.23	1.21	1.21
T. T. Amoy	95	—	88
T. T. Singapore	1.40⅝	1.40⅝	1.40⅝
T. T. Br.-Indië	—	91	90⅞

Batavia, 5 Jan. '30.

Amsterdamsche Wisselkoersen.

(*Aneta*).

	3 Febr.	4 Febr.
Prolongatierente	3	3
A'dam-Java	99¼	99¼
A'dam-Londen	12.11¾	12.11½
A'dam-New-York	2.49⅛	2.49 5/32
A'dam-Parijs	9.77½	9.77¼

Officiëele Producten-Noteeringen.

Opgave van de producten-noteeringen der Handelsvereeniging Batavia en de Ned. Ind. Ver. v/d Rubberhandel, loopende van 4 Febr. '30 12.30 u. n. m. tot 5 Febr. '30 12.30 u. n. m.

	gedaan gisteren	heden	laatste vraag	laatste aanb.
Rubber (per ½ K.G.) Java-Std.-Sheets Febr.	—	—	38¼	38½
Java-Std.-Crepe Febr.	—	—	39	39½
Palembang Robusta koffie (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr./Maart	—	—	47	47¾
Maart/April	—	—	47⅜	48⅝
F.O.B. Palembang, Febr.	—	—	—	49⅜
Zwarte Lampong Peper. (per 100 K.G.) E.K. Bat. Febr.	—	—	107⅝	110⅛
Febr./Maart	—	—	107⅝	110⅛
Witte Muntok Peper. (per 100 K.G.) E. K. Bat. Febr.	—	—	148⅛	150⅝
Febr./Maart	—	—	148⅛	150⅝
Maart/Mei	146½	—	—	—

Productenmarkt Soerabaja.

SOERABAJA, 5 Febr. (*Aneta*). Suiker superieur ready f 10⅞ vraag, f 11,— aanb. Febr. idem Maart f 11 vraag, f 11⅛ aanb. April f 11½ vraag, f 11¼ aanb.

Hoofdsuiker ready f 10⅝ vraag f 10¾ aanbod. Markt zeer flauw.

RubberSheets f 38¼ ged. Markt kalm.

Koffie onveranderd.

Productenmarkt Batavia.

Rubber smoked sheets en crepe f 0,38½ vraag, f 0,38½ aanb.

Palembang Robusta Febr./Mrt. f 29⅛ ged.

Citronella-olie ready f 2.70 vraag.

Peper-Lampongs Febr./Mrt. f 66 vraag, geen verk.

Peper-Muntok Febr./Mrt. f 92.— vraag f 93— aanbod.

Rubber-Noteeringen.

(*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

Singapore.

	4 Febr. 10 u. v.m.	5 Febr. 10 u. v.m.
Sheets spot	24½	24¼
Crêpe spot	24½	24¼
Sheets Mrt.	25½	25
„ Apr./Juni	26½	26
„ Juli/Sept.	27½	27
Medium blankets Febr./Mrt.	21½	21½
Remilled native rolled bark Febr./Mrt.	13¾	13¾

Heden opende de markt lusteloos.

Londen.

		3 Febr. open. not.	3 Febr. slot not.	4 Febr. open. not.	4 Febr. slot not.
Sheet spot	koop.	7 9/16	7½	7 7/16	7 7/16
	verk.	—	7 9/16	—	7½
„ Mrt.	koop.	—	7⅝	—	7 9/16
	verk.	—	7 11/16	—	7⅝
„ Apr./Juni	koop.	—	7 13/16	—	7¾
	verk.	—	7⅞	—	7 13/16
Crêpe spot	koop.	—	7 5/16	—	7 5/16
	verk.	—	7 7/16	—	7¾

De markt opende willig en sloot kalm. Matige zaken.

New-York.

		3 Febr. 4 u. n.m.	4 Febr. 4 u. n.m.
Crêpe spot	koop.	15½	15¼
Sheet spot	koop.	14¾	14¾
	verk.	15	15
„ Mrt.	koop.	15	15
„ Apr./Juni	koop.	15⅜	15¼
	verk.	15⅝	15½

Markt kalm en prijshoudend.

Slotnoteeringen.

		3 Febr.	4 Febr.
Sheet spot	koop.	14⅞	14¾
	verk.	15⅛	15
Apr./Juni	koop.	15½	15¼
	verk.	15¾	15½

De markt sloot kalm.

Peper-Noteeringen.

Londen.

	3 Febr.	4 Febr.
Zwarte Singapore cif. Londen Jan./Mrt.	11¾ verk.	11¾ verk.
Witte Muntok cif. Londen Mrt./Mei	16 ged.	16½ ged.
Zwarte Lampong cif. Londen Mrt./Mei	12 ged.	12½ ged.

Tin-Noteeringen.

Singapore.

	3 Febr.	4 Febr.
Verkocht	175 tons	200 tons
Prijs (per picol)	93 doll.	90 doll.

Londen.

4 Febr.

Slottransacties in den namiddag:

	4 Febr.
Ready per ton (standard)	—
3 mds. levering	180 pd.st.

New-York.

3 Febr.	4 Febr.
38⅞ doll.	39⅛ doll.

Markt prijshoudend.

Copra.

Londen.

4 Febr.

Febr./Mrt. 22 pd.st. 7 sh. 6 d. nom.

De A.K.U. en haar Productie.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De Algemeene Kunstzijde Unie deelt mede, dat haar totaalproductie ondanks de ontslagen van hooger en lager personeel en de stopzetting van de fabriek te Maassluis niet zal verminderen.

Goeniezakken.

CALCUTTA, 30 Jan. (*Reuter's Handelsdienst via Aneta*).

	vorige not. Rs.	vorige not. An.	30 Jan. Rs.	30 Jan. An.
Heavy C. zakken gezoomd, ready franco pakhuis Calcutta, per 100 stuks Blauw gestreept, 40 × 28, 2¼ lbs.	33	12	34	00
Groen gestreept, 43 × 29, 2½ „	37	06	37	15

Rubber.

Een interview met Burger.

Aneta vond den heer Burger, voorzitter van de Vereeniging voor den Rubber-handel en directeur van verschillende groote maatschappijen, bereid een onderhoud toe te staan. De heer Burger deelde verschillende belangwekkende bijzonderheden mede omtrent de vele brandende kwesties in de rubbercultuur en -industrie welke bijzonderheden hieronder in zijn eigen woorden worden weergegeven:

Toestand der cultuur en restrictie.

Het zal wel algemeen bekend zijn, dat ik in October 1929 in een vergadering van het Comité tot behartiging van de belangen van rubber-producenten een plan ontvouwde, dat, volgens mijn meening, zou kunnen leiden tot een oplossing van het bestaande probleem: hoogere productie dan consumptie.

Mijn schema bestond hieruit, dat ik van de rubber-markt een zeker quantum van de productie wilde terughouden. Ik baseerde dit plan op de stelling dat er een groote mogelijkheid bestond, bij een matige verhooging van het verbruik in 1930 ten opzichte van 1929 en een normale verhooging van de productie in dit jaar, een toestand zou kunnen worden bereikt waarin de consumptie de productie dekte, ja zelfs die zou overtreffen. Het spreekt van zelf, dat dit een prijsstijging tengevolge zou hebben en, met die prognose voor oogen, meende ik den toestand te kunnen verdisconteeren door het aanbod op de markt te verminderen.

Helaas: 22 October zette ik in de aula van het Koloniaal Instituut mijn plan uiteen en einde October had een economische werelddébâcle plaats met het gevolg dat de hoop dat mijn plan verwezenlijkt zou worden voorloopig de bodem werd ingeslagen, daar die crisis onmiddellijk van invloed was op het wereld-verbruik van rubber, speciaal in de Vereenigde Staten.

Door die débâcle was het voor mij (op reis naar Indië) duidelijk dat, al zou de algeheele samenwerking verkregen zijn, de voorloopige toepassing tot de vrome wenschen zou behooren. Maar de krisis behoeft ten aanzien van de wereldconsumptie niet tot ontmoediging te stemmen. Thans nu ik in Indië ben, en op Java en Sumatra een afstand van ca. 10.000 K.M. heb afgelegd, ben ik bijv. tot de absolute overtuiging gekomen, dat hier de auto als transportmiddel beslist niet te vervangen is door andere voertuigen. Dit zal medebrengen, dat het permanente rubberverbruik hier steeds zal stijgen. Men kan thans geen desa zien of er bevinden zich autobussen en vrachtauto's. En ik heb op pasardagen 20 tot 25 personenauto's geteld, die inlandsche passagiers naar de markt brachten.

Wat Nederlandsch-Indië betreft, is de grens van de mogelijkheden van het rubberverbruik nog geenszins bereikt en deze omstandigheid kan niet anders dan hoopvol stemmen. De enorme toeneming van het aantal auto's in groote steden, in Soerabaia bijv., is geweldig; op den 21en Januari heb ik van mijn voorgalerij tusschen 7 uur en half 8 bij regenweer een passage geteld van 112 auto's in tien minuten, en 's middags tusschen 5 uur en half 6 op den tijd, dat de kantoren uitgaan, telde ik 242 auto's in tien minuten.

Dit is voor mij voldoende bewijs, dat het autoverbruik zich hier enorm ontwikkeld heeft. Hetzelfde is het geval in steden als Parijs, Londen en Amsterdam, om niet van de Vereenigde Staten te spreken.

De auto is niet meer te verdringen en zoolang geen andere grondstof bestaat voor de fabricage van banden zal het rubberverbruik toenemen, n'en déplaise de tijdelijke crisis.

Al staat hier of daar een autozaak eenigszins zwak, ook al worden verliezen geleden, het is ook in het economische leven een waarheid, dat op ebbe vloed volgt. De vraag is slechts hoelang er noodig zal zijn om de débâcle te boven te komen, maar waar alles zich vlug wijzigt, kan een spoedige opleving worden verwacht.

Productie.

De productie is volgens sommigen angstwekkend toegenomen, zoo zelfs dat de stocks te Londen en Liverpool tot ca. 80.000 tons zijn gestegen en zich in de Vereenigde Staten een voorraad van 100.000 tons bevindt.

Dit lijkt zeer veel, doch indien men die voorraden analiseert, dan komt men tot de ontdekking, dat een stock van 180.000 tons bij een wereldverbruik van 40.000 tons per maand slechts een voorraad is voor circa 4 maanden. Men moet wel in oogenschouw nemen dat, toen het Stevenson-schema ter wereld kwam, men reeds in Engeland van de stelling uitging, dat van stapelproducten als rubber een voorraad van 4 maanden noodzakelijk was.

Wanneer men natuurlijk uitgaat van de laatst bekende cijfers van de consumptie in de Vereenigde Staten, t.w. 20 tot 25.000 tons per maand, dan wordt die rekening anders, doch er moet in oogenschouw worden genomen, dat het percentage van het verbruik der V.S. in de wereldconsumptie steeds achteruitgaat, daar het verbruik buiten de Vereenigde Staten steeds in sterker mate toeneemt. Alles hangt af van het economisch herstel.

De productie is op het oogenblik te groot om de consumptie te dekken en de toekomst zal leeren of dit surplus zal worden geabsorbeerd ten gunste van den producent. Deze kwestie heeft niet alleen de aandacht van cultuurbelanghebbenden, doch van menigeen in de geheele wereld die buiten het rubberbedrijf staat.

Men vraagt thans om middelen voor het herstel van den prijs en er zijn veel menschen, die regeeringshulp als het eenige redmiddel aanbevelen.

Hierbij kom ik voor Ned. Indië op de kwestie, dat men schijnt aan te nemen, dat de Inlander buitengewoon makkelijk rubber uit zijn boomen haalt, veel gemakkelijker dan de goed georganiseerde Europeesche rubberondernemingen. Ik deel die meening niet. Na wat ik in Indië heb waargenomen van de behandeling van Inlandsche rubbertuinen op Tapanoeli bijv. ben ik tot de overtuiging gekomen dat de meeste Inlandsche rubbertuintjes op abnormale wijze zijn uitgebuit. Aan bastvernieuwing wordt absoluut geen aandacht besteed en de Inlandsche stelling schijnt te zijn: haal uit den boom wat er uit te halen is.

In Padang had ik gelegenheid een bespreking te voeren met iemand, die zeer goed omtrent de Inlandsche rubbertoestanden ingelicht is: een hadji, die optrad als inkooper voor een Chineesch concern. Op mijn vraag of er voor Inlandsche rubberplanters bij deze lage rubberprijzen geen aanleiding be-

De Theemarkt.

(*Van Dunlop & Kolff*).

Ongetwijfeld tengevolge van de ongunstige statistische positie, waren er slechts zeer weinig orders in de markt en als gevolg daarvan kwamen zeer weinig zaken tot stand.

Zooals gewoonlijk was er belangstelling voor „termijn-zaken", doch de limites van verkoopers waren in het algemeen niet te bedingen.

Kwaliteit: — Over 't algemeen bevredigend voor den tijd van het jaar.

Noteeringen: — Zijn nominaal (Inferieure kampongthee en roodachtige soorten zijn niet genoteerd).

O.P. Finest	70—77
O. P's good medium to good	58—68
O.P.'s ordinary to medium	50—56
P's „ „ good	40—54
P.S. & S. „ „ „	34—50

BATAVIA, 3 Februari 1930.

Dust & Small Fings ordn. to md.	22—28
B.O.P. Finest	70—80
B.O.P.'s good medium to good	45—65
B.O.P.'s ordinary to medium	35—42
B.P.'s „ „ „	32—42
B.T. „ „ „	24—32
P.F. „ „ „	24—30

Wisselkoers. 3 m/s documents—Amsterdam 98¾—Londen 11.92¼—America 245.

Vracht. Amsterdam f 30,—per M³. London f 31,—per M³.—N. York f 32,5 per M³. S. Frisco f 30,—per 40 F.C.

Londen veilingen:

Britsch-Indië 27-1-'30: Laagste kwaliteit B.P. ¼ d. duurder.

3-2-'30: ¼ d. tot ½ d. lager.

Java 30-1-'30: Zie onderstaande noteeringen.

Londen-Noteeringen.

		7-11-29	14-11-29	21-11-29	28-11-29	5-12-29	12-12-29	19-12-29	9-1-30	16-1-30	23-1-30	30-1-30
Good tippy	B.O.P.	2/2	2/2	2/2	2/2	2/1½	2/1½	2/1	2/1	2/1	2/1	2/1
Medium	B.O.P.	1/3¼	1/3¼	1/3¼	1/3¼	1/3¼	1/3¼	1/3¼	1/3¼	1/3¼	1/3	1/3¼
Ordinary	B.O.P.	10½	10¼	10	10½	10¼	10	9¾	9¼	8¾	8¾	8½
Medium	B.P.	10¾	10½	10	10	9¾	10	9¼	9¼	8¾	8¾	8½
Ordinary	B.P.	9	8½	7¾	8½	8½	8½	8½	8¼	8	8	7¾
Good tippy	O.P.	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½	1/2½
Medium	O.P.	1/1	1/1	1/1	1/1¼	1/-1	1/1¼	1/1	1/-½	1/-½	1/-	1/-
Ordinary	O.P.	10¼	10¼	10¼	10¼	10¼	10½	10½	10¼	10¼	10	10
Good	P.	10¾	10¾	10¾	10¾	10½	10½	10¼	9¾	9½	9¼	9
Ordinary	P.	9	9	8¾	9	8¾	9	9	8½	8¼	8	8
Medium	P.S.	9¾	9¾	9¼	9¼	9¼	9½	9¼	9	9	8¾	8½

Weekbericht No. 5 van „De Handelsvereeniging te Batavia".

Prijzen per 100 Kg. tenzij anders vermeld.

Prijsverloop van Uitvoerproducten van 27 Jan. t/m 1 Febr. '30.

Suiker. Markt kalm.

Oogst '30. S.H.S. gedaan Mei f 11¾.

Oogst '29 S.H.S. Jan. gedaan f 11 3/16, H.S. Ready gedaan f 11,05.

De V.J.P. verkocht uit oogst '29 300 tons S.H.S. tot f 12,— en 300 ton H.S. tot f 11,—.

Prima Padang arab. koffie (Angkola, Mandeling, Sibolga) Oogst '29. Markt met verdere vraag, koopers f 90⅝, verk. f 93⅞.

Palembang Robusta oogst '30 April/Mei gedaan f 46¾, Slot koopers f 47,— verk. f 47¾.

Damar, Sumatra en Pontianak (asst. No. 1, 2, 3, 4, 5). Markt Sumatra A/E gedaan f 90⅝, Pontianak A/E f 76⅛, Damar E gedaan f 43¾ en f 42⅞, Damar F verk. f 34,—, Stof verk. f 32⅜.

Coprah Java F.M.S. Export droog, f.o.b. n.u.g. Markt verlaten met aanbod tot f 23⅛ en koopers tot f 22⅝.

Coprah Java F.M.S. Export droog loco. incl. zakken. Gedaan f 21,—.

Kapokpitten. Oogst 1929. Koopers f 4⅝, verk. f 4⅞ incl. zak.

Zwarte lampong Peper Oogst '29 loco. Jan./Febr. gedaan f 105¼, Febr. en Febr./Mrt. koopers f 103⅝, verk. f 106¾.

Witte Muntok Peper Oogst '29 loco. Jan. gedaan f 142½, Jan./Febr, gedaan f 142½ — f 147⅜ en f 149.—, Jan./Mrt. gedaan f 147¾ — f 149,—, Febr./Mrt. ged. f 149,— f 143¾. Febr./Mrt. koop. f 144⅛, verk. f 143¾.

Huiden Buffel nat f 29⅛ — f 32⅜ dooreen.

Koe nat Java f 56⅝ — f 42⅛ — f 35⅝ Bali f 42⅛.

Buffel droog I f 113⅜ — f 131½; II f 97⅛ — f 105¼; III f 85,— f 76⅞.

Koe droog I f 113⅜ — f 218⅝; II f 97⅛ — f 194¼; III f 72⅞ — f 129½.

Geitevellen ass. 50 cm.—100 cm. p. stuk. I f 1,97½; II f 1,22.

Schapevellen per stuk I f 1,10 II f 0,20.

Cacao. Geen aanbod.

Java Rijst. Kloewaran Huller Boeloe 45% breuk gedaan Jan. f 17,— met koop.

Rangoon Rijst. Gedaan Jan. afscheep van f 12,54 tot f 13,60, Febr. afscheep van f 12,38 tot f 12,22 cif.

Siam Rijst. A. I special ged. Bangkok teruggekocht Jan. afscheep f 13,36 cif.

Saigon Rijst. Gedaan Longgrain Jan. afscheep f 13,76, Febr. afscheep f 13,28 Japan no. 1 f 12,71 cif.

Grondnoten, Cheribon, gepeld. Markt verlaten, verkoopers f 21¾ zonder koopers.

Rubber, per ½ K.G. De prijzen konden eenigszins verbeteren, ondanks het feit, dat de voorraden in Engeland werden vermeerderd.

De sluitingsprijs was ¾ cent per ½ K.G. boven de openingsprijs.

Contracten geregistreerd over ± 319 tons.

Marktnoteeringen.

Datum		Londen Std. Sheets d.	New-York Std. Sheets d.c.	Singapore Std. Sheets d.c.	Singapore Med. Bl. d.c.	Batavia Java Std. Sheets c.
27	Jan.	7½	15⅛	24¾	21½	38½
28	„	7½	14⅞	25	21¾	39¼
29	„	7½	15⅛	24¾	21¼	38¾
30	„	7 9/16	14⅞	—	—	—
31	„	7 9/16	15	24¾	21¼	39¼
1	Febr.	7 9/16	15	24¾	—	39¼

Markt lusteloos met aanbod:

Tapioca, flake f 19⅜.
sifting, f 17¾.
seeds, A. en B. A. f 20¼, B. f 18¾.
pearl, A. en B. A. f 21,— B. f 19,—.
fabrieksmeel Banthong A. f 18⅜, K.T.H. f 14½, K.T.H. f 14¼, G. T.A. f 15,—.
inlandsch meel f 7⅝.
B. III meel f 5⅝.

Citronella Olie per K.G. incl. drum. (85% geraniool). Contract A. ready gedaan f 2,65, Mrt./Mei koopers f 2,85, verk. f 3,—, Contract B ready f 2,50 nominaal.

Tin. Iets beter op ± f 207½.

Thee per ½ K.G. Tengevolge van de ongetwijfeld deprimeerende statistische positie waren er zeer weinig orders op de markt en werden weinig zaken gedaan. Nominaal noteeringen als volgt:

Oranje Pecco	(fijnste	f 0,70 — f 0,77
	(fijne	„ 0,58 — „ 0,68
	(gew.	„ 0,50 — „ 0,56
Pecco		„ 0,40 — „ 0,54
Pecco Souchong en Souchong		„ 0,34 — „ 0,50
Broken Oranje Pecco	(fijnste	„ 0,70 — „ 0,80
	(fijne	„ 0,45 — „ 0,65
	(gew.	„ 0,35 — „ 0,42
Broken Pecco		„ 0,32 — „ 0,42
Broken Tea		„ 0,24 — „ 0,32
Fannings		„ 0,24 — „ 0,30
Stof en Sm. Fngs.		„ 0,22 — „ 0,28

Radio-Nieuws.

Programma's.

Phohi.

Woensdag 5 Febr.

(*Golflengte 16.88 M*).

8.20 — 10.20. Groot Symphonie-orkest onder leiding van Jaap Spaanderman.

1. G. Moll Symphonie, Mozart.
2. Mej. Dzjobs Ising, zangeres. Liederen van Richard Wagner.

Groot Symphonie orkest.

3. Siegfried Idylle, Richard Wagner.
4. Mej. Dzjobs Ising, zangeres. Lied van Duparc, Aria van Samson en Dalila, St. Saëns.

Groot Symphonie-orkest.

5. Danse Macabre Saint Saëns.

Phohi Trio.
Loe Cohen, Viool.
Wim Amende, Cello.
Daaf Wins, Piano.
Componist nog onbekend.

Donderdag 6 Febr.
van 13 — 15 C.M.T.

Versterkt klein Orkest onder leiding van Loe Cohen.

1. Ouv. Heimkehr aus der Fremde, F. Mendelsohn—Bartholdy.
2. Aufforderung zum Tanz, G. M. von Weber.
3. Ein Absnd in St. Petersburg, E. Meyer Helmund. 4 deelen.

Willem Schansman, Tenor.
Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

4. Fantasie Hänsel und Gretel, E. Humperdinck.
5. Iris, Serenata di Jor e Danza, P. Mascagni Fimagalli.

Willem Schansman, Tenor.
Versterkt klein orkest onder leiding van Loe Cohen.

6. Kéler Béla Perlen, Potpourri, Max Rhode.
7. Triomfmarsch uit de Opera Aida, G. Verdi.

Batavia.

Woensdag 5 Febr.

7— 9.15 Klassicke muziek (gramofoon).
9—15—10 15 The Bulgarian Trio.

1. Il Natale di Pierrot, fantasia, Monti.
2. Romanza Andalusa, Sarasate.
3. Martha, opera, Flotow.
4. a. Serenata Napolitana, G. Becce. b. Sevilla, Albeniz.
5. Ungarischer Tanz No. 1. Brahms.

Donderdag 6 Febr.

7— 8.30 Muziek van Hotel der Nederlanden.
8.30 —10 Dansmuziek.

* * *

Ter aanvulling van het reeds gepubliceerde weekprogramma van de Bataviasche Radiovereeniging kunnen wij nog mededeelen, dat a.s. Zondag van 11 tot 12 uur v.m. de heeren Jaap Brill en John Ramaker, beiden goede bekenden van het Bataviasche publiek, door hun optreden in het Capitol, onze luisteraars een uurtje zullen komen amuseeren.

Bandoeng.

Door het Marcel Hammerschlag Kwartet zal hedenavond een klassiek concert worden gegeven. Het programma vermeldt de volgende nummers.

Ouverture „Tancred", Rossini—„Intermezzo", Brahms,—„Reminiszensen aus Webers Werken" Urbach—„La Cinguantaine", Gabriel Marie—en „Im Paradies" Krakauer-Kreisler,—Saxofoonsoli door den heer Edgar Plehn, „Prelude", Rachmaninoff,—Fantaisie aus „Orpheus in der Unterwelt," Offenbach.

---

stond om den tap stop te zetten, antwoordde hij mij: nu is eerst met recht reden voor den Inlander om uit den boom te halen wat er uit te halen is. Een verklaring voor deze uitspraak werd vrijwillig gegeven.

Op mijn opmerking, dat in de goede jaren de Inlander toch gelegenheid had om geld te verdienen, antwoordde hij, dat dit wel juist was, maar dat dit geld uitsluitend vastgelegd was in goed verzorgde huisjes. De rest is besteed aan allerlei prullaria, als gramofoons.

Eenige jaren geleden, zoo zeide deze hadji, werd den Inlandschen planter geadviseerd om sawah's en ladangs om te zetten in rubbertuinen, waarmede hij veel meer geld zou verdienen dan met rijstplanten. Nu hij zijn sawah en ladang mist en de rijst duur is, tracht hij met alle macht geld binnen te krijgen door te tappen wat er te tappen valt.

Hier wreekt zich volgens mijn meening het advies der regeering, waarover ik reeds in 1926 een polemiek voerde met den oud-directeur van Landbouw, den heer Sibenga Mulder.

Thans staan wij voor het feit, dat men in rubberkringen den Inlandschen planter wil betrekken in den restrictiemaatregel, maar ik vraag mij af welke regeerings-vertegenwoordiger in staat zal zijn, geheel in tegenspraak met wat vroeger is aanbevolen, den Inlandschen planter te overtuigen van het nut van thans minder rubber te tappen, terwijl hij alles uit den boom moet halen om in zijn dagelijksche behoeften te voorzien. Daarom acht ik het onmogelijk, dat van een dergelijke samenwerking een tastbaar resultaat te verwachten is.

Een andere vraag zou zijn of de Europeesche ondernemers de handen niet ineen konden slaan en buiten Inlandsche medewerking om zouden kunnen komen tot een beperking van de productie, wat voor velen een levensvraag beteekent, doch daarbij moet in de eerste plaats de voorwaarde gesteld worden, dat er eenheid bestaat en er homogeniteit is.

De ervaring heeft mij geleerd, dat deze samenwerking nog ver is.

Iedere ondernemer denkt, dat hij het wel het langst zal uithouden en waar in 1922 de leuze van „survival of the fittest" werd becritiseerd, lijkt het er thans op of ieder voor zich er naar streeft om tot de eenige overlevenden te behooren.

De cultuur.

Een ander, zeker geen hoopvol verschijnsel voor den ondernemer, heb ik geconstateerd op Java, speciaal in den Zuid-Preanger. Tal van rubbertuinen lijden daar op min of meer ernstige wijze aan meeldauw. Ik zag verschillende boomen, welke totaal bladloos waren, terwijl ik zware rubberboomen wegens ziekte zag uitkappen. Vele boomen waren geheel zonder bladkroon en die welke nog gebladerte hadden, zagen er uit als „een geplukte kip". Ik weet wel, dat de wetenschappelijke dienst er op uit is om een middel te vinden teneinde door bestuiving die ziekte te bestrijden, maar bij deze lage prijzen zijn de kosten dermate hoog, dat die niet zouden kunnen worden gedragen.

Waar nu de bladeren de longen van het lichaam zijn, kan het niet anders of het gemis aan blad zal een funesten invloed hebben op den physieken toestand van den boom, hetgeen mij door deskundigen werd toegegeven, die mij verzekerden, dat de boomen door meeldauw aangetast sterk in productie achteruitgaan.

Wanneer nu groote complexen aan die ziekte gaan lijden, vraagt men zich af of er niet een natuurlijke restrictie zal plaats hebben als gevolg van plagen. Een feit is het, dat de tegenwoordige productie voornamelijk verkregen wordt uit oude aanplanten en het staat vast, dat de oude boomen in productie achteruitgaan.

De aanvulling moet dus geschieden door den jongen aanplant en daarbij is de hoop gevestigd op grootere productie door oculatie met entrijs. Daarbij verdient het de aandacht, dat de proefstations sedert jaren bezig zijn cloonen te vinden, die als materiaal zouden kunnen dienen voor den nieuwen aanplant.

In opeenvolgende jaren vonden de stations echter steeds mooiere cloonen en die in vroeger jaren de „redders" geweest waren, werden later afgekeurd als onbruikbaar.

Intusschen zijn die jonge, z.g. „veelbelovende" tuinen productief geworden en dus moet men nu ermee rekening houden, dat de productie komt en moet komen van boomen, die uit entrijs komen, dat thans zou worden afgekeurd. Van deskundige zijde is verder de opmerking geplaatst, dat een boom verkregen door verenting, een veel korteren levensduur heeft dan een boom uit een zaailing.

Zoo heeft men bijv. in Europa geconstateerd, dat eenige soorten appelen, welke afkomstig waren van boomen uit entrijs verkregen thans niet meer bestaan, daar dergelijke boomen het niet lang uithouden en een levensduur hebben van 20 jaar korter dan die uit zaailingen verkregen. Niet voor niets hebben de proefstations jaren achtereen geadviseerd om niet den geheelen aanplant door oculatie te verkrijgen, doch die liever half om half te doen, daar de uitslag nog wetenschappelijk onzeker is.

Met deze uiteenzetting bedoel ik slechts te zeggen, dat de verhalen van steeds hoogere productie per eenheid en dus van verminderden kostprijs niet voor vol moeten worden aangenomen.

Nadat wij den heer Burger nog eenige vragen hadden gesteld over nieuwe toepassing van rubber, waarbij hij ons mededeelde, dat bijv. rubberbestrating zoo kostbaar is, dat indien men het product cadeau gaf, deze nog te duur zou uitkomen, beëindigden wij ons interview.

Mijnbouw-Rapporten.

Simau.

Gedurende de week van 26 Jan. tot 1 Febr. '30 werden te Lebong Tandai 1678 ton erts vermalen van gemiddeld 13,8 dwts goud per ton en 210,— dwts zilver per ton.

Redjang-Lebong.

Gedurende de week van 26 Jan. tot 1 Febr. '30 werden te Lebong Donok 1680 ton erts vermalen van gemiddeld 6,1 dwts goud per ton en 36,— dwts zilver per ton.

Een aardstorting in de krachtwaterleiding op 31 pto. was oorzaak, dat vanaf dien datum slechts 25 stampers in bedrijf gehouden konden worden.

Op 3 dezer liep alles weer op volle capaciteit.

De Tin-situatie.

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). De raad van de Tinproducers Association steunt het besluit van de uitvoerende commissie inzake de restrictie.

Medegedeeld wordt dat in de Maleische Staten een begin is gemaakt met inkrimping van de productie.

Nigeria heeft de methode die de commissie als alternatief heeft gesteld tot inkrimping van de productie, nl. die op basis van de tonnenmaat, aangenomen. Bolivia houdt het nog steeds bij een meer substantieele beperking.

De besprekingen met de belanghebbenden in Nederlandsch-Indië worden voortgezet. De maatschappijen die werkzaam zijn in Cornwall, Australië, Zuid Afrika en de Belgische Congo, zullen de aanbevelingen van den raad steunen.

14 Dec. werd aanbevolen, teneinde het evenwicht tusschen vraag en aanbod te herstellen en de industrie een blijvend gezonde positie te geven, om gedurende het geheele jaar 1930 het mijnwerk te staken van Zaterdags 10 uur 's avonds, tot 's Maandag 6 uur 's morgens. Ook werd aanbevolen het mijnbedrijf in de maanden Januari en Februari gedurende zeven volle dagen te staken en dit zoo noodig ook te doen in de maand Maart.

Deze aanbeveling is speciaal bedoeld voor het Oosten, maar een gelijke beperking van de productie wordt ook aanbevolen voor Nigeria en andere tinproduceerende maatschappijen, waarbij rekening gehouden dient te worden met de plaatselijke toestanden.

De associatie is er van overtuigd dat een voorzichtige en met mate toegepaste regeling van de industrie — daar een beperking van de productie op het oogenblik niet vereischt is — zal beantwoorden aan hetgeen de wereld in verband met de consumptie noodig heeft en zal voorkomen, dat de prijzen sterk stijgen, hetgeen in strijd zou wezen met de belangen van alle betrokken partijen.

Red. B. N.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929 — 1930.

Vergadering van Woensdag 5 Febr. 1930.

Voorzitter J.W. Meyer Ranneft.

De vergadering wordt geopend.

Aan de orde is voortzetting van de

Alg. beschouwingen.

in tweeden termijn. (De loudspeaker is uitgeschakeld wegens een defecte microfoon).

De heer Bruineman bestrijdt den heer Middendorp. Spr. constateert, dat de sociaal democraten in Indië de kapitalistische maatschappij in Indië moeten steunen, omdat alleen via die structuur het socialisme hier zou kunnen worden bereikt. Hij bestrijdt de verklaring van den heer Middendorp, dat een katholiek een goed socialist kan zijn en dat er ook in Holland verscheidene zijn. Spr. meent, dat dit maar schijn is. De kwestie is, dat een goed katholiek min of meer hervormingsgezind kan zijn en dan de sociaal democratie dicht kan naderen, maar alleen omdat de sociaal democraten in den grond geen socialisten meer zijn.

Spr. blijft voorts aandringen op medewerking van de regeering bij een eventueele rubber-restrictie en de bescherming van den export.

Wat de taxatie van de tinopbrengst betreft, sluit spr. zich geheel aan bij het betoog van den heer Van Helsdingen. Spr. vraagt de Regeering overigens alleen te dien aanzien voortaan voorzichtiger te zijn.

De heer De Hoog bespreekt nogmaals de associatie gedachte. Spr. meent, dat de associatie-politiek wel mogelijk is en dat dit ook aangetoond is door de samenwerking in den Volksraad, ook met den heer Fruin. Is er nu werkelijk een bankroet, dan ligt het op onzen weg die associatie-politiek weer op te bouwen.

Spr. verkeert nog in onzekerheid omtrent de houding der Regeering ten opzichte van de P.N.I. op één punt: het feit dat de maatregelen in West-Java niet voor andere deelen van het land gelden en dat de Regeering blijkbaar ook daar wil wachten tot de rotte appelen de andere hebben aangestoken.

Wat de benoemingen betreft, erkent spr., dat het benoemingsrecht van de Regeering noodig is in dit land. De Regeering moet echter de evenredigheid van de kwantiteit in de partijen aan deze zelf overlaten. Spr. denkt hierbij uiteraard vooral aan het I.E.V. Overleg met de partijleiders inzake de benoemingen juicht spr. van harte toe. Overigens handhaaft spr. het recht van den Volksraad om op die benoemingen critiek uit te oefenen.

Sspr. is voorts van meening, dat de regeering het recht niet zou hebben haar benoemingsrecht zoo te hanteeren, dat zij bijvoorbeeld de rechtsche Europeesche meerderheid in een minderheid zou doen verkeeren.

De heer Koesomo Oetoyo legt dan de volgende verklaring af:

De nationale fractie, uit wier naam ik thans spreek, heeft met leedwezen uit het regeeringsantwoord vernomen, dat de regeering niet met ons college in debat wenscht te treden omtrent de beweegredenen, die haar ertoe hebben geleid, om de massale huiszoekingen van 29 December j.l. te doen houden. Ook betreurt onze fractie het zeer, dat de regeering in haar antwoord dreigt met herhaling van die huiszoekingen „wanneer en in welken omvang" zij het voor de openbare rust en orde noodig oordeelt. Daarbij beroept zij zich op het uitsluitend justitieel politioneele karakter van die maatregelen. Zij wenscht dus geheel uit te schakelen de politieke gevolgen, die zulke schokkende gebeurtenissen naar onze meening met zich moeten sleepen.

In hoeverre zulk een afwijzende houding door een volwaardig parlement zal worden aanvaard, zal onze fractie niet beoordeelen. Maar vast staat voor ons, dat een aandringen op volle opening van zaken toch niet met succes zal worden bekroond. Daarom, wenscht onze fractie over deze kwestie niet in debat te treden en bepaalt zij zich tot een ernstig protest, dat naar wij hopen ook in de Staten Generaal weerklank zal vinden. Wij handhaven dus onverkort en onverzwakt de zienswijze, door elk onzer in eersten termijn naar voren gebracht.

Spr. dankt voorts de regeering voor de genoegdoening, welke zij aan een der door de huiszoekingen ten onrechte getroffen personen wil schenken. Spr. vraagt alleen of de regeering dit ook wil doen ten aanzien van de anderen, die in het zelfde geval verkeeren.

Wat de gewenscht geachte adviezen van inheemschen aan den P.G. betreft, merkt spr. op, dat de taak van den goeden rechter niet alleen is de wet toe te passen, maar ook daarbij rekening te houden met de psyche van het volk. Spr. dringt daarom aan op de aanwijzing van een ervaren regent of anderen bekwamen Inheemsche als adviseur bij het hoofdparket.

De Regeering schijnt te kunnen beschikken over vele volgelingen, die door dik en dun met haar mee willen gaan. Maar dan kan zij van deze menschen ook zeker zijn, wanneer zij duidelijk haar sympathie voor het nationalisme tot uiting brengt.

Spr. wijst voorts op de afwezigheid van huisrecht voor alle Inheemschen, welke bij deze huizoeking zoo duidelijk aan het licht is getreden. Spr. dringt er op aan hierin spoedig te voorzien.

Zooniet voor geheel de bevolking, dan toch voor de meer ontwikkelden individueel.

De heer Zuyderhoff vraagt opheldering ten aanzien van de zaak van den heer Middendorp met den import van verboden brochures. Deze kwestie is door de Regeering niet buiten debat gesteld. Spr. vraagt volle klaarheid hieromtrent.

Spr. heeft voorts enkele bezwaren tegen de redactie van het regeeringsantwoord.

De Regeeringsgemachtigde voor Alg. Zaken antwoordt de verschillende sprekers in tweeden termijn.

Spr. dankt namens de Regeering voor de verschillende bewijzen van instemming.

(*Wordt vervolgd*).

SCHOOL EN KERK.

Nieuws van het Zendingsveld.

Het Zendingsbureau te Oestgeest meldt ons:

Merkwaardige berichten komen nog steeds in van het Oosten van Nieuw-Guinea. Daar is in het jaar 1928 een groote beweging naar het Christendom ontstaan onder de Papoea's aan het Sentanimeer, tengevolge van de prediking van een hunner volksgenooten.

Deze beweging heeft stand gehouden en in alle veertien dorpen om het meer heeft de Zending aanraking gekregen. Nu heeft er zich ongeveer vier maanden geleden in het grootste dorp, Ifar, een merkwaardig voorval afgespeeld. De bewoners bleken, toen zendeling Schneider er op bezoek kwam, een groote menigte heidensche voorwerpen, vooral zulke, die bij hun heidensche dansen gebruikt worden, te hebben verzameld, om zich daarvan te ontdoen. Hoewel zij door den zendeling gewezen werden op de moeilijkheden, waarin hen dat kon brengen en op het onverplichte van deze daad, bleven zij bij hun plan en de heele hoeveelheid, met uitzondering van een paar voorwerpen, die bizondere ethnologische beteekenis hadden, is verbrand.

En nu, bij zijn laatste tournée, is hetzelfde ook in twee andere dorpen, Asee en Dojo, gebeurd. Een van de meest beteekenisvollle bijomstandigheden is, dat hierbij de oude mannen de drijvende kracht vormden, in tegenstelling met wat gewoonlijk bij dergelijke gebeurtenissen gezien wordt.

Deze uitbreiding van het werk maakt dringend de vestiging van een eigen zendeling voor dat gebied noodzakelijk. En vooral zijn er ook voor de verschillende dorpen goeroes noodig. Er is dus arbeidsgelegenheid in overvloed.

Priesterwijding in Berlijn.

Maandag jl. werden negen candidaatpriesters door den bisschop van Berlijn, dr. Schreiber, in de St. Hedwigskathedrale tot priester gewijd. De bisschop zeide in zijn toespraak, dat dit de eerste priesterwijding was, welke in Berlijn plaats had. Ook vroeger kon een dergelijke wijding niet plaats hebben, daar te Berlijn geen bisschop was gevestigd.

Art. 177.

De Gouverneurs van West- en Midden-Java en Soerakarta, ieder voor zooveel hem aangaat, zijn uitgenoodigd de eerwaarde heeren G.M. Minderop en J.I. van Beckhoven (kerkelijk benoemd tot hulppriester b.b. van den Lande te Semarang), J. Th. J. Sevink (kerkelijk benoemd tot hulppriester b.b. van den Lande te Soerakarta), J.L.J. Dieben (kerkelijk benoemd tot hulppriester b.b. van den Lande te Mendoet (Midden Java) en J.H. Th. J. van Driel (kerkelijk benoemd tot hulppriester b.b. van den Lande te Batavia), te erkennen in de hun kerkelijk opgedragen bediening.

SPORT EN SPEL.

VOETBAL TE BATAVIA.

De B.K.V.B.-Competitie.

Het wedstrijd programma van de Dinsdag-competitie luidt:

11 Febr. Civ. Fondsen — Rekenkamer
18 „ Justitie — Rekenkamer
25 „ Jupiter — Civ. Fondsen
4 Maart Rekenkamer — Jupiter
11 „ Civ. Fondsen — Justitie
18 „ Rekenkamer — Civ. Fondsen
25 „ Justitie — Jupiter
1 April Rekenkamer — Justitie
8 „ Jupiter — Justitie

Dat van de Woensdag-competitie is als volgt opgesteld:

5 Febr. Escompto — S.S.
12 „ Gen. Motors — B.P.M.
19 „ Borsumy — Gen. Motors
26 „ B.P.M. — Escompto
5 Maart S.S. — B.P.M.
12 „ Escompto — Gen. Motors
19 „ B.P.M. — Borsumy
26 „ Gen. Motors — S.S.
2 April Escompto — Borsumy
9 „ S.S. — Escompto
16 „ Borsumy — S.S.
23 „ B.P.M. — Gen. Motors
7 Mei Borsumy — Paketvaart
14 „ Escompto — B.P.M
21 „ S.S. — Paketvaart
28 „ Paketvaart — Gen. Motors
4 Juni Borsumy — B.P.M.
11 „ Paketvaart — Escompto
18 „ S.S. — Borsumy
25 „ B.P.M. — Paketvaart
2 Juli Gen. Motors — Borsumy
9 „ Paketvaart — S.S.
16 „ Gen. Motors — Paketvaart
23 „ B.P.M. — S.S.
30 „ Escompto — Paketvaart
6 Aug. S.S. — Borsumy
13 „ Gen. Motors — Escompto
20 „ Paketvaart — Borsumy
27 „ S.S. — Gen. Motors
3 Sept. Paketvaart — B.P.M.

VOETBAL.

Soekaboemische Voetbalbond.

Naar wij vernemen, heeft de S.V.B. de Chineesche Voetbalvereeniging U.M.S. van Batavia uitgenoodigd om Zondag 9 dezer over te komen en tegen het Soekaboemische Bondselftal een oefenwedstrijd te spelen. Na de Bataviasche V.V.M. de U.M.S.! Soekaboemi is wel brani! En met recht!

BILJARTEN.

Een ontmoeting.

Hedenavond om 7½ uur zal een aanvang gemaakt worden met een biljartwedstrijd tusschen een achttal spelers van Batavia en Omstreken in het clublokaal van de B.B.C. „Zanzibar," Krekot 43 te Weltevreden. Deze wedstrijd, door de B. B. C. „Zanzibar" georganiseerd, bestaat uit spelers, niet aangesloten bij de Java Biljart Bond, met een mopenne van 2½ tot 4. libre.

Deelnemers:

Hoorn en de Vries van de B.C. „Excelsior" te Mr. Cornelis.

Lewakabessy en Malaiholo van de B.C. „Jong Ambon" te Weltevreden.

Roozen, van de B.C. „Meester-Cornelis".

Gouw Bian Joe en Khouw Koei Hong van de B.B.C. „Zanzibar" te Weltevreden.

Tjan Tian Kee van de B.C. „U.M.S." te Batavia.

Voor deze wedstrijd is door de B.B.C. „Zanzibar" een Wisselbeker beschikbaar gesteld welke 2 maal achter elkaar of 3 maal in het totaal gewonnen moet worden om eigendom te zijn. Verder zijn er nog verschillende prijzen beschikbaar gesteld voor de hoogste serie en het hoogst alg. moyenne.

Het programma voor hedenavond is; *om 7½ uur* Hoorn—Malaiholo; de Vries — Roozen; Lewakabessy — Gouw Bian Joe.

om 8.15 uur K. K. Hong—T. T. Kee; Roozen—Lewakabessy; G.B. Joe—Malaiholo.

om 9 uur T.T. Kee—Malaiholo; K.K. Hong—de Vries; Lewakabessy—Hoorn.

6 en 8 Februari 's avonds 7½ uur voortzetting.

De prijsuitreiking zal op 7 Februari 's avonds om 10 uur plaats hebben.

Belangstellende zijn welkom.

RECHTZAKEN.

Verduistering.

Het vonnis van den raad van Justitie te Padang, waarbij de beklaagde Abdul Madjid Sultan Iskandar, zan beroep luitenant der Voor-Indiërs te Padang, ter zake van verduistering veroordeeld werd tot een voorwaardelijke straf van 6 maanden gevangenis, is in revisie bij arrest van het hooggerechtshof vernietigd en beklaagde veroordeeld tot 2 maanden gevangenisstraf.

Goenoeng Andir.

Bij vonnis van den Raad van Justitie van Dinsdag is L. van P.P., laatstelijk administrateur van de theeonderneming Goenoeng Andir, terzake van verduistering en valschheid in geschrifte tot negen maanden gevangenisstraf veroordeeld.

LAATSTE BERICHTEN.

10 millioen Leening in Nederland.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De Union Miniere Katabga (Congo) emiteert 10 millioen gulden van haar zes procents obligatieleening in Nederland.

De Wereldreis van Van Lear Black.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). Geyssendorffer en Scholte hebben een proefvlucht gemaakt met de nieuwe driemotorige Fokker van Van Lear Black, de *Maryland Freestate*. Zij zijn op Schiphol geland. Fokker-deskundigen zullen daar het vliegtuig grondig nazien en dan zal het de wereldreis beginnen. Vermoedelijk zal dat de volgende week zijn.

De Phohi.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De Phohi zender doet op 10, 12, 13, 14, 15 en 16 Februari telkens van 8 tot 10 uur proefuitzendingen.

Om de Davis -cup.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). Nederland lootte in de eerste ronde vrij. Daarna Finland.

De „Johan de Witt" in den storm.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De *Johan de Witt* zal door het stormweer eerst op 8 Februari van Genua kunnen vertrekken.

Leadbeater in het Sterkamp.

OMMEN, 4 Febr. (*Aneta*). Leadbeater bezoekt dit jaar het Sterkamp.

Gouverneur Clementi.

SINGAPORE, 5 Febr. (*Aneta-Reuter*). De nieuwe gouverneur, Sir Cecil Clementi, is alhier aangekomen.

Hij werd feestelijk binnengehaald.

De Massamoord op Officieren.

NAUEN, 4 Febr. (*Aneta-Radio*). Uit Moskou wordt gemeld dat de Sovjetregeering ten stelligste ontkent dat de Gepoe 300 officieren van de vroegere marine heeft neergeschoten.

De Labour-regeering.

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Het Lagerhuis besloot eenstemmig het regeeringsvoorstel te aanvaarden om de tijdsduur van de werkloosheidverzekeringswet te bepalen op drie jaar, in plaats van op één jaar, zooals in het Hoogerhuis was voorgesteld.

Het wetsvoorstel gaat nu ter herziening naar het Hoogerhuis terug.

Oneenigheid in het Kabinet.

NAUEN, 4 Febr. (*Aneta-Radio*). Uit Parijs wordt gemeld dat er geruchten de ronde doen over een groeiende oneenigheid tusschen Tardieu aan den eenen kant en Briand en Loucheur aan den anderen kant.

Men verwacht niet dat het huidige kabinet de Londensche marine-conferentie lang zal overleven.

De financieele Moeilijkheden van Chicago.

NEW YORK, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Met het bankroet van de stad voor oogen heeft de gemeenteraad van Chicago toegegeven aan het ultimatum, gesteld door het hulpcomité der burgers, dat gepresideerd wordt door Silas H. Strawn en dat beschikt over 10.000.000 pond sterling. Het comité zal van dit bedrag voorschieten zooveel noodig is om de financën van de stad boven water te houden. Voorts is aan het comité verzocht zijn goedkeuring te hechten aan een uitgave om de employé's van de stad, die sinds Kerstmis geen salaris meer hebben ontvangen, te hulp te komen. Tevens is verzocht goed te keuren dat de burgemeester „Bigg Bill" Thomson en zijn collega's aan den dijk worden gezet.

Geïnterneerden ontsnapt.

Aneta verneemt dat enkele maanden geleden eenige geïnterneerden uit het onverzoenlijken-kamp aan den Boven Digoel zijn ontsnapt. Zij zakten de rivier af en zijn op de één of andere wijze op het Thursday-eiland beland, waar zij weer werden opgepikt door een gouvernementsstoomer.

Een tweetal weken geleden ontsnapte wederom een groepje onverzoenlijken dat oostwaarts door de oerwouden trok, doch waarvan een gedeelte door de Papoea's werd teruggebracht, overdekt met pijl, en andere verwondingen.

De beruchte Dachlan, die deel uitmaakte van een dezer groepen, moest door zijn kornuiten in het oerwoud worden achtergelaten, omdat hij te uitgeput was om verder te gaan. Omtrent zijn lot is niets definitiefs bekend. Vermoedelijk vertoeft een groepje onverzoenlijken nog in de buurt van de Fly rivier op Britsch gebied.

Leger des Heils-werk in Indië.

In een persgesprek verklaarde de leider van het Leger des Heils, generaal Higgins, die thans in Nederland is, dat hij het oorspronkelijk plan, in 1931 Ned. Indië te bezoeken heeft opgegeven, maar dat uitbreidingsplannen van het werk van het Heilsleger in het bijzonder ten behoeve van de melaatschen, in voorbereiding zijn (Aneta).

Zware straf.

De officier van Justitie te Soerabaia eischte tegen Ngabei Martodipoero, wegens meineed, drie jaar gevangenisstraf plus zeven jaar ontzetting uit het recht tot het bekleeden van eenig openbaar ambt. (Aneta).

TELEGRAMMEN.

NEDERLAND.

Koningin en Prinses.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De koningin en de prinses zijn te Obertdorff (Beieren) aangekomen.

De „Van Galen" in Curaçao.

WILLEMSTAD, 4 Febr. (*Aneta*). De *Van Galen* is hier gearriveerd.

Mastbok gestrand.

DEN HAAG, 4 Febr. (*Aneta*). De sleepboot *Utrecht* van Wijsmuller en Co. was op weg met een mastbok van Schiedam naar Fransch-Guinea, toen in het stormweer de mastbok bij de Spaansche kust strandde. De opvarenden werden gered. Er worden pogingen gedaan om den mastbok vlot te sleepen.

AUSTRALIE.

Een Amokmaker.

TOWNSVILLE, 4 Febr. (*Aneta*). De bestuurder van Palm-eiland heeft amok gemaakt.

BRITSCH-INDIË.

Spoorwegstaking.

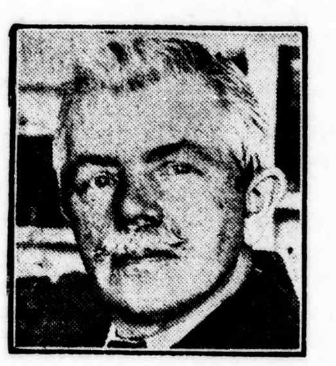
BOMBAY, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Bij de Great India Peninsular Railway is staking uitgebroken. 125.000 man zijn in staking gegaan, doch de diensten worden over het algemeen niet stop gezet.

De arbeiders vragen betere loonsvoorwaarden.

HET BRITSCHE RIJK.

Geen Doodstraf.

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Op een vraag van het conservatieve lid van het Lagerhuis Allen, of het ministerie van binnenlandsche zaken de invoering overweegt van de doodstraf voor degenen van wie is bewezen dat zij een leidende rol spelen in de smokkelhandel van narcotica, gaf Clynes een ontkennend antwoord.

Clynes.

De Moeilijkheden der Labour-regeering.

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Op de vergadering van de labour-fractie van het Lagerhuis, zette MacDonald uiteen dat er drie wegen openstaan, namelijk het amendement aannemen, zich verzetten tegen het amendement (hetgeen beteekent dat het wetsvoorstel verworpen wordt) en het indienen van een amendement op het amendement om de wet in plaats van één jaar, tot 30 Juni 1933 van kracht te doen zijn. De bijeenkomst besloot tot dit laatste.

Ook wordt aangekondigd dat de regeering besloten heeft het voorstel van de liberalen te aanvaarden om de behandeling van een gedeelte van de wet op de kolenmijnverheid uit te stellen tot andere voorgestelde wijzigingen en nieuwe clausules zijn afgehandeld.

De „Bom".

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Frank Biggs, de man die in het Britsche museum de „bom" gevonden heeft, is door de Scotland Yard in hechtenis genomen. Hij wordt beschuldigd van overtreding van de wet op explosieve stoffen. Naar verluidt is de Scotland Yard er van overtuigd dat het heele geval, ook de telefonische waarschuwing, een grap is.

De „bom" bestond uit een cigarettenblik met fijne mortel, vuurwerk, kruit en stukjes ijzer. Het deksel was goed vastgemaakt en aan het deksel was een stukje touw bevestigd.

FRANKRIJK.

De Verdwijning van Generaal Koutiepoff.

Een belangrijke verklaring.

PARIJS, 30 Febr. (*Aneta-Reuter*). De veronderstelling dat generaal Koutiepoff ontvoerd is wordt versterkt door een verklaring van een politieagent, genaamd Chauveau. Deze zeide niet eerder melding van het geval gemaakt te hebben „omdat ik geen dagbladen lees".

Op den dag van Koutiepoff's verdwijning heeft hij bij diens woning een auto gezien. In dezen auto hielden twee mannen, waarvan een het uniform van een politieagent droeg, op de achterbank een man in bedwang die zich hevig verzette. Chauveau koesterde geen argwaan omdat er een politieagent bij was.

De Sovjet-ambassade.

PARIJS, 4 Fbr. (*Aneta-Reuter*), In antwoord op het verzoek van den Sovjet ambassadeur Dovgalevsky deelde de regeering mede dat meest uitgebreide politiemaatregelen zijn getroffen om de Sovjet-ambassade te Parijs te beschermen.

ITALIË.

Storm.

ROME, 4 Febr. (*Aneta*). Op de Adriatische zee heerscht hevige storm.

NOORD-AMERIKA.

De V.S. en Haiti.

WASHINGTON, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). President Hoover heeft medegedeeld dat hij onmiddellijk een commissie zal benoemen die de kwestie moet bestudeeren wanneer en hoe de regeering van de Vereenigde Staten zich van Haiti zal terugtrekken.

Taft zeer ernstig ziek.

WASHINGTON, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). De doktoren gaven als hun meening te kennen dat de toestand van Taft, die is afgetreden als president van het Hooggerechtshof, zeer ernstig is. Verscheidene specialisten zijn voor een consult bijeen geroepen.

MIDDEN-AMERIKA.

Pokken in Mexico.

MEXICO-CITY, 4 Febr. (*Aneta*). Alhier heerscht een pokken-epidemie.

DE VOLKENBOND.

De Opiumcommissie.

GENÈVE, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*) Voor de opiumcommissie van den Volkenbond wees Delevigne (Engeland) op het toenemend verbruik van narcotica in het Verre Oosten. Hij zeide dat een groot gedeelte van deze narcotica uit Japan afkomstig is.

Campbell (Britsch Indië) verklaarde dat een groote hoeveelheid cocaïne in Indië wordt binnengesmokkeld uit het Verre Oosten, waar Japan slechts cocaïne produceert.

Ito (Japan) gaf een uitvoerige beschrijving van de groote moeilijkheden waarmede de Japansche regeering te kampen heeft bij haar pogingen om een einde te maken aan dezen onwettigen handel. Hij zei dat de Japansche regeering haar maatregelen met kracht zal doorvoeren.

Woo Kai Seng deed namens China een beroep om de fabricage van narcotica te beperken tot de hoeveelheid welke voor medische en wetenschappelijke doeleinden noodig is. Hij verzocht om aan alle regeeringen welke in de opiumcommissie vertegenwoordigd zijn alle inlichtingen te verstrekken betreffende den onwettigen handel in narcotica.

GENÈVE, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). De opiumcommissie besprak de zonder succes gebleven poging in 1928 aangewend om te verhinderen dat 4 ton heroïne in China werd ingevoerd.

Op een vraag van Lyall (Engeland) zeide Woo Kai Seng dat de invoervergunning was verstrekt door een vroegeren minister in Peking. Het speet hem te moeten zeggen dat zulke vergunningen maar al te vaak werden gegeven. De Nanking-regeering heeft al deze vergunningen voor onwettig verklaard en verboden dat zij in omloop blijven. Een bevel tot arrestatie van den betrokken persoon is uitgevaardigd, doch men vreest dat hij er van door is gegaan.

ALGEMEEN NIEUWS.

De Marineconferentie.

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Heden vergaderde de eerste commissie. Zij besprak het Fransche voorstel en een reeks ontwerp-resoluties op het door de Engelsche delegatie voorgestelde compromis om het Fransche voorstel betreffende de globale tonnenmaat als basis der besprekingen te nemen, zooals op de vorige vergadering geregeld werd.

Na de besprekingen, waarbij de vertegenwoordigers van elke der delegaties de zienswijzen over het voorstel uiteenzetten, besloot de commissie het voorstel in alle détails te bespreken.

In een later verschenen communiqué wordt gezegd dat de leiders van de verschillende delegaties met elkaar geconfereerd hebben over de verdere procedure van de conferentie.

Over het algemeen werd toegegeven dat de besprekingen tusschen de delegaties onderling goede resultaten hebben opgeleverd en dat den weg hebben gebaand naar overeenstemming. Men is van meening dat men deze besprekingen moet voortzetten.

Morgen vergaderen de leiders der delegaties weer en zetten de besprekingen voort om het werk van de eerste commissie te verlichten.

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). De derde plenaire zitting van de marineconferentie is geopend. Geen der leiders van de delegaties was aanwezig. Naar verluidt overwegen de technische experts allereerst de Fransche en Engelsche voorstellen om hierover verslag uit te brengen aan hun chefs wanneer deze later de besprekingen zullen bijwonen.

De Handelsvloot der Wereld.

LONDEN, 4 Febr. (*Aneta-Reuter*). Volgens Lloyd's jaarverslag bedroeg de aanbouw van schepen voor de handelsvloot van de geheele wereld in 1929 : 2.793.210 ton, hetgeen 93 971 meer is dan in 1928.

Engeland en Ierland vertegenwoordigen 54,5 pct. van deze wereldtonnenmaat, tegen 53,6 van 1927—1928.

Van deze schepen wordt 84,4 pct. voortbewogen door stoom, tegen 62,8 pct. in 1927. De tonnenmaat der motorschepen bedraagt ongeveer 400 000 ton meer dan die van de stoomschepen.

Merkwaardig is de toename der schepen die met olie gestookt worden. In 1914 bedroeg de tonnenmaat van deze schepen 1.310.000 ton en nu ongeveer 20.000.000.

Cablegrams.

Annual Income in U.S.A.

Washington, Febr. 3. Federal incometax returns in 1928 reveal that twenty persons enjoying annual income million sterling, nearly fivehundred with twohundred thousand. Stockmarket profits nearly fivethousand million dollars, compared nearly threethousand million in 1927.

Massacre in Russia.

Riga, Febr. 3. News, just received ex Russia, relating the biggest massacre on officers since the early days of the revolution. Appears that „Ogpu" outcarried a mass execution on all remaining ex-navalofficers, namely those who unjoined Sovietised navy, but remained in Russia. Full details unavailable, but several hundred names reported as included victims.

Naval-conference.

London, Febr. 3. The British experts been examining the French compromise proposal and now formulated sort countercompromise suggestion which circulated other delegations and be discussed on conference tomorrow. Appears that other delegations, including dominions, hesitate to take on initiative to submit comment or counterproposals in cut and dried form to the French scheme.

*

Paris, Feb. 3. Tardieu and Briand reported council ministers about the progress of the naval conference whereafter a communique issued, voicing the cabinet's satisfaction that the French compromise proposal adopted as basis for discussion on conference, because withdraws ensuing discussions regards cruiser strength and lightcraft from rigid mathematical formulate previously applied to tonnage of battleships.

London, Febr. 3. British compromise plan for naval reduction based on French proposal for global limitation, but excludes capitalships and submarines (x categories transferable.

France and Russia.

Moscow, Febr. 3. Dovgalesky, the soviet ambassador in Paris, officially advised the French foreign ministry that the supporters of Koutiepoff organizing a raid in force on embassy in Paris, under leadership of ex Russian refugees in France to take violent action anti embassy, object provoking Franco-Russian rupture. Dovgalesky urged to take special measures to protect the embassy anti attack. He said the Sovjetgovernment hold the French authorities responsible for any accurence.

*

Moscow, Febr. 3. Simultaneously Dovgalesky's communication French foreignoffice, the newspaper *Izvestia* violently attacks the French government and asks whether France prefers: cooperation with white-guard emigres to maintenance diplomatic relations incompatible such facts as speeches of whiteguard leaders in French parliament, acquittal criminals because their actions only intended injure Soviet and connivance encouragement criminal campaign which jeopardising inviolability of Soviet embassy in France.

The Bomb-Affair.

London, Febr. 3. While, beyond a brief statement of the Scotland Yard, reticentest regarding museum bomb developments, the mornings generally tend to believe that the whole affair is a hoax. Now believed that Indian students not responsible therefor. Investigations of police endeavouring trace of visitor museumwards, named Frank Biggs of Brighton, who handed parcel, containing the bomb, to museumattendant, explaining he found it beneath a chair.

OFF. BERICHTEN

CIVIEL DEPARTEMENT.

Belast: met de waarneming van de betrekking van administrateur van fin. 1ste klasse, F.T. Steenmeijer, thans belast met de waarneming der betrekking van administrateur van financiën IIde kl.

Benoemd: bij de kamer van koophandel en nijverheid te Batavia, gerekend van 1 Jan. '30, opnieuw tot lid, de heeren E.J. Weenink, lid der firma Geo Wehry en Co. aldaar, R. de Vries, lid der firma Jacobson van den Berg en Co. aldaar en W. Price, lid der firma Tiedeman en van Kerchem aldaar.

Aangeteekend: dat Mas Troenaatmadja, schatter bij den pandhuisdienst te Sidoardjo, gerechtigd is tot het voeren van den titel „Kiahi" en zich derhalve mag noemen en schrijven „Kiahi Troenaatmadja";

dat bij het koninklijk besluit van 2 Dec. '29 no. 39 aan:

a. den heer Mr. K.F. Creutzberg, oud vice-president van den raad van N.I.;

b. den heer Ir. J.E.A. von Wolzogen Kühr, burgemeester van Bandoeng;

c. den heer J. Bijleveld, resident van Semarang;

d. den heer C.A.N. Boers, N.I. ambt. met verlof, laatstelijk wd. secretaris van het gouvernement Soerakarta;

e. den heer J. Donker, commissaris van politie der 1ste klasse, technisch leider der veldpolitie te Bandoeng;

verlof is verleend tot het aannemen van het ordeteeken van:

a. groot-officier in de orde van den Witten Olifant;

b. officier in de orde van de Kroon van Siam en van het orde-teeken van officier in de orde van Cambodja;

c. officier in de orde van den Draak van Annam;

d. en e. ridder in de orde van de Kroon van Siam;

a. d. en c. hem door Zijne Majesteit den Koning van Siam geschonken;

b. hem respectievelijk door Zijne Majesteit den Koning van Siam en door Zijne Majesteit den Koning van Cambodja geschonken;

c. hem door Zijne Majesteit den Keizer van Annam geschonken.

Ontheven: In verband met den terugkeer van buitenl. verlof van den betrokken titularis, eervol van de waarneming van de betrekking van ref. 1ste klasse bij het Hoofdbestuur van den P.T.T. dienst, J.G.A. Goedeljee.

met ingang van 30 Jan. a.s., eervol van de waarneming der betrekking van hoofdberoepsassistent in de algeene pathologie bij de Geneeskundige Hoogeschool te Batavia, dr. Sardjito, wordende hij gelijktijdig benoemd tot hoofdgouvernementsarts bij den D.V.G.

Ontslagen: op verzoek, wegens volbr. diensttijd, met ingang: van 17 Maart a.s. eervol uit 's Lands dienst, het tijdelijk wd. Afdeelingshoofd bij het bedrijf der Telegrafie, J.P. Captyn;

van 3 Juni '30, eervol uit 's Lands dienst, de landbouwconsulent 1ste klasse te Buitenzorg, W.M. Gutteling.

Uit 's Lands dienst, de mantri bij den dienst der Opiumregie, Raden Mangkoepernoto, met bep., dat dit ontslag wordt gerekend te zijn ingeg. op 17 Oct. '29;

op verzoek, eervol als luitenant der Chineezen ter afdeelingshoofdplaats Donggala, residentie Menado, Nio Seng Tjeng.

Benoemd: tot luitenant der Chineezen ter afdeelingshoofdplaats Donggala, residentie Menado, Tjoa Tiong Heang, handelaar aldaar.

Tijd. belast: voor den verderen duur van het aan den heer H.I. Bussemaker, burgemeester van Soerabaja, met ing. van een dag in de maand Febr. a.s., verleend buitenl. verlof, met de waarneming van de betrekking van burgemeester van Soerabaja, G.J. ter Poorten, hoofdambtenaar terugverwacht van buitenl. verlof, laatstelijk resident van Batavia, met bep., dat hij voor den duur van deze waarneming à la suite van zijn korps wordt gevoerd.

Verleend: met ingang van 1 Febr. as, wegens gew. redenen, een binnenl. verlof voor den tijd van zes maanden b. b. van den Lande, aan de typiste 1ste klasse bij de S.S. en Tr., mevr. C.H.F. van Rijs geb. van Riet.

Gouv. Bedrijven.

Verleend: wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa aan T.A.C.O. van Hengst, opzichter b/d S.S. en Tr. ingaande 3 Maart 1930.

wegens langdurigen dienst een jaar verlof naar Europa aan mej. A. de Witt, 1ste klerke met den titel van 3de commies bij de Staatsspoor en tramwegen, met bepaling, dat zij hare betrekking zal nederleggen op 2 Juni '30;

aan C.F.A. van Oosten, waarnemend hoofdradiocommies b/d P.T.T. dienst, wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op 2 Juni '30.

Benoemd: tot ingenieur 1e kl. bij de S.S. en Tr. P.H. Ritter Kalbachter von Türkenburg (tot hem genoemde H.P. Kalbachter Türkenburg ambtenaar van buitenlandsch verlof teruggekeerd, laatstelijk die betrekking bekleed hebbende;

tot referendaris bij het hoofdbestuur van den P.T.T. dienst J.G.A. Goedeljee;

tot mijnbouwkundig hoofdopzichter bij den dienst van den mijnbouw, M.C.h. de Waal, thans belast met de waarn. dier betrekking.

Tijdelijk belast: met de waarneming van de betrekking van monteur 1ste klasse bij den P.T.T. dienst, G. de Pree, benoemd monteur bij dien dienst;

met de waarneming van de betrekking van adjunctinspecteur bij de Staatsspoor en tramwegen, ir. L. Jansen, thans gerekend van 20 Jan. ,30 werkzaam gesteld op maandgeld bij den genoemden dienst, tevoren tijdelijk wd. ingenieur 3de klasse bij den dienst van waterkracht en electriciteit;

met de waarneming van de betrekking van 1ste commies bij de Staatsspoor en tramwegen, mevr. G.M. Latuperisa geboren Waleson, ambtenaar van buitenlandsch verlof teruggekeerd, laatstelijk commies bij gemelden dienst.

Binnenl. Bestuur.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa, aan den controleur bij het binnenlandsch bestuur, W.J. van de Moosdijk, met bepaling, dat hij zijne betrekking zal nederleggen op een door den gouverneur der Oostkust van Sumatra nader te bepalen datum in den maanden Febr. of Maart.

Ontslagen: wegens volb. diensttijd, met ingang van 3 Maart '30 op verzoek eervol en met recht op pensioen uit 's lands dienst, de ondercommissaris bij de algemeene politie te Pontianak, A. van der Weide.

Belast: bij de algemeene politie, met de waarneming der betrekking van hoofdpolitieopziener, D. van den Ham, H.J. van Gijn en P.H. Broekman, allen thans politieopziener, met bepaling, dat zij geplaatst blijven onderscheidelijk in de assistent-residentie Billiton, residentie Malang (provincie Oost-Java) en in de residentie Batavia (provincie West-Java).

Financiën.

Benoemd: tot administrateur van Financiën 3de kl. J.K. Ten Houte de Lange, ambtenaar ter beschikking van het hoofd van den dienst der Volksgezondheid, met bepaling, dat hij werkzaam blijft gesteld bij de afdeeling Comptabiliteit en Financiële Zaken van het hoofdkantoor van genoemden dienst;

tot administrateur van Financiën 3e kl. S.E. Ongkiehong, thans belast met de waarneming van die betrekking, met bepaling, dat hij werkzaam blijft gesteld bij de afdeeling Comptabiliteit van het Gouverneurskantoor te Soerabaja.

Opgedragen: het beheer van 's lands kas te Benkoelen aan den algemeen ontvanger 3e kl., O. Geenen, thans beheerder van 's lands kas te Fort de Kock; het beheer van 's lands kas te Fort de Kock aan den algemeen ontvanger IIe kl. M.L. Leunissen, thans beheerder van 's lands kas te Probolinggo;

het beheer van 's lands kas te Probolinggo aan den algemeen ontvanger IIe kl. G.G. Severien, thans tijd. geplaatst bij gemelde kas.

Verleend: wegens zesjarigen dienst acht maanden verlof naar Europa aan mr. A.L. Grendel, adjunct-inspecteur van Financiën te Weltevreden, met bepaling, dat hij zijn betrekking zal nederleggen op 3 Nov. '30.

Geplaatst: C.A. Duren, op het belasting-Accountantskantoor te Pontianak teneinde als hoofd van dat kantoor op te treden.

Belast: met de waarneming van de betrekking van 1sten commies bij de generale thesaurie bij het departement, W.J. Groothuizen, thans waarnemend commies bij zijn departement.

Werkzaam gesteld: bij het dept. van financiën den commies mevr. A.E. Bonte geboren Marbus, thans commies bij de generale thesaurie bij het departement.

Algemeene Rekenkamer.

Verleend: wegens zevenjarigen dienst negen maanden verlof naar Europa aan het afdeelingshoofd H. Muusz.

Werkplaatsen op Java.

Overgeplaatst: van de nevenwerkplaats te Djember naar de hoofdwerkplaats te Bandoeng, de tijdelijk opz. werkplaats op maandgeld A.B.J. Luders.

P.T.T.

Overgeplaatst: van Salatiga naar de radiobedrijfscentrale te Bandoeng de adjunct-commies Mohamad Tahir en omgekeerd de idem Raden Soejadi; van Soerabaja naar Bandoeng de comm. A. Risakahu.

Geplaatst: bij het bureau van den chef der 6e afdeeling te Medan de benoemde hoofdcommies, A.M.J. van Eekhout; idem bij het telefoonkantoor te Bandoeng de benoemde technische ambtenaar IIde klasse, J. Oltmans; idem bij de magazijnen en werkplaatsen de benoemde technische ambtenaar 3de klasse A. Albouts; bij het telefoonkantoor te Buitenzorg de tijd. wd. monteur T. de Groot.

Benoemd: tot hoofdtelefoniste te Garoet mevr. H.D. Könïgeb. Pieters; idem tot telefoniste te Weltevreden mej. M. Thepass; idem tot telefoniste 1e kl. te Rangkasbetoeng mej. Nji Mas Soekinah; idem tot idem te Weltevreden mej. C. Stade.

S.S. en Tramwegen.

Bepaald: dat geplaatst blijven bij het bedrijf Staatsspoor- en tramwegen op Java (Exploitatie der Oostenlijnen), de tijd. wd. afdeelingschef A.V. Buys;

bij het hoofdkantoor van het bedrijf der Staatsspoor- en tramwegen op Java (Dienstvak Beweging en Handelszaken) te Bandoeng, de benoemde stationscommies 1ste kl. P.A.A. Fornerod.

Geplaatst: op het hoofdkantoor van het bedrijf der Staatsspoor- en tramwegen op Java (Dienstvak Administratie — Afd. Personeele Zaken) te Bandoeng, de benoemde 1ste comm. J.A. Bitterlicht;

bij het bedrijf der Staatsspoor- en tramw. op Java (Dienstvak der Werkplaatsen op Java — Nevenwerkplaats te Soerabaja — Goebeng), de benoemde werkmeester M.J.E. Smeets;

bij het bedrijf der Staatsspoor- en tramw. op Java (Kantoor van den Chef der Expl. van de Westerlijnen te Bandoeng), de benoemde teekenaar 1ste klasse met den persoonlijken titel van teekenaar-constructeur H.J. Naumann;

op het hoofdkantoor van het bedrijf der Staatsspoor- en tramw. in de buitengewesten te Bandoeng de benoemde inspecteur 1ste kl. A.H. Th. van E.

Overgeplaatst: van het bedrijf der Staatsspoor- en tramwegen op Java (Expl. der Westerlijnen) naar dat in de buitengewesten (Exploitatie van den Staatsspoorweg ter Sumatra's Westkust), de inspecteur J.H. Eussen;

van het hoofdkantoor van den algemeenen bouwdienst naar het bedrijf der S.S. en tramwegen op Java, de referendaris 1ste kl. W. Wynaendts van Resant.

Ontslagen: op verzoek, met ingang van ultimo Februari '30, eervol uit 's lands dienst, de 1ste klerke mej. B.R.G. de Jong.

MILITAIR DEPARTEMENT.

Ontslagen: met ingang van 3 Febr. a.s., op verzoek, wegens volbr. diensttijd, eervol uit H. M. mil dienst, de off. van gez. 1ste klasse, P. L. van Andel.

Tijd. belast: met ingang van 1 Febr. a.s., met de waarneming der betrekking van medisch ambtenaar voor de Statistiek op het hoofdkantoor van den M.G.D. de off. van gez. 1ste kl., F. Dijkstra, met bepaling, dat hij gerekend van vorenbedoelden datum bij het leger zal worden gevoerd „voor herinnering".

SCHEEPSBERICHTEN

Haven van Tandjong-Priok.

Aangekomen 4 Febr.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, van Padang, agt. K.P.M.

Amer. ms. „Silveroak" gez. Springborn, van Los Angeles en Semarang, agt. Hadden en Co.

Eng. ss. „Royal Prince" gez. Hall, van N/York en Semarang, agt. Ross Taylor.

Vertrokken 4 Feb.

Ned. ss. „Djember" gez. v. Duyl, naar Makassar via kustplaatsen.

Eng. ms. „Dolphin Shell" gez. Birkett, naar Soerabaja.

N.I. ss. „Bintoehan" gez. Akkerman, naar Bandjermasin via kustplaatsen.

N.I. ms. „Ophir" gez. Sluiter, naar Makassar via kustplaatsen.

N.I. ss. „de Eerens" gez. van Grieken, naar Palembang.

Gouvt. sleepboot „Hugo" gez. Assagaf, naar Zee.

Eng. ss. „Royal Prince" gez. Hall, naar Singapore, Penang, Colombo en N/York.

Rotterdamsche Lloyd.

ss. „Kertosono" 4 dezer uit Semarang kustreis.

ss. „Schouwen" 4 dezer uit Semarang kustreis.

ms. „K. Gede" 4 dezer uit Tegal kustr.

ss. „Blitar" 4 dezer uit Soerabaja id.

ss. „Soekaboemi" 5 dezer uit Priok id.

Holland Amerika Lijn.

ss. „Beemsterdijk" 4 dezer uit Medan uitreis.

Stoomvaart Maatschappij Nederland.

ss. „Pr. der Ned." 4 dezer uit Semarang kustreis.

ss. „Manoeran" 4 dezer uit Port Said thuisreis.

Java New-York Lijn.

ss. „Saleier" 4 dezer uit Tjilatjap.

Java BengalenLijn.

ss. „Bali" 5 dezer te Priok.

ss. „Bondowoso" 4 dezer uit Rangoon en 20 dezer verw. Priok.

H.A.P.A.G.

ss. „Essen" aangek. 3 dezer te Makasser van Probolinggo kustreis.

ss. „Menes" aangek. 4 dezer te Soerabaja van Makassar.

ss. „Karnak" aangek. 2 dezer te Marseille thuisreis.

ss. „Lueneburg" vertr. van Padang naar Colombo thuisreis.

ss. „Osiris" aangek. 30 Jan. te Barcelona thuisreis.

ss. „Bochum" aangek. 39 Jan. te Suez thuisreis.

Radioverbindingen.

Binnen bereik van Weltevreden-Radio: J. P. Coen, Castor, Tjisaroea, Op ten Noort, Ophir en Tjiliwoeng.

„Chr. Huygens" Karachi, „P. C. Hooft" Ouessant, „Joh. de Witt" Genova, „J.P. Coen" Weltevreden, „Kon. der Ned." Aden, „Indrapoera" Colombo, „Jamat" Scheveningen, „Patria" Alexandria, „Tjerimai" Sabang, „Sibajak" Bonifacio.

De schepen zijn allen in verbinding met Sabang- en Scheveningenradio.

„MAGNEETJES".

Te Huur Aangeboden.

HET MODERNE VERDIEPINGSHUIS van der Houtlaan 8, 6 kamers, steeds door eigenaar bewoond, geheel behangen, vaste waschtafels in de slaapkamers, te huur, geheel gemeubileerd, of eventueel na overname meubilair. Inlichtingen Telefoon 416 Mtg. M1190

EEN HEERENHUIS en drie kleine huisjes te huur aangeboden per 1 Februari, 1 Maart, dichtbij het station Mr. C. Huurprijs f 70.— en f 35.— per maand. Geheel van steen met dakpannen, voorzien van electrisch licht, waterleiding, put, douche, W.C. Te bevragen Bekassieweg 130 M.C., Tfn. Mr. 369 Bt. 1303. M1189

BANDOENG. Ruim comfortabel gemeubileerd huis, met garage, gelegen Riouwstraat, te huur vanaf 1 Mei a.s. tot 20 Juni of korter. Brieven onder no. M1105 Bataviaasch Nieuwsblad.

MR. CORNELIS. Te huur twee huizen van vijf en zes vertrekken, een met paviljoen; electr. licht, waterl., garage, aan autobus- en tramlijn. Bevragen telef. 438 M.C. M1182

NIEUW HUIS Molukkenweg te huur aangeboden vanaf 1 Maart, 6 vertrekken, auto-garage en paviljoen met aparte gemakken, elk afzonderlijk f 165.— en f 65.—, tezamen f 225.— 's maands. Berendrechtslaan 8 paviljoen, voorgalerij, 2 kamers, aparte gemakken, f 50.— 's maands. Tel. 2196 Wl. M1216

OVERNAME HUUR en meubilair van ruim onderwetsch huis (5 kamers) tegen 1 Juli of eerder; rustig gelegen vlak bij centrum. Laan de Riemer 12. M1230

Indien ge denkt te kunnen wachten met een tijdelijk te grooten voorraad — totdat de binnenlandsche markt „terug komt" — doet ge beter heelemaal uit zaken te gaan. Er is een markt voor u in het buitenland, indien ge flink genoeg zijt haar te ontginnen. (*De Zakenwereld*).

EEN PAVILJOEN met 3 kamers, vrij licht en water, te huur. Kemajoran 80. M1218

PAVILJOEN links Kebon Sirih 46 tegen 1 Maart te huur, liefst voor dame of heer alleen. Huurprijs f 67.50 p.m. incl. water en licht. Overname eenig meubilair ter waarde van f 115.—. Te bevragen tusschen half 6 en half 7 n.m. M1202

2 GEMEUBILEERDE PAVILJOENS te huur voor direct, liggende in den tuin van Villa Panorama te Tjitjoeroeg, per maand, per week en per week-end. Informaties S. J. van Emmerick, Tel. 226 Priok. M1155

ONGEMEUBILEERD PAVILJOEN te huur per 1 Maart a.s. Laan Raden Saleh 45. M1187

PAVILJOEN t/o Halte Dierentuin met aparte gemakken te huur per 1 Maart a.s. ad f 40.— 's maands, bij vooruitbetaling. Te bevragen Buitenzorgsche Weg Paal 14 Telefoon Mr. Cornelis 222. M1241

2 GROOTE INEENLOOPENDE KAMERS te huur bij heer alléén. Buurt Molenvliet. Brieven no. M1223 Bataviaasch Nieuwsblad.

Te Huur Gevraagd.

HEER ALLEEN vraagt per 1 Maart gemeubileerd paviljoen, gelegen nabij tram, zoo mogelijk aparte gemakken, met of zonder pension. Brieven aan Heslinga, Hotel Pension Victoria, kamer 23, Tanah Abang. M1193

GEMEUBILEERD OF ONGEMEUBILEERD PAVILJOEN, liefst met aparte gemakken, gezocht door jongmensch. Brieven onder no. M1212 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGMENSCH z.b.b.h. vraagt geheel of gedeeltelijk gemeubileerde kamer of klein paviljoen zonder of met gedeeltelijk pension. Brieven no. M1219 Bataviaasch Nieuwsblad.

Kost en Inwoning.

EEN EENPERSOONS KAMER en een tweepersoons idem te huur, inclusief kost, met ingang van 1 Februari a.s. Te bevragen Telefoon Wlt. 372, Tjikini 83. M1213

PENSION AANGEBODEN in ruim huis kebon Sirih Weltevreden Tel. 868 Brieven onder no. M1222 Bataviaasch Nieuwsblad.

GROOT CHIQUE GEMEUBILEERD PAVILJOEN onmiddelijk te huur met volledig pension. Centrum Weltevreden. Gang Chaulan 20 Telefoon 789 Weltevreden. Garages aanwezig. M1220

Een verloren vermogen is niet zoo erg als een verloren gezondheid. (*De Zakenwereld*).

KOSTHUIS AANGEBODEN, omtrek Harmonie, billijk tarief. Liefst Chineesche of Inlandsche jongelui. Te bespreken op Zondag-, Dinsdag-, Donderdag- of Zaterdagmiddag. Brieven onder no. M1229 Bataviaasch Nieuwsblad.

IN RUIME KOELE WONING, directe nabijheid electrischen trein, tram en zwembad, bestaat gelegenheid opname jongmensch of 2 studeerende jongelui van goeden huize. Brieven No. M1208 Bataviaasch Nieuwsblad.

JONGMENSCH zoekt kamer met vrij zitje en volledig pension, liefst omtrek Oud-Menteng, Telefoon 1383 Wlt. M1200

PLAATS, bij R. K. gezin, voor jonge meisjes, werkend of nog op school. Prijs zeer billijk. Brieven no. M1236 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbevolen Adressen.

ETEN BUITENSHUIS. Prima rijsttafel en Europeesch eten. Uitsluitend onder toezicht bereid in speciale hygiënische inrichting. Thuis bezorgd. Tjikini 83, Tel. 372 Wlt. Bonboekjes van 30 coupons f 40.—, idem 15 idem f 20.—, idem 10 idem f 15.—. M1214

HAAST U ZICH naar den uitverkoop bij Mevr. J. B. v.d. Berg, Berendr. laan 51, Tel. 1589 Wl. Nog slechts enkele dagen voorradig verschillend meubilair, ledikanten, glaswerk, verhuiswagens enz. enz., alles tegen halven prijs. Nogmaals: haast u zich, alles moet weg. M1209

MEUBELFABRIEK „BATAVIA", Postweg Noord 33 t/o Postkantoor, tel. no. 3825 Wlt. Het beste en goedkoopste adres voor eerste klas meubelen. Beleefd aanbevelend. M1159

WEEST VERSTANDIG! Voordat U een gramofoon koopt, vraagt eerst demonstratie van Paramount en Ducetto gramofoons. Verkrijgbaar op zeer gemakkelijke betalingsvoorwaarden. Toko Populair, Pasar Baroe 62, Weltevreden. M1154

Hebt u in 1929 winst gemaakt? Maak het cijfer grooter in 1930. Hebt u met verlies gewerkt? Haal het in het nieuwe jaar in en meer dan dat. (*De Zakenwereld*).

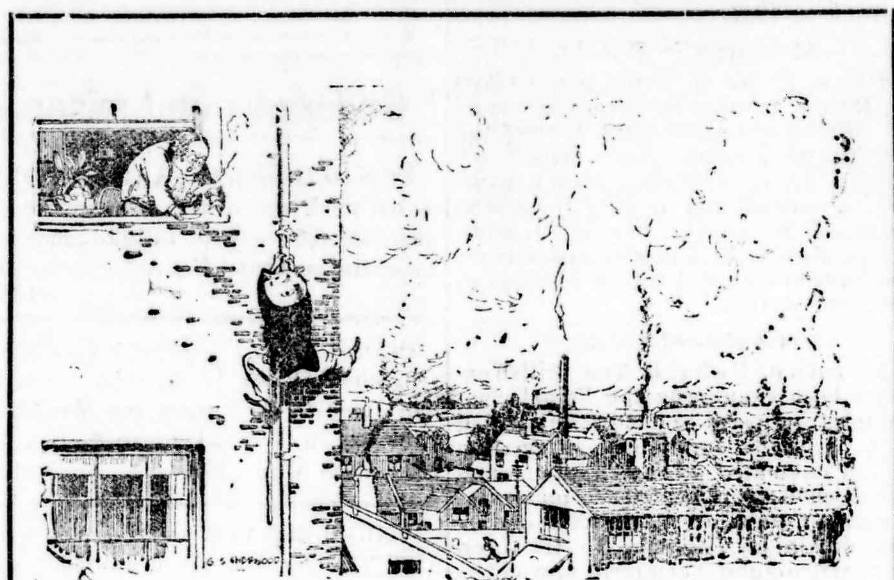
VOOR DE VACANTIE gemeubileerde bungalows en kamers met en zonder pension. Patjet boven Bandoeng 4500 voet. Zacht Europeesch klimaat, schitterende omgeving. Brieven no. M1153 Bataviaasch Nieuwsblad.

SOEKABOEMI, huize „Boemi-Ajoe". Gemeubileerde paviljoens te huur. Inlichtingen Telef. Batv. 1514 — Mentg. 392 of Soekaboemi 362. M1152

HORLOGERIE E. KüHNEN Petjenongan 48c, een der oudste en een der beste. 11 jaar Europ. praktijk en 31 jaar Indische praktijk. Het adres voor repar. van de kleinste modernste uurwerken tot de oudste antieke klokken. Alle repar. onder garantie. M1192

DE BOLLE BAKKER bakt voor u overheerlijk brood en tafelbeschuit. Oude Tamarindelaan 138a, telefoon Welt. 3025. M1191

HET VACANTIEHOTEL in de Preanger is: Grand Hotel Lembang. M1151

Vrouw, tot haar man die bij het repareeren van de regenpijp in moeilijkheden is geraakt, doordat de ladder wegschoot: „Drink nu eerst deze bouillon op, beste. Je moet wat versterkends hebben terwijl ik hulp ga halen."

(*Passing Show*).

MAISON STEENBERGEN, Oude Tamarindelaan 10 A, bij Menteng, Telef. Wl. 1976. Atelier voor costumes naar maat, electr. openzoom inrichting, bruidstoiletten van af f 55 —. M1237

REPAREEREN EN STEMMEN van alle muziek-instrumenten onder garantie. Voorhanden een uitstekende 2e-handsch Cello, een Sonora gramophoon met platen. N.V. Edmund Salzmann, vroeger atelier-chef bij Schiedmaijer & Soehne, Citadelweg 11, Tel. 11. M1233

Te Koop Aangeboden.

NASH SEDAN, nieuwste model, pas 5 maanden gebruikt, te koop wegens vertrek. Inlichtingen Telefoon no. 1701 Welt. Bezichtigen Gang Kleijkamp 22. M1224

MOOIE GROOTE KINDERWAGEN, te koop aangeboden. Te bevragen (bezichtigen) Pasoeroeanweg no. 4 Nieuw Menteng. M1221

1 DWERGPINCHER, 1 Westminsterklok (kwartslag) te koop aangeboden tegen elk aannemelijk bod. Brieven onder no. M1227 Bataviaasch Nieuwsblad.

EEN SCHRIJFMACHINE „MERCEDES", in goeden staat verkeerende, te koop. Te bezichtigen Oude Tamarindelaan no. 157. M1235

3 MOOIE JONGE PAREN BARNEVELDERS en eendaagsche kuikens van verschillende rassen, alle van bekroonde ouders, te koop. Mevrouw C. M. E. van Daalen, Drossaersweg 179. M1210

EEN ANTIEK CHINEESCH ZITJE en een oude muntenverzameling, waaronder een drie gulden stuk, te koop aangeboden. Struiswijkstraat Boentoe 8. Weltevreden. M1207

EEN PIANO, goed onderhouden, met mooie klank, te koop wegens vertrek voor f 600.—; verder een splinternieuw gebloemd porceleinen eetservies 83-deelig f 80.— en een net onderhouden damesfiets. Te bevragen Kramat 168, tel. 3345 Weltevreden. M1199

HARLEY DAVIDSON MOTORFIETS, Super Power, groot model, in goede conditie, tegen elk aannemelijk bod te koop. Te bezichtigen Kemajoran Ketjil No. 9. M1197

OCCASION. Oude violoncel te koop voor f 150.—. Adres Sluisbrugstraat 31B achter (hoek Gang Zecha). Dagelijks te bezichtigen van 10—12 uur en 4.30—6 uur. M1194

1 JACQUETCOSTUUM, lengte 1 78, 2 avond-toiletten, 1 zijden Jap. kimono en 1 rottan wieg met bultzak te koop aangeboden. Alles in goeden staat. Te bevragen Gg. Batoe 1e huis links. M1204

EEN MOOIE COLLECTIE BLOEIENDE ORCHIDEEËN, agrex boelans en larats (verschillende kleuren), te koop aangeboden. Te bevragen Telefoon Weltevreden 393. M1186

LEERBOEK VOOR STENOGRAFIE, systeem Sir I. Pitman, door Sj. van Eck, is verkrijgbaar in de voornaamste boekwinkels in Indië. M1161

GUNSTIG AANBOD. Te koop aangeboden wegens vertrek keurige inboedel, bestaande uit voorgalerij-, eet-, woon- en slaapkamer-ameublement, inclusief sanitaire inrichting, porcelein, etc. Brieven no. M1150 Bataviaasch Nieuwsblad.

BADHOTEL, inventaris, eigendoms grond, te koop voor 4000 gulden. Liggende te Krakal, Keboemen. Te bevragen aldaar. M1188

COLLECTIE TECHNISCHE BOEKWERKEN, afkomstig uit nagelaten bibliotheek hoofdmachinist suikerindustrie, te koop aangeboden tegen elk aannemelijk bod. Te bezichtigen, na telefonische afspraak (Tel. Wl. 429), Laan Trivelli 40 Weltevreden. M975

DUCANOLA PIANOLA 88-tonig, uitstekenden staat, 30 rollen, te koop voor f 750.—. Djamboelaan 38 Tel. Wl. 695. M1238

2 IN GOEDEN STAAT VERKEERENDE VLEUGELS, Grotrian-Steinweg en Lipp, tegen 24 Februari a s. ter overname aangeboden. Te bevragen Telefoon 2943 Wl. M1239

MOOIE EXEMPLAREN JONGE WITTE LEGHORN HAANTJES te koop aangeboden in prijzen van f 4.— t/m f 8.— per stuk. Te bevragen Buitenzorgsche Weg Paal 14 Telefoon Mr Cornelis 222. M1242

VOORHANDEN een uitstekend Mannborg orgel met 17 registers, zoo goed als nieuw, onder garantie, en eenige uitstekende 2e-handsch piano's onder garantie, ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar. Piano's te huur. N.V. Edmund Salzmann, vroeger atelierchef bij Schiedmaijer & Soehne, Citadelweg 11, Tel. 11. M1232

EEN KLANKVOLLE PIANO merk Lieshout te koop wegens vertrek voor den prijs van f 300.— cash. Te bezichtigen Kampementsweg 18 Petodjo. M1244

Te Koop Gevraagd.

KINDERWAGEN (opvouwbaar), in goede conditie, te koop gevraagd. Telef. Wl. 2174 Tjemaralaan 19. M1217

Iedere man, die gekocht kan worden, is absoluut niets waard. (*De Zakenwereld*).

EENE VLEUGEL OF PIANO te koop gevraagd, nog in goeden staat zijnde, met opgave prijs en merk onder no. M1231 Bataviaasch Nieuwsblad.

Aanbod Personeel.

JONGEDAME in bezit van diploma typewriten, Engelsche en Hollandsche stenografie en Engelsche Hollandsche correspondentie, bekend met boekhouden, zoekt passende betrekking. Brieven onder no. M1215 Bataviaasch Nieuwsblad.

SECRETARIAAT van vereeniging gezocht door algemeen ontwikkeld Hollander. Eenige conditie: werkzaamheden thuis in de avonduren te verrichten. Verdere condities nader mondeling overeen te komen. Aanbiedingen worden gaarne ingewacht onder nummer M978 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

BIEDT ZICH AAN eenvoudige Hollandsche dame, 38 jaar, voor kleine huishouding, genegen bij heer alleen of met kinderen. Met weinig salaris tevreden, maar nette behandeling. Brieven onder nummer M1198 bureau van het Bataviaasch Nieuwsblad.

GEPENSIONNEERD GEZAGHEBBER, op de hoogte van administratie, zoekt een betrekking. Hoog salaris geen vereischte. Aanbiedingen onder nummer M1205 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

STENO-TYPISTE zoekt plaatsing, liefst kantoor Weltevreden. Veeljarige Hollandsche praktijk op groote kantoren, correspondeert en stenografeert Fransch, Engelsch, Duitsch. Brieven no. M1196 Bataviaasch Nieuwsblad.

HOLLANDSCHE DAME zoekt plaatsing in hotel voor de linnenkamer, van goede getuigschriften voorzien. Brieven onder no. M1201 Bataviaasch Nieuwsblad.

Wees vlijtig bij uw werk, maar niet „razend" vlijtig, want dan kunt ge licht op iemands anders teenen trappen. Te veel ambitie kan den indruk wekken, dat ge tekort schiet in bekwaamheid en dit op die manier tracht te bedekken. Vlijt dient te worden aangewend, in combinatie met één andere eigenschap — intelligentie. (*De Zakenwereld*).

HUISWERK voor de avonduren gezocht door heer van middelbaren leeftijd, eigen schrijfmachine bezittende. Brieven met vermelding van aard der werkzaamheden, toe te kennen honorarium enz. onder nummer M979 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

VLOT TYPIST zoekt type-werk voor de avonduren, bij zich aan huis. Typewerk ook in boekvorm. Aanbiedingen onder nummer M966 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

GEROUTINEERD TYPIST zoekt werk bij zich aan huis voor de avonduren. Aanbiedingen onder nummer M970 bureau Bataviaasch Nieuwsblad

BIJVERDIENSTE GEZOCHT door administratief goed onderlegd persoon met 10-jarige administratieve ervaring. Condities billijk. Brieven s.v.p. no. M967 Bataviaasch Nieuwsblad.

BOEKHOUDKUNDIG ONDERLEGD PERSOON van Chineeschen landaard, jarenlange ervaring, biedt zich aan voor het inrichten, bijhouden en controleeren van boekhoudingen en administraties. Uitsluitend in de na-middag- of avonduren. Condities nader overeen te komen. Brieven no. M968 Bataviaasch Nieuwsblad.

WIE HELPT jong energiek Chineesch jongmensch aan werk in de avond-uren? Is ook genegen samen te werken met dito persoon. Administratief en boekhoudkundig onderlegd. Brieven no. M969 Bataviaasch Nieuwsblad.

Personalia.

TER LEEN GEVRAAGD van bankinstelling of particulier door Gouvts. ambtenaar f 2000 —, tegen zakelijke en persoonlijke borgstelling. Condities (per brief of persoonlijk) op Zondag-, Dinsdag-, Donderdag- of Zaterdagmiddag. Brieven onder no. M1228 Bataviaasch Nieuwsblad.

TENNIS. Vijf aardige jongedames zoeken beschaafde, vroolijke tennispartners, leeftijd 25—30 jaar. Brieven onder no. M1211 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

VOOR MAKASSAARSCHEN HUISJONGEN omgang met landgenooten gezocht. Vriendelijk verzoek tel. Mc. 664 of brieven no. M1206 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

ASSOCIATIE GEZOCHT door persoon van Chineeschen landaard met bestaande zaak. f 5000.— inbreng-kapitaal beschikbaar. Alleen serieuse Chineesche zaken komen in aanmerking. Gewenscht salaris minstens f 300.— met tantièmes en aandeel in den winst. Brieven no. M971 Bataviaasch Nieuwsblad.

KENNISMAKING. Heer, door omstandigheden niet veel in aanraking komende met dames buiten familiekring, zoekt kennismaking met dame tusschen 30-35 jaar buiten genoemden kring. Brieven liefst met portret No. M1203 Bataviaasch Nieuwsblad.

SäNGER. Deutscher Männenchor Batavia, ca 50 Mann stark, hat, zwecks Ausführung eines grösseren Werkes einige IIe Bässe nötig. Auch andere Stimmen werden gerne aufgenomen. Anmeldung jeden Donnerstag Abends 9 Uhr im Vereinslokal „Deutsches Haus" Koningsplein West 7, oder beim Vorstand, Tel. Mc. 199 oder Wl. 1220. M1183

Een feit is een feit en is altijd hetzelfde. Een opinie kan veranderen, al naar gelang men bijvoorbeeld gegeten heeft. (*De Zakenwereld*).

ZANGERS. Duitsche mannenkoor Batavia, sterk circa 50 zangers, waaronder vele Hollanders, vraagt, wegens gebrek aan voldoende diepe stemmen, voor de uitvoering van enkele groote stukken, om toetreding van eenige tweede bassen. Ook andere stemmen worden gaarne opgenomen. Zij, die tot medewerking bereid zijn, worden verzocht zich aan te melden op een Donderdagavond 9 uur in het Duitsche Clubhuis Koningsplein West 7, of bij het bestuur, tel. Mr. 199 of Wl. 1220. M1184

IMPORTEUR zoekt compagnon met kapitaal, wegens noodzakelijk geworden uitbreiding van zijn jonge zaak. Aanbiedingen onder nummer M974 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

ERNSTIG GEMEEND. Hollander, planter, oud 34 jaar, zoekt levensgezellin van Nederlandschen of Nederlandsch-Indischen landaard en van ongeveer gelijken leeftijd. Brieven met goed gelijkend portret, hetwelk op eerewoord zal worden geretourneerd, in te zenden onder nummer M976 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

WANDELEN. Heer, 29 jaar oud, gewend 's Zondagsochtends van 6 tot ± 8 uur te wandelen, zoekt jongedame, genegen hem op zijn tochtjes te vergezellen. Na voldoende kennismaking en wederzijdsche genegenheid huwelijk niet uitgesloten. Brieven onder nummer M977 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

HANDELSMAN, eigen zaken drijvende, zoekt eenige vertegenwoordigingen. Brieven onder nummer M972 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

TENNISSEN. Toetreding gevraagd tennisclubje in beschaafd milieu door echtpaar of heer alleen, liefst bij iets gevorderden. Brieven no. M1245 Bataviaasch Nieuwsblad.

Diversen.

VANAF HEDEN zijn de telefoonnummers van de Nieuwe Hermandad Wlt. 874 en 875. De Leider W. J. Kelder. M1158

Het ideaal zou zijn, dat de denker ook een voortbrenger was, of, zoo men wil, dat de voortbrenger ook een denker was. Maar dit ideaal kan slechts bij uitzondering bestaan; het werkelijke leven maakt een arbeidsverdeeling noodig, zoodanig, dat degeen, die onderneemt, niet dezelfde is als degeen, die zoekt. (*De Zakenwereld*).

GELEGENHEID gezocht om geregeld week-end door te brengen. Informaties onder nummer M973 bureau Bataviaasch Nieuwsblad.

(Vervolg Magneetjes pag. 3 Tweede Blad)

ABONNEMENTSPRIJS:
ƒ 7.50, fr.p.p. ƒ 9.—, buiten Ned.-Indië ƒ 12.50 p. kw.
ADVERTENTIE-TARIEF:
1—25 woorden ƒ 3.75, elke 5 woorden meer ƒ 0.75.
Regeltarief ƒ 0.50 per regel

BATAVIAASCH NIEUWSBLAD.

DERDE BLAD

Hoofdredacteur: J. H. RITMAN Directeur G. MOLENAAR

UITGEEFSTER: N.I. Drukkers- en Uitgevers Mij.
BUREAUX: Sluisbrugstraat 23, Weltevreden
TELEFOON: Welt. 2886, 2887 en 2888 (Wisselbord).
Na 5 uur 's midd. Wet. 429

Kok en Keukenmeid in het Engelsche Parlement

door

VILLANUS.

25 December.

De Britsche regeering heeft het veege lijf kunnen bergen voor de eerste paar maanden over de twee groote hindernissen van de werkloosheidsverzekering en de kolenwet is zij voorloopig heengekomen. Vooral het laatste geval is een narrow escape geweest: 8 stemmen meerderheid en dat alleen, omdat de eigen menschen der regeering haast voorbeeldeloos trouw waren opgekomen, terwijl een groot gedeelte der oppositie reeds vóór het kerstfeest naar huis was. Nu mag men als vaststaand aannemen, dat de oppositie de tucht in haar gelederen strenger zou hebben gehandhaafd, als zij werkelijk had gewenscht, de regeering ten val te brengen; maar als een opzettelijke redding ziet het gebeurde er ook weer niet uit, omdat de meerderheid van 8 stemmen, waarmede het kabinet zich heeft kunnen redden, voor de Engelsche omstandigheden een zoo toevallige meerderheid is, dat niemand die vooruit had kunnen berekenen. Het kan zijn, dat de conservatieve en liberale leiders het gevaar niet zóó groot hebben geacht, als het in werkelijkheid bleek te zijn; in ieder geval kan van een spiegelgevecht niet meer worden gesproken.

Maar hoe het zij, de Engelsche regeering is de onmiddellijke gevaren te boven gekomen. Deze hebben voor haar het voordeel gehad, dat de eensgezindheid in het eigen kamp — zij het ook voor korten tijd — er weer door is hersteld. Tegelijkertijd bevatte het gebeurde waarschuwingen, die waarschijnlijk goed ter harte zullen worden genomen. Want dit is reeds duidelijk: Een koppig-*principieele* houding is van het kabinet-MacDonald niet te verwachtten. Het koppige element erin, Snowden, is vooral koppig-*opportunistisch*, en dat is juist wat een minderheidsregeering voor haar bestaan noodig heeft.

En de regeering wil bestaan, in tegenstelling met het vorig kabinet-Macdonald, dat soms een meer desperaten indruk maakte. Wij hebben gezien hoe de regeering, zoodra uit haar Egyptisch en Indisch beleid gevaar dreigde, zich terugtrok achter de door haar voorgangster opgeworpen schansen; zich beriep op de politiek van die voorgangster, die zij slechts wilde voortzetten. En ook zal men zich herinneren, hoe zij de proclamatie van den (conservatieven) onderkoning, toen die al te veel opzien baarde, door verzachtende verklaringen een groot deel van haar kracht ontnam.

Tenopzichte van de kolenwet hebben wij in de discussie uit het regeeringskamp reeds geluiden gehoord, die erop wijzen, dat men bereid is, bij de definitieve behandeling der wet met allerlei bezwaren der oppositie rekening te houden. Op deze wijze hopen ook de liberalen in staat te zijn, de regeering te redden.

Daartoe bestaat bij hen, en ook bij een groot gedeelte der conservatieven, een onmiskenbare neiging. Uiterst vredelievend in zijn optreden is b.v. de gewezen premier, Baldwin. Tenslotte echter wordt de politiek van zijn partij niet door hem bepaald, maar door de fellere elementen onder de jongeren, door onverzoenlijken als Churchill en anderen. Het is een eenigszins zonderling schouwspel, hetwelk de conservatieve partij in Engeland telkens vertoont.

Baldwin is zoo heelemaal geen vechtersbaas; ja, hij bezit ternauwernood alle eenzijdigheid, die voor een partijaanvoerder nu eenmaal noodzakelijk is. Met hem is dus altijd te praten; hij ziet in de regeering niet in de eerste plaats den tegenstander, maar lieden, wien door het historisch spel der Britsche constitutie, het bewind voor een bepaalden termijn toegevallen is, en met wie men nu naar redelijkheid moet samenwerken, zooals het een loyale oppositie betaamt.

Menschen als Churchill echter zijn bovenal kemphanen. Voor hen is de tegenstander er, om te worden bestreden, om het even, wat hij doet. Zegt hij wit, dan is het voor Churchill een reden, om zwart te zeggen. Politiek is voor hem: strijd om de macht, die geen dag mag rusten.

Het hoeft geen betoog, dat menschen, door een dergelijke energie gedreven, in de partij een veel grooter invloed uitoefenen dan de vreedzame leider. Wij hebben, zoolang Baldwin regeerde, telkens weer gelegenheid gehad, erop te wijzen, dat de dingen anders liepen, dan in de lijn van zijn opvattingen lag. Hij was alles minder dan een „diehard", maar de „diehards" kregen de gelegenheid, de regeering naar haar verpletterende nederlaag te brengen. Dit zal zich stellig ook afteekenen in de oppositie der conservatieve partij. Ondanks alle verzoenlijkheid van haar leider, zal zij onder alle omstandigheden de gelegenheid zoeken, om de regeering ten val te brengen. De liberalen moeten daarom voor het noodige evenwicht zorgen. Zal echter bij een dergelijken toestand Baldwin de leiding van de partij kunnen handhaven? Zullen de onstuimige gemoederen, die telkens tegen hem moeten vechten, niet op een goeden dag het geduld verliezen en met een heftige beweging hem opzij schuiven? De aantrekkingskracht van de conservatieve partij op een groot gedeelte van het Engelsche volk, vormt juist het gematigde element in die partij. Daarom misschien durven eerzuchtige vechtersbazen als Churchill het verzoenlijke gedeelte der partijleiding niet opzij te zetten. Maar dat de handen jeuken, merkt men bij iedere gelegenheid.

Churchill is een klassiek en daarom onmisbaar type in de Engelsche politiek, en dat heeft ook, met zijn drogen humor, Snowden erkend in een debat, dat de beide heeren den dag vóór Kerstmis voerden. Zij hadden elkaar harde waarheden gezegd; Churchill was scherp als gewoonlijk, en Snowden, ook naar gewoonte, vooral niet minder fel ertegenover. Aan het slot van zijn rede echter kwam Snowden in vreedzamer stemming, verviel hij in ironisch getinten Kersthumor. „Men moet uit dit alles niet meenen," zoo zei hij, „dat ik Churchill slecht gezind ben; het tegendeel is waar, ik ben zeer op hem gesteld, en zou zelfs niet weten, wat te beginnen. als hij er niet was. Niet gaarne zou ik hem willen missen. Daarom wensch ik hem van harte een gelukkig Kerstfeest."

Zooals gezegd, deze verklaring van persoonlijke sympathie bevatte heel wat ironie, maar zij was zeer zeker niet louter ironie. Wij zouden dergelijke verhoudingen tusschen elkaar fel bestrijdende politieke tegenstanders, ook in ons parlement kunnen aanwijzen. Overal, waar oude politieke scholing is, vindt men dit verschijnsel, dat men den mensch in den tegenstander niet alleen respecteert, maar ook waardeert; dat zelfs de felste politieke tegenstellingen wederzijdsche, tot vriendschap gaande achting, niet uitsluiten. Een man, wiens doeleinden onzuiver zijn, en die om die reden de achting van zijn medepolitici verliest, kan op den duur zijn positie moeilijk handhaven. Ten hoogste kan hij bereiken, dat hij in zijn partij juist nog wordt geduld. Men tracht elkaar geenszins persoonlijk, of in persoonlijke dingen te treffen.

De principieele strijd verliest daardoor niets aan kracht; ieder handhaaft zijn standpunt en kan zijn oordeel zelfs te vrijer uitspreken, omdat het, hoe scherp ook, niet den indruk van gezochte beleediging hoeft te maken. Natuurlijk raakt menigeen wel eens uit het spoor, maar dan is ook het herstel gemakkelijk. Heel fel moeten de hartstochten zijn opgezweept, vóór scherpe persoonlijke tegenstellingen ontstaan. Dat gebeurt af en toe, maar achteraf komt men weer tot bezinning. Zelfs wie geen bewonderaar is van onze politieke ontwikkeling en vormen, zal dezen goeden kant van ons, intellectueel niet zoo heel hoog staand parlement, moeten erkennen; Het is er een „fatsoenlijke boel". Zoo is het ook in Engeland, waar men ten opzichte van woorden in het parlement zelfs nog verwonderlijk kleinzeerig is.

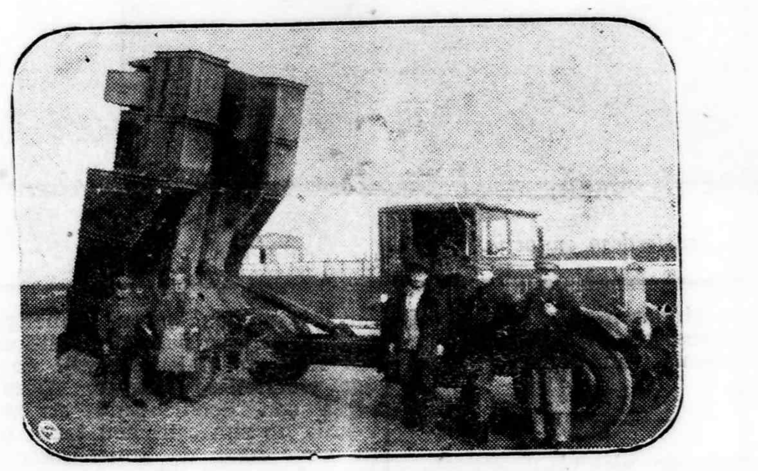
Overigens was de strijd tusschen Snowden en Churchill lang niet mis. Churchill had het financiëel beleid van Snowden gecritiseerd, en betoogd, dat als het zóó doorging, het Engelsch budget, dat nu 800 millioen pond bedraagt, nog tot een milliard pond omhoog zou kruipen. Nieuwe zware belastingen en politieke verwarring voorspelde hij voor het nieuwe jaar.

Snowden antwoordde, met Churchill te verwijten, dat hij van de groote hoop had gegeten, en inplaats van op tijd nieuwe belastingen in te voeren, de reserves had opgeteerd. Hij, Snowden, moest dat nu weer in orde brengen. Als een verkwister had Churchill zijn financiëel bewind gevoerd. „Vrijwel alle groote uitgaven, waarvoor wij op het oogenblik dekking moeten zoeken, spruiten voort uit verplichtingen, die door het conservatief cabinet zijn aangegaan."

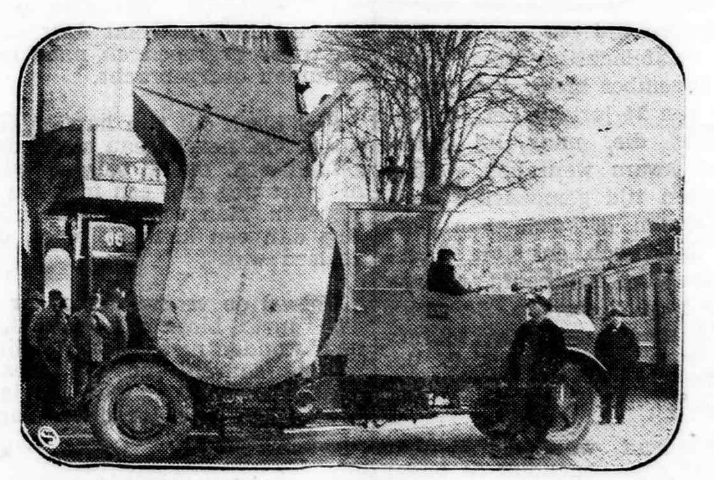
Zoo sprak Snowden. En wij toehoorders denken aan het spreekwoord van den kijvenden kok en de keukenmeid. Het Engelsche volk kan zoo in ieder geval te weten komen, waar de boter blijft. Snowden vertelt van de verkwisting van Churchill, en van de lasten, die daardoor zijn overgebleven. Maar tegelijkertijd gaat hij, alsof er geld in overvloed is, nieuwe, dure verplichtingen aan, die Churchill weer keurig uiteenzet. Goedkoop zijn geen van beide heeren!

(*Nadruk Verboden*).

Vuilafvoer.

Te Berlijn.

Te 's-Gravenhage.

BUITENLAND.

Italië en Oostenrijk.

Terwijl de aandacht van het Italiaansche publiek gevestigd was op de thuiskomst van het jonge Kroonprinselijk paar, dat Maandag jl. te Turijn is aangekomen, waar zij zich permanent zullen vestigen, is de politieke interesse geconcentreerd op het bezoek van den Oostenrijkschen kanselier Schober en zijn besprekingen met Mussolini, welke naar men verwacht, zullen leiden tot het sluiten van een Oostenrijksch-Italiaansch vriendschapsverdrag.

Opgemerkt wordt dat het bezoek van Schober het einde aankondigt van de tot nu toe gevoerde Oostenrijksche politiek, welke duidelijk gekenmerkt wordt door de Zuid-Tirolsche kwestie.

Men meent dat Schober, nu hij voor een binnenlandsche rust in Oostenrijk heeft gezorgd, ook de buitenlandsche politiek van zijn land op een nieuw niveau wenscht te brengen en dat door het erkennen van het status quo in Tirol het laatste bezwaar zal weggenomen zijn voor een vriendschap tusschen Italië en Oostenrijk.

Het Boedapester oudejaar en de pandhuizen.

Eenstemmig constateeren de kenners van het Boedapester nachtleven, schrijft de *Pester Lloyd*, dat sedert menschenheugenis niet zoo'n vroolijk oudejaarsfeest gevierd is als dit jaar. Van een der moderne bars wordt verteld, dat de toeloop er zoo reusachtig was, dat tot 's ochtends 8 uur de politie de menschen, die naar binnen wilden, in de file moest houden, terwijl in de uren van middernacht tot 7 uur in de Andrassy-straat het automobielverkeer zoo druk was als anders alleen op mooie zomerdagen.

Waar halen de menschen, vraagt het blad, bij de heerschende oeconomische crisis het geld daarvoor vandaan? In antwoord hierop vermeldt het, dat op 31 December in de Boedapester pandhuizen 7593 voorwerpen tot een gezamenlijk bedrag van 137,300 pengö werden verpand. Intusschen werd echter in den oudejaarsnacht natuurlijk een heel wat grooter bedrag door het keelgat gejaagd.

Het vervalschte Sovjet-geld.

In het proces tegen de vervalschers van munt-biljetten is Maandag jl. tegen de hoofd-beklaagden, de Georgiers Sadatie Raschwili en Karumidze, twee jaar en tien maanden geëischt. Eenige der Duitsche beklaagden zijn vrijgesproken en anderen tot kleinere straffen veroordeeld.

Het politiek karakter, dat de verdediging aan de geheele affaire wilde geven en op welken grond amnestie werd gevraagd, is niet aangenomen. De publicatie der vonnissen is eerst tegen het einde der week te verwachten.

Oostenrijksche Onderscheidingen.

De president der Oostenrijksche republiek verleende aan Koning Victor Emanuel van Italië het Grootkruis met de eereteekenen voor verdiensten aan de Oostenrijksche republiek, terwijl aan Mussolini het gouden eereteeken met de linten van dezelfde orde werd toegekend.

Beide onderscheidingen werden door kanselier Schober Maandag jl. bij zijn bezoek aan Rome persoonlijk uitgereikt.

Een oude Affaire.

Voor het gerechtshof te Breslau werd Maandag jl. het proces begonnen tegen den laatsten firmant van de firma Molinari en Zonen, nadat het onderzoek in deze affaire vijf jaar heeft geduurd. De hoofdpersoon is de „held" in de roman van Gustav Freytag „Soll und Haben".

De koopman Jakob Molinari, zijn compagnon en twee geëmployeerden in leidende posities zijn wegens bedrog en documenten vervalsching aangeklaagd.

Bevroren Credieten?

Een van de twee noordelijkste banken ter wereld, n.l. de Islands Bank te Reikjavik, sloot Maandag haar kantoren, daar zij niet aan haar verplichtingen kon voldoen. Ofschoon nog niets bekend is omtrent den omvang der verliezen, wordt vermoed dat de schulden de baten verre overtreffen, daar de bank betrokken was bij de jongste bank-deconfiture in Denemarken. De sluiting van de Islands Bank, welke tevens een circulatiebank is, veroorzaakte groote onrust. Naar men meent, zal echter de tweede bank in Reikjavik, de Islands Landsbank, die onder regeeringstoezicht staat, de uitgegeven biljetten honoreeren, ten einde een ramp te voorkomen.

Hevige Storm.

Maandag jl. werd de stad Tours door een hevige wervelwind geteisterd.

In een deel der stad werden alle daken afgerukt. Het ergste geval was wel de vernieling van een kazerne, waarbij verscheiden soldaten werden gewond. Ook talrijke voetgangers liepen letsel op door vallende dakpannen.

FEUILLETON.

DE KANG-HE VAAS.

Uit het Engelsch

van

J. S. FLETCHER.

Geautoriseerde vertaling.

18)

Ik had meer aandacht geschonken aan het land dan aan de zee; ik wilde uitvorschen waar oom Joseph zich ophield en de rondsluipende Hindoe.

De boot ging rechtstreeks naar het punt, waar ik het eerste schot had gehoord en daar stevig aan de riemen getrokken werd was zij spoedig bij de kust. De menschen sprongen te water en trokken de boot op het strand. De beide roeiers gingen op de doften zitten en staken een pijp op; de derde man, die een lang, donker voorwerp onder den arm droeg, keek overal rond.

„Ben, als je oom met de boot vertrekt, worden wij achtergelaten. En die bruine kerel zal nog op het eiland zijn. Zou het niet beter zijn om naar beneden te loopen en te zorgen dat ze ons meenemen?"

„Zorgen is een mooi woord", antwoordde ik bedroefd. „Je kunt de menschen niet laten doen, wat zij besloten hebben om niet te doen, Pepita, tenzij je iemand naar je hand kunt zetten en ik vrees dat ik dat niet kan, zelfs niet met mijn revolver; er zijn daar beneden te veel menschen om mee af te rekenen. Een feit is, dat oom Joseph ons heeft laten glippen.... ons misleid heeft. Vervloekte kerel!.... Hij wil niet, dat wij voorloopig het eiland verlaten. Hij denkt alleen aan zijn eigen veiligheid en geeft geen cent om de onze! En toch...."

„Wat?" vroeg zij, toen ik zweeg, lachend om het denkbeeld dat bij mij opkwam. „Waarom lach je?"

„Ik lach bij de gedachte, dat Mandhu Khan oom Joseph daar tegenhoudt. Je ziet, hij gaat niet naar de boot. Zij wachten daar nog steeds. Alhoewel oom Joseph een revolver bij zich heeft, is hij een aartslafaard; hij zit daar zeker ergens achter de rotsen verborgen, bevend van angst omdat de Hindoe tusschen hem en de boot is. Dat hoop ik tenminste."

„Een van de menschen gaat het strand langs", zeide zij.

Dat was de man, die iets onder den arm droeg. De roeiers schenen niemand te verwachten.... althans nu nog niet. Een van hen ging in 't zand liggen in de schaduw van de boot en scheen een dutje te willen doen. De ander kroop achterin. De derde was niet meer te zien.

De rotsen en het strand beneden waren tenminste drie kwart mijl van ons verwijderd en wij wisten, dat elke levende ziel op het eiland daar beneden was; ik vond, dat nu het oogenblik was gekomen om weer eens een kijkje te gaan nemen bij den toren.

Wij gingen omzichtig terug. Rond den toren zagen wij rookwolkjes. En voordat wij bij den toegang waren, waarvan de nooddeur thans verdwenen was, begreep ik dat mijn veronderstelling, dat Mandhu Khan de brandstichter was, niet juist kon zijn. Het leek mij thans, dat dit meer in de lijn van mijn familielid lag, dan in de lijn van den Hindoe; het was mogelijk dat hij, wetend dat het schip dien middag zou komen, alles in brand had gestoken, zoodat voor Pepita en mij geen voedsel restte en dat wij, eer er hulp was opgedaagd, van gebrek zouden zijn omgekomen. En toen wij binnentraden was ik stellig overtuigd van oom Joseph's laagheid en vervloekte hem meer dan ooit. Van naderbij gezien bleek tenslotte, dat het vuur niet alles had verwoest en het was duidelijk, dat de brand opzettelijk was gesticht. De verschillende doozen en kistjes van licht hout, die wij hadden meegebracht, waren op een hoop gegooid; alles wat brandbaar was lag daar bovenop gestapeld, zelfs de planken van onze nooddeur. En alles nagaande kwam ik tot de slotsom, dat toen de Hindoe bij zijn tweede bezoek in den toren kwam, oom Joseph daar nog verborgen moet geweest zijn, verborgen in een spleet of donker hoekje en dat toen Mandhu Khan de trap opging, hij vlug den brand in den stapel stak en maakte dat hij wegkwam, zonder dat ik het had kunnen opmerken.

Terwijl ik daar in den ingang stond, starende in de zwarte massa, waaruit de grijze rook bij tusschenpoozen opsteeg, kwamen de verschillende fazen van de jongste gebeurtenissen weer voor mijn geest. Wie doodde Getch? Maakte de moordenaar van Getch ook diens boot onbruikbaar? Of waren deze feiten door twee verschillende personen bedreven? Hoe dit ook zij, met welke bedoeling was de boot stuk geslagen? Was het om Getch en oom Joseph op het eiland gevangen te houden? Indien dat het geval was, moest Mandhu Khan voor het beschadigen van de boot aansprakelijk gesteld worden. Ook achtte ik het waarschijnlijk, dat Mandhu Khan den moord bedreef. Met welke bedoeling had hij het gedaan? Vermoedelijk om de Kang-he vaas terug te krijgen. Maar waar was de boot, waarmede Mandhu Khan op het eiland was gekomen?... Ik staakte mijn overpeinzingen en verliet met Pepita den toren.

„Luister eens, Pepita! Wij staan op het punt om te ontsnappen!"

„O, Ben, als dat eens mogelijk was! Maar hoe?"

„Wat ik bedoel is natuurlijk, dat wij zullen probeeren om te ontsnappen", vervolgde ik. „Misschien slagen wij...... en misschien ook niet. Luister! Die Hindoe moet ergens een boot hebben. Waarschijnlijk aan het Westelijk gedeelte van 't eiland...... vermoedelijk is hij daar geland, omdat ik geloof, dat er een vaargeul langs dat gedeelte van het eiland loopt en het is zeer waarschijnlijk, dat hij door die geul is gekomen. Wij weten waar hij nu is."

„Is dat wel zeker?" vroeg zij twijfelend.

„Absoluut zeker! Hij is oom Joseph achterna. Ik verwed er alles om, dat hij hem in de gaten houdt. Mijn idée is, dat oom Joseph zich ergens verborgen heeft en dat Mandhu Khan daar waakt als een terrier voor een konijnenhol. Als Mandhu Khan daar aan het werk is, dan is het nu het geschikte oogenblik om daar zijn boot te stelen. Laten wij nu teruggaan naar boven, naar dien heuvelrug. Het dennenboschje, waarin wij straks waren, loopt bijna over de geheele lengte van het eiland. Wij gaan daar langs, jij langs den eenen en ik langs den anderen kant. Wij moeten dat met de grootste omzichtigheid doen, goed uitkijken en vlug loopen tot wij aan het einde zijn. Als wij dan niemand gezien of gehoord hebben moeten wij het dalen naar het strand wagen en trachten de boot te ontdekken.... daar moet een boot zijn. En als die er is en Mandhu Khan is er ook.... dan zal ik mijn revolver moeten gebruiken. Wij gaan nu op weg, Pepita!"

Ik zag dat de gedachte aan geweld haar zenuwachtig maakte en zij schudde het hoofd en gaf mij een beteekenisvollen blik.

„Het eerste gedeelte van je plan kan mij niet schelen, Ben. Dergelijke dingen heb ik voor een grap wel eens gedaan en ik kan dat ook nu wel doen. Het moet echter niet op.... een moord uitloopen. Zorg vooral, dat je...."

„Ik zal er voor zorgen, dat er niets gebeurt wat niet veilig en verantwoord is". verzekerde ik haar. „Moet ik niet met jou rekening houden in de eerste plaats? Maar wij moeten doen wat wij kunnen.... wij hebben nagenoeg geen voedsel en in de buurt zijn wanhopende menschen. Laten wij probeeren hetgeen ik voorstelde. Voor wij dat doen gaan wij eens zien, of er van de zijde van het vasteland eenig teeken van hulp komt opdagen; ofschoon ik dat niet denk", voegde ik er bitter aan toe. „Men schijnt daar niet te denken aan Meslie Eiland!"

„Hoe is dat toch mogelijk", sprak zij. „Precies voor hun neus en maar een afstand van drie mijlen."

„Dat is het juist. Omdat het zoo dichtbij is, denken zij daar niet aan. Wat zijn wij dichtbij.... en toch zoo ver af!"

Wij hadden de Noordzijde van het eiland bereikt en daar in de verte lag het land, waarop wij zoo dolgaarne weer onze voeten zouden zetten. Het leek zoo dichtbij! Wij zagen zoovele van ons bekende dingen.... heuvels, bosschen, kerktorens. Maar tusschen ons en het vasteland was geen vaartuig te zien.

Wij keerden terug, droevig en terneer geslagen, toen een snorrend geluid mijn oor trof en opkijkend zag ik een vliegmachine, komende van het Oosten. Zij vloog op een groote hoogte en ik schatte, dat het halverwege tusschen ons en den vasten wal zou voorbijgaan en hoewel het mij onwaarschijnlijk leek, dat de bestuurder ons zou zien, besloot ik te trachten zijn attentie te trekken.

De communistische Relletjes in Duitschland.

De pogingen der communisten om op den eersten en tweeden Februari in alle industrieele centra zoogenaamde honger-optochten te organiseeren, eindigden in een volledig fiasco. Met uitzondering van het, op hysterische wijze te-keer-gaande, orgaan de *Rote Fahne*, onderschreef Maandag jl. de geheele Pers deze mislukking. De rechtsche bladen bepleiten energieke maatregelen tegen de toenemende communistische actie, terwijl de linksche een bespoediging van de wet op de veiligheid der republiek verlangen.

Het Young-plan en Duitschland.

De gang van het Young-plan door de wetgevende lchamen werd vergemakkelijkt door een conferentie, Maandag jl. tusschen den rijkskanselier en de partij-leiders der coalitie gehouden. De kanselier deelde aan de leiders mede wat de stand van zaken is in de onderhandelingen te Parijs over de teruggave van het Saar-district, verder maakte hij melding van het schema tot reorganisatie van de begrooting en van het Poolsch Duitsche liquidatie-verdrag, hetwelk eenig misverstand had gewekt. De katholieke centrum-partij had gestaan op volledige inlichting over de twee eerstgenoemde punten en dit gesteld als voorwaarde voor haar goedkeuring aan het Young-plan.

Naar men meent is thans algemeene overeenstemming bereikt op alle nog onbesliste punten, terwijl de leiders zijn overeengekomen om van geen der kwesties een geschilpunt te maken. Deze beslissing zal ongetwijfeld gevolgd worden door een groote meerderheid van stemmen voor de aanneming alhoewel de conservatieve oppositie reeds pogingen doet om in de komende debatten op sensationeele wijze „hoogstaand patriotisme" tegenover „verguizing van Duitschland's belangen" te stellen.

De wetsontwerpen bêtreffende het Young-plan zijn thans in behandeling bij den Federalen Raad; vermoedelijk zal heden-Woensdag-de Raad deze endosseeren, waarna de Rijksdag Dinsdagmiddag a. s. voor de debatten zal bijeenkomen.

NEDERLAND.

Goed genoeg voor Indië!

Eerst 7 jaar brommen.

Het verhaal is heel eenvoudig: de 31-jarige C. J. A. K., „huisvrouw" van Th. B. W. W. te Amersfoort, had een ongeoorloofde verhouding met zekeren M. Deswege heeft zij in de periode tusschen begin Febr. en 20 April gepoogd haar man, door regelmatig toedienen van sublimaat van het leven te berooven.

De rechtbank te Utrecht veroordeelde de vrouw, die bekende, tot zeven jaar gevangenisstraf, van welk vonnis de Officier van Justitie, die zes jaar had geëischt in appèl kwam.

De bijna vergiftigde man werd voor het Amsterdamsche Hof als getuige gehoord.

Pres. mr. Jolles: Hebt u niet geproefd dat de thee of de koffie die u dronk bitter smaakte?

Get.: Een heel enkelen keer is mij dat opgevallen. Op 17 en 19 April l.l. proefde ik het vrij sterk. Op 19 April liet ik het M., den vriend van mijn vrouw, proeven, die echter niets bijzonders merkte.

Getuige nam er echter geen genoegen mede en samen met zijn vrouw is hij naar het hospitaal gegaan om de koffie te laten onderzoeken.

In het hospitaal werd gevraagd of get. kwik had gebruikt. Toen werd gevraagd of er sublimaat in de koffie kon zitten.

Pres.: Denkt u dat uw vrouw onder invloed van iemand anders heeft gehandeld.

Get.: Zeer zeker heeft zij onder invloed van anderen gehandeld.

Nadat een getuige nog had verklaard, hoe verd. sublimaat in den winkel voor foto-artikelen heeft gekocht, werd M., de vriend van verd. gehoord.

Getuige M. geeft op de vragen van den president toe, in ongeoorloofde verhouding tot verd. te hebben gestaan.

Pres: Hebt u wel eens den wensch geuit, dat het beter zou zijn wanneer de man van verd. dood was?

Get. M. ontkent dit ten sterkste, nooit heeft hij hierover gesproken.

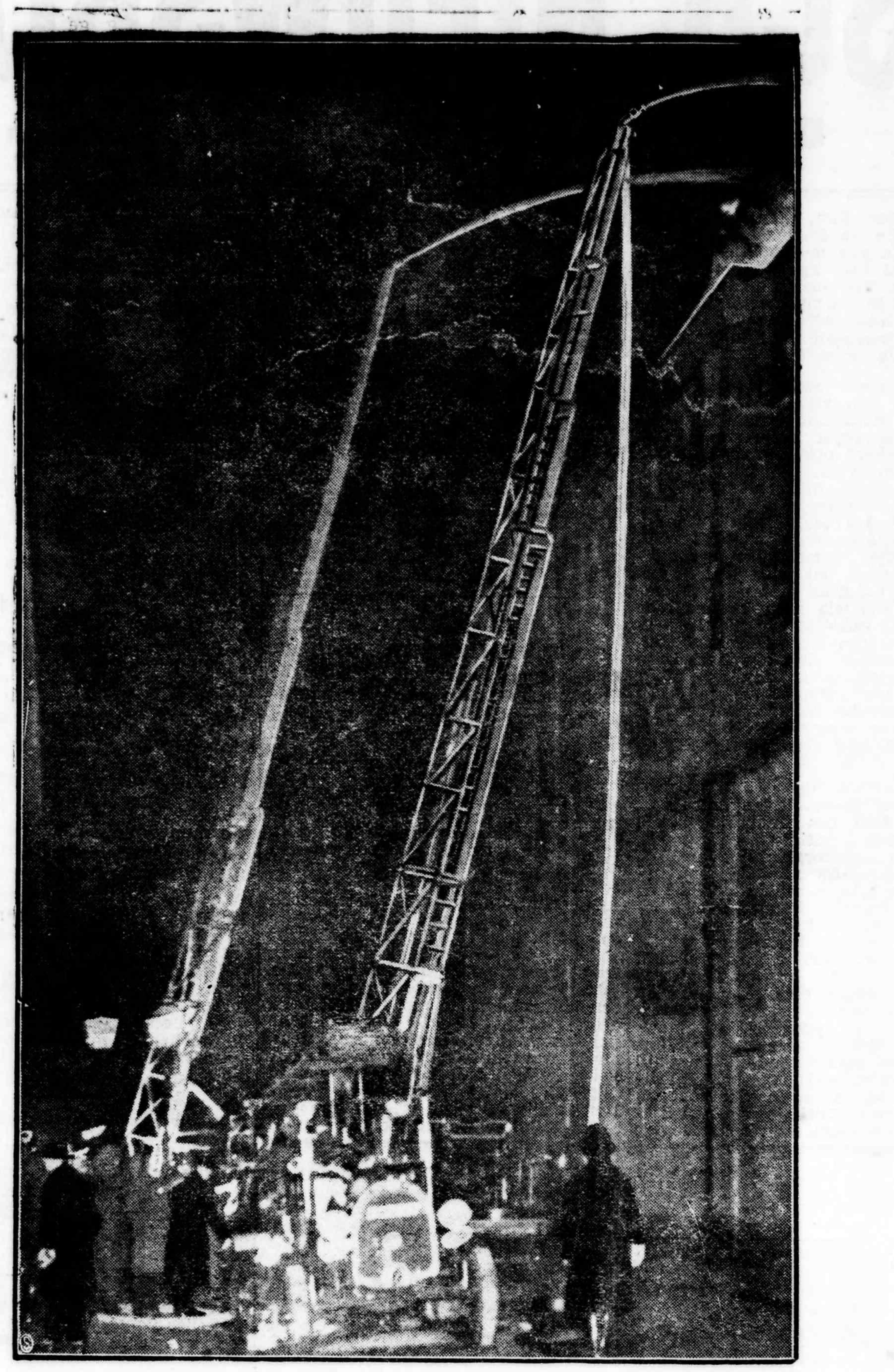
Verd.: (valt hem in de rede): Je staat te liegen, je hebt wel degelijk gezegd dat het beter zou zijn als m'n man dood was!

Verd. verklaart nog dat zij nooit aan een echtscheiding heeft gedacht. M. had beloofd, dat hij haar mee naar Indië zou nemen.

Get. v. d. Berg, meubelhandelaar, verklaart dat verd. hem heeft toegevoegd: „Ieder heeft een hekel aan mijn man, ik ook, ik wou maar dat hij dood was."

De procureur-generaal, mr. Bauduin, achtte het feit zeer ernstig, hij wilde rekening houden met de twee jonge kinderen, die verd. heeft en vroeg bevestiging van het zeer gematigde vonnis van de Utrechtsche rechtbank.

De Brandweer

te Amsterdam in actie.

Een origineele nieuwjaarswensch.

In de Teelingstraat te Utrecht, vlak bij het hoofdbureau van politie, woonde sinds eenigen tijd een veertigjarige vrouw van twijfelachtige zeden. Donderdag 30 December kreeg deze vrouw bezoek van een 24-jarigen Let, 'n goeden bekende, die, naar hij zeide, „Nieuwjaar" kwam wenschen. Toen beiden eenigen tijd gemoedelijk hadden zitten praten, greep de man plotseling een bierflesch en sloeg daarmede de vrouw op het hoofd, waarna hij trachtte haar te worgen. De vrouw riep uit alle macht om hulp, waarna een paar voorbijgangers de deur der woning intrapten en haar ontzetten, vertelt de *Tel*.

Hevig bloedend wankelde zij naar de deur, van welk oogenblik de dader profiteerde om te ontsnappen. Blootshoofds met een jas over den arm, rende hij naar buiten in de richting Minrebroederstraat.

Een der beide burgers, die zoo kordaat het huis waren binnengedrongen, begaf zich naar het politiebureau, om hulp te halen, terwijl de ander den vluchteling nazette. Deze vloog eerst een doodloopend straatje in, keerde op zijn schreden terug en holde weer naar de Minrebroederstraat. Inmiddels had de achtervolging de belangstelling getrokken van vele buurtbewoners, die luid roepend den man naliepen. Eindelijk werd deze vlak bij de Jansstraat door een voorbijganger gegrepen en naar het politiebureau overgebracht.

Hier bleek dat zijn handen vol bloed zaten. Op het bureau werd de dader gefouilleerd, omdat gezegd werd, dat hij eerst nog met een mes zou hebben gestoken. Men vond evenwel niets anders dan een klein knipmes, dat niet bebloed was.

Hoewel de vrouw van onder tot boven met bloed was bevlekt, bleken haar wonden niet ernstig te zijn. In de woning daarentegen zag alles er uit alsof een slachting had plaats gegrepen. Zelfs de gordijnen waren met bloed doordrenkt.

De vrouw verklaarde aan de politie, dat ze een spaarduitje bezit, hetgeen den Let bekend was, en zij veronderstelt, dat deze getracht heeft haar te dooden, om zich in het bezit van het geld te stellen.

VOLKSRAAD.

2de Gewone Zitting 1929—1930.

Vergadering van Dinsdag, 4 Febr. 1930.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

(*Vervolg.*)

De heer Soejono spreekt over de eventueele oprichting van een taalkundig bureau in verband met de letterkundige faculteit.

Spr. verlangt een spoedige publicatie van het schema.

De heer Van Baalen betuigt zijn bewondering voor den arbeid van dit departement.

Spr. verlangt een verdere ruime uitbouw der vakopleiding doch wenscht geen Technische Middelbare School.

Spr. vergelijkt de jongelieden in Nederland, die een technische opleiding verkiezen, met die in Indië. Er is daar een technische traditie, een vak-milieu, waaruit die jongelui voortkomen. En dit bestaat hier nog niet.

De heer Mohamad Ali bepleit de oprichting van een schakelschool te Bandjermasin.

De heer Soetadi behandelt o.m. de „katholieke propaganda" door een Inheemsche onderwijzer van een school te Soerakarta gevoerd.

Spr. bepleit voorts het bevorderen van het openbaar onderwijs overal waar blijkt, dat de bevolking daaraan de voorkeur geeft boven de confessioneele scholen.

Dan behandelt spr. nogmaals de motie-Soeroso inzake het Nederlandsch als leervak op de standaardscholen.

Spr. verdiept zich dan verder in detail-kwesties.

De heer Soeroso vindt de verklaring der regeering over de vrijheid der bevolking om al dan niet gebruik te maken van de zendingscholen nogal naïef, waar die bevolking vaak heelemaal geen keuze heeft.

De heer Apituley bepleit nogmaals de verbetering van de positie der Inlandsche (godsdienst)-leeraren.

Voorts bepleit spr. opname van een of meer Inl. leden in het bestuur der Indische Kerk.

De heer Zuyderhoff vraagt de regeering in welk stadium het probleem van de scheiding van Kerk en Staat thans verkeert.

De heer Laoh sluit zich aan bij den heer Apituley, inzake de positieverbetering der Inlandsche leeraren. Spr. gaat nogmaals uitvoerig op deze aangelegenheid in.

Onderwijs.

De heer Van Helsdingen beperkt zich tot enkele opmerkingen. Spr. behandelt eveneens de kwestie van de overneming van een particuliere neutrale school door de zending. Dit geschiedde met instemming der beide betrokken corporaties.

Spr. bestrijdt dan de instelling van hoofd- inlandsche leeraars, zooals de heeren Apituley en Laoh verlangen. Men wachte op de reorganisatie van de kerk of op de scheiding van Kerk en Staat. Wel wenscht spr. aan die leeraars, die de functie van hulpprediker vervullen, een toelage te geven.

De opneming van een Inheemsch lid in het Kerkbestuur behoeft niet op de reorganisatie te wachten, meent spr.

Volksgezondheid.

De heer Van Lonkhuijzen breekt een lans voor de verbetering van het verpleegstershuis van de C.B.Z. De oplossing in de M.v.A. aangegeven, komt spr. niet rationeel voor.

Spr. bepleit voorts een wekelijkschen rustdag voor deze verpleegsters.

De heer Soeroso bepleit nogmaals het zoo ruim mogelijk in de gelegenheid stellen van de Regentschapsraden om ziekenhuizen over te nemen.

De heer Loa Sek Hie bespreekt de gezondheidstoestand der Chineesche bevolking te Batavia. Spr. is door de M.v.A. niet geheel bevredigd. De vraag is nog steeds waarom het sterftecijfer der Chineezen te Batavia twee maal zoo groot is als in andere groote plaatsen. Dat de Inl. bevolking ongeveer in dezelfde omstandigheid verkeert is een schrale troost. Bovendien worden ook de cijfers, evenals bij de Europeanen, voor de Chineezen gunstig beïnvloed door de groote groep, die zich hier op een leeftijd van lage sterftecijfers komt vestigen.

De woontoestanden zijn hier niet slechter dan te Semarang bijvoorbeeld. Elders zijn de sterftecijfers belangrijk gedaald; te Batavia echter niet. En dat niettegenstaande de hygiënische maatregelen, waterleiding, malariabestrijding, etc., te Batavia niet achterbleven bij die in andere hoofdplaatsen.

Spr. vraagt wat dan toch de oorzaken van de hoogere sterftecijfers in de hoofdstad zijn.

De regeering zal met een antwoord als zij gaf niet kunnen volstaan. Het gaat om 3000 menschen meer per jaar die hier sterven, vergeleken bij Semarang en Soerabaia.

Spr. wenscht instelling van een commissie en speciale aandacht van den D.V.G. voor dit vraagstuk.

De heer Van Helsdingen bestrijdt den heer Soeroso inzake de overname van ziekenhuizen.

De heer Apituley hoopt, dat de verkorting der werktijden van het krankzinnigen-gesticht te Buitenzorg, door de Regeering toegezegd, afdoende zal zijn.

De alg. beschouwingen van den Volksraad over „Onderwijs" zijn hiermede afgeloopen.

De vergadering wordt geschorst tot half zeven des avonds.

***

Avondvergadering van 4 Febr.

Voorzitter: J.W. Meyer Ranneft.

De voorzitter opent de vergadering. Aan de orde is voortzetting der

Algemeene Beschouwingen.

De heer Fruin repliceerende, zegt het onaangenaam te vinden om op een vergadering door een tegenstander te worden doodgeslagen. Maar nog onaangenamer is het te worden doodgezwegen, en dit is spr. nu overkomen. Toch gaat spr. op het regeeringsantwoord in.

Spr. herhaalt zijn opmerking dat geen lid van de V.C. benoemd is tot lid van den Provincialen Raad. De V.C. heeft zich ontwikkeld tot een belangrijke politieke vergadering, maar had nog geen gelegenheid gehad aan de verkiezingen mee te doen. En dus had de regeering correctief moeten optreden in deze.

Wat het lidmaatschap van ambtenaren van de V.C. betreft, is spr. ook niet bevredigd. Spr. vraagt een positieve verklaring dat de Regeering géén bezwaar heeft tegen dat lidmaatschap.

Ten aanzien van het voornemen om alle politieke vereenigingen voor ambtenaren te verbieden, vreest spr. dat dit de dood zal zijn voor alle politiek leven.

Wat de P.N.I. aangaat meent spr. dat de regeering zich schrap moet stellen tegen iedere „los van Nederland"-gedachte.

Stelt de regeering zich nu op het standpunt om direct en bij tijds in te grijpen bij elke actie van dien aard? Zoo ja, dan vraagt spr. om voorstellen met dat doel bij den Volksraad in te dienen.

Dan behandelt spr. de critiek van verschillende leden op de V.C.

In de eerste plaats constateert spr. dat het associatie-begrip bankroet is. Spr. meent dit te kunnen aantoonen uit de behandeling van het wetsontwerp voor de Inlandsche meerderheid voor den Volksraad en ook uit die van de terugwerkende kracht van de tantièmeaftrek in de vennootschapsbelasting.

Spr. merkt voorts op dat juist bij deze alg. beschouwingen gebleken is hoe zelfs in de P.E.B. de associatie zoek is. De meesten spraken voor zich zelf. Hetzelfde geldt voor den N.I.V.B.

De grootste slag was dat de ethici die kort geleden een actie begonnen zijn voor samenwerking, zich niet met den N.I.V.B. waaraan zij toch nauw verwant zijn, wilden vereenzelvigen. Het I.E.V. is gebleken een organisatie van uitsluitend Indo-Europeanen te zijn, ondanks achterdeurtjes om ook anderen toe te laten.

Spr. meent, dat men door samenwerking, zonder associatie, veel kan bereiken. Associatie is niet noodig en ook niet gewenscht.

Hij betoogt dan verder dat de V.C. vooral in Indië actie zal moeten voeren

---

„Kom in het vrije veld en wuif, Pepita!" riep ik. „Zwaai met je armen! .... dans!.... schreeuw! doe iets! Misschien ziet hij ons en daalt hij of vertelt hij later wat hij gezien heeft...."

Wij deden al het mogelijke om de aandacht op ons te vestigen; wij wuifden met de armen, zakdoeken, boomtakken; hij gaf echter geen antwoord; de machine snorde voorbij naar het Westen en toen gingen wij naar het kreupelhout, om te doen wat mogelijk was.

„Toch is het mogelijk, dat hij ons gezien heeft", zeide Pepita. „Je kunt nooit weten."

„Reken daar maar niet op. Wij gaan probeeren de boot te vinden. Als wij haar vinden dan moet het vreemd loopen als wij er niet vandoor kunnen gaan. Kijk goed uit en zet je ooren open, Pepita, dat is het parool."

Om het dennenboschje op den heuvelrug te bereiken moesten wij de ruïnes van de oude abdij weer voorbij. Toen wij daar langs kwamen viel het mij op dat een klomp aaneengemetselde steenen van een muurtje gevallen was; eerst onlangs gevallen! Ik ging daarop staan om alles te kunnen overzien. Er bevond zich een droge sloot aan de andere zijde; een partij grijze steenen was daarin gevallen. En tusschen die steenen vond ik oom Joseph's oude tasch en houtwol zooals wij die gevonden hadden in het vischmandje in onze slaapkamer en verder eenige stukken porselein, en voor ik naar beneden klom om die stukken te onderzoeken, begreep ik dat daar de Kang-he vaas van juffrouw Ellingham verbrijzeld lag.

HOOFDSTUK XX.

De weekhartige zeeman.

„Ben!" riep Pepita uit. „Wat ter wereld beteekent dat? Dat is de oude tasch, die je oom meebracht en waarmede hij zoo voorzichtig was! Heeft hij die weggegooid?"

„Ik begrijp het. De oude schurk heeft hier een ongeluk gehad, gevallen over den muur, toen hij er over wilde klimmen. Vermoedelijk is hij hier langs gekomen van den toren, met de bedoeling om door de droge sloot in het woud te komen. Hij moet uitgegleden zijn en zijn gewicht was te zwaar voor het muurtje — je ziet hoe bouwvallig dat is — en toen hij er over was, is hij vermoedelijk op zijn tasch gevallen. Pepita, daar ligt nu de vaas van juffrouw Ellingham, waarover zooveel beroering is. Kapot gesmeten!"

„Kom aan deze zijde", zeide ik. „Wij moeten meer hiervan weten, dat lijkt mij wel van belang."

Ik hielp haar het muurtje overklimmen en wij begonnen met de stukken van de vaas bijeen te zoeken. Dit was nu de vaas, waarover ik zooveel gehoord had, die zulk een groote waarde had en zij lag nu hier weggeworpen als een goedkoop stuk aardewerk! Toch was zij niet totaal verbrijzeld; het is waar, zij was in vijf of zes stukken gebroken, maar het waren zuivere breuken, er waren geen hoekjes af; dikwijls had ik Keziah oud porselein zien lijmen, dat veel meer beschadigd was. Duidelijk was te zien, waar oom Joseph met zijn groote voeten het hooge gras platgetrapt had, toen hij na zijn val op weg was gegaan naar een veiliger plek.

Terwijl ik nog bezig was de vaas te bekijken, riep Pepita mij.

„Ben!" riep zij uit. „Wat is dat? En... dat?"

Zij had een vreemdsoortig voorwerp opgeraapt en nu wees zij naar iets, dat bij haar voeten lag. Ik herkende die voorwerpen onmiddellijk — het waren stukken van de beeldjes, die juffrouw Ellingham vermiste na het verdwijnen van de Kang-he vaas — de kleine godsbeeldjes. Ik herinnerde mij nu, wat Carsie, de buttler, mij daarvan had verteld. — „Grove en afschuwelijke dingen, en een daarvan in het bijzonder... waarom, het had zoovele hoofden en armen — een monster! — en het andere had den kop van een beest in plaats van een menschenhoofd!" Dat had Carsie gezegd — en hier was werkelijk het veelhoofdige, veelarmige ding in twee stukken. Rondkijkend vond ik het andere beeldje — een ding met een beestenkop — en dit was ook in tweeën gebroken.

Ik onderzocht deze beeldjes nauwkeurig; ik kon niet uitmaken waar ze van gemaakt waren, of het steen of marmer of iets anders was. Het materiaal was eenigszins week, met je nagel kon je het inkerven. Een van de beeldjes was blijkbaar door den val gebroken; het andere leek opzettelijk gebroken te zijn — ik verbeeldde mij, dat ik de moeten van een mes zag. In elk van de beeldjes was een holte, groot genoeg om daarin iets, laat ons zeggen ter grootte van een kraaienei op te bergen. Indien er iets in die holtes was geweest.... een zorgvuldig zoeken in het gras openbaarde dit niet.

Dit verbaasde mij meer dan het weggooien van de Kang-he vaas, toch bedwong ik mij om daarvan iets aan Pepita te zeggen. Ik pakte de stukken van de vaas en van de beeldjes zorgvuldig in de houtwol, deed ze in de tasch en verborg de tasch achter het klimop op den muur.

„Dat is veilig opgeborgen", zeide ik. „We zullen dat zoo noodig terug weten te vinden. En nu gaan wij kijken of er een boot is. Wij moeten......"

Ik hield plotseling op; mijn tong was verlamd. Pepita greep mij bij den arm. Instinctmatig haalde ik de revolver voor den dag, die ik van Getch's lijk had meegenomen en bracht haar in den aanslag. Voor ons stond een man met een geweer in zijn arm.

Hij was een man van middelbare grootte, flink gebouwd, het type van een zeeman; hij had een vriendelijk gezicht en ondanks mijn dreigende houding, keek hij mij goedaardig aan. Hij schudde zijn hoofd en glimlachte.

„Dat is niet noodig, jongenheer!" zei hij vlug. „Ik heb niets kwaads in den zin. Kijk!"

Hij legde zijn geweer in het gras en naderde buiten bereik van zijn wapen, alsof hij de oprechtheid van zijn woorden wilde bevestigen. En weer glimlachte hij.

„Wat is er hier te doen?" vroeg hij „Er schijnen vreemde dingen op dit eiland te gebeuren. Wees voorzichtig met dat wapen van jou, jongmensch!... Dat zijn geen dingen om mede te spelen!"

Ik stak de revolver weer in mijn zak en uitte een zucht van verlichting.

„Vreemde dingen!" riep ik uit. „Dat geloof ik, en vreemder dan u denkt. U komt van het stoomschip, dat aan de Zuidkust ligt, niet waar? Wilt u mij zeggen — dit meisje en ik zijn hier alleen — waarom u aan wal kwam?"

Starend van Pepita naar mij, haalde hij langzaam zijn pijp en tabakszak voor den dag en vulde de een uit den ander. Hij deed dat op zijn gemak, stak een lucifer aan en nadat hij eenige rookwolkjes had uitgeblazen, begon hij te spreken.

„Vertel mij eerst eens, wat jullie hier uitvoert. Ik durf er een eed op te doen, dat je hier niet kwam voor een buitenpartijtje!"

Ik aarzelde. Echter niet lang — er was iets in mij, dat me het gevoel gaf, dat wie hij ook zijn mocht en wat hij ook deed, ik openhartig met hem kon spreken.

„Ik zal het u zeggen. Wij werden ontvoerd."

Hij toonde geen verbazing. Hij knikte twee of drie malen met zijn hoofd, alsof hij iets gehoord had, dat hij verwachtte te hooren.

„Van den vasten wal?" vroeg hij, kortaf.

„Als u het wilt weten, uit het huis de „Shooting Star" in Wreddlesham."

Weer knikte hij — als of hij er alles van begreep.

„Zoo, zoo", zei hij rustig. „Dan vermoed ik, dat jij je bemoeide... misschien toevallig... met zaken, waarbij je tegenwoordigheid minder gewenscht was?"

„Daar gaat het juist om", antwoordde ik. „Toch..."

„Ze hebben je meegenomen, zoodat je niet kon klikken, hè?" viel hij met een grijnslach in de rede. „Waarachtig! Dat snap ik! En van de „Shooting Star"? Dan ken je Getch natuurlijk?"

Ik wierp hem een blik toe, die een bedoeling had, die hij niet begreep.

„Ja!" antwoordde ik.

„En mogelijk kent u een vriend van hem — een soort compagnon — Krevin?" ging hij voort. „Een groote kerel!"

„Ja, die ken ik."

„Weet u waar die nu zijn? Ik houd het er voor, dat Getch je hier bracht en ik veronderstel, dat Krevin bij hem was. Waar is Getch?"

„Dat zal ik u zeggen! Hij ligt daar een dertig meter verder, aan den anderen kant van de ruïnes... dood!"

Hij toonde niet de minste verwondering, hij nam mij alleen nauwkeuriger op en herhaalde mijn laatste woord, vragend. „Dood?"

„Doodgestoken!" antwoordde ik. „Dat moet vannacht gebeurd zijn. Ik vond hem vanmorgen, hij was toen al koud."

Hij bleef mij aanstaren, toen knikte hij.

(*Wordt vervolgd*).

en dan tegen den koers van het huidig bewind. Dit is geen gezagsondermijning, maar opbouwende critiek.

Wat de volksbeweging aangaat, wijst spr. op het betoog van den regent van Demak tegen de propaganda van organisaties als de P.N.I. onder de groote massa.

Het groote verschil tusschen de V.C. en de P.N.I. is dat de V.C. bestaande rechten tracht te handhaven en de P.N.I. die rechten wil omverwerpen.

De heer Thamrin deelt mede, dat de nationale fractie zich zal bepalen tot het afleggen van een verklaring bij monde van den heer Koesoemo Oetoyo.

De heer Monod de Froideville heeft in eersten termijn niet veel over de V.C. gezegd. Hij verklaart nu, dat zijn oordeel over de V.C. thans heel anders luidt dan tevoren, na een artikel in *Ned. Indië*, dat grievend en kwetsend is voor dr. Schmutzer en gepubliceerd werd zonder eenige commentaar van het H.B.

Spr. wil de associatie-gedachte bij de hoofdbegrooting behandelen.

Hij bespreekt voorts nog de volksbeweging. De actie van de leiders rechtvaardigt het optreden der regeering tegen de P.N.I.

Spr. bestrijdt opnieuw het standpunt van de regeering inzake de benoeming van leden van den Provincialen Raad van West-Java. Spr. dankt overigens voor de toezegging der regeering in dit opzicht.

De heer Kiès acht verdere discussie over het nationalisme en het supernationalisme niet mogelijk, waar de regeering daarop niet is ingegaan.

Spr. meent, dat de redevoeringen van de P.E.B.-ers Sosro Hadiwidjojo c.s. de eensgezindheid in de P.E.B. hebben aangetoond.

De V.C. zal niet kunnen rekenen op samenwerking, wanneer zij op haar standpunt blijft staan van behartiging der Nederlandsche belangen alleen.

De heer Roep sluit zich aan bij den heer Kiès. Spr. heeft den heer Fruin met eenige verbazing aangehoord. Dat bij de associatie iedereen het volle pond krijgt, is natuurlijk onmogelijk. Het zal altijd noodzakelijk zijn met de belangen en inzichten van de andere groepen rekening te houden. Het politiek systeem van de V.C. is niet gebaseerd op associatie, niet op overleg met anderen, en zal dus zeer moeilijk tot samenwerking kunnen leiden, vooral door de eenzijdige vaststelling van het standpunt, dat geen wijziging en dus geen overleg met andere groepen toelaat. En zou er wèl tot overleg worden overgegaan, dan zou ook de V.C. daarbij nooit „het volle pond" voor zich kunnen opeischen.

Wenscht de V.C. in het bijzonder de Nederlandsche belangen te behartigen, dan vreest spr. dat zij zelve het graf graaft vóór die Nederlandsche belangen.

De heer Kerkkamp gaat niet in op de minder juiste opmerkingen van den heer Fruin over den N.I.V.B.

Het lijkt spr. minder juist van de regeering om het voor te stellen alsof alleen de met haar meegaande meerderheid de orde wenscht te handhaven. Het gaat alleen om de *wijze* waarop dit moet geschieden.

De regeering had kunnen mededeelen dat samenspanning tot opstand en dergelijke misdrijven al dan niet is gebleken. De bewijzen daarvoor zouden spoedig te leveren zijn. Spr. zou gaarne zien dat de regeering zich hierover nader uitsprak.

De verklaring dat de regeering opnieuw zou optreden zooals ze gedaan heeft, lijkt spr. overbodig. Het is een neiging tot toegeven aan de politiek van „sla-er-maar-op".

Spr. blijft gelooven, dat er wel in breede kringen ontstemming over de huizoekingen is ontstaan. Hij acht het voorts verwerpelijk het voor te stellen alsof zij, die niet geheel met Haar meegaan, „zwak en rancuneus" zouden zijn.

Zeer tot zijn leedwezen ziet spr. de klove tusschen de regeering en een groot deel der bevolking steeds grooter worden.

De heer Van Helsdingen heeft slechts een enkele opmerking over „Financiën". Er is nog misverstand over de vastheid van lijn gedurende een termijn van vijf jaar inzake de tinopbrengst. Spr. wil niet ieder jaar den prijs vaststellen, maar voor alle vijf jaren in eens.

Spr. wil den kostprijs niet als basis. Daarin is een onzeker element door de groote wijzigingen in de productiewijze. Hij wijdt dan verder nogmaals uit over het door hem reeds eerder verdedigd systeem.

De heer Mandagie verklaart zich nogmaals homogeem met het standpunt van de regeering inzake de P.N.I. Wanneer de overheid iemand waarschuwt, meent zij het met zoo iemand niet kwaad. Spr. hoopt dat die herhaalde waarschuwingen in goede aarde zullen vallen.

De heer Soejono dankt de regeering voor hare toezegging inzake genoegdoening aan één der ten onrechte door de huiszoekingen getroffen menschen. Spr. hoopt, dat zich dit herstel van onrecht ook over de anderen zal uitstrekken.

Spr. bestrijdt nogmaals den heer Fruin en de Vaderlandsche Club, speciaal wat de N.I.V.B. betreft, die volgens spr. steeds samenwerking heeft betracht en de associatie-idee heeft bevorderd. De dertien ethici, die niet te zamen met den N.I.V.B. hun actie zijn begonnen, staan op het zelfde standpunt.

(Spr. is nagenoeg onverstaanbaar. De loudspeaker werkt niet).

Spr. herinnert den heer Fruin aan een uitspraak van een anderen rasechten V.C.-er, den heer Zentgraaff, dat de Inlander die lid zou worden van de V.C. niet waard is langer Inlander te worden genoemd.

Dan bestrijdt spr. den heer Kiès voor wat diens opvatting betreft inzake het supernationalisme. Het Indonesisch nationalisme *is* er en zal langzaam maar zeker groeien, ondanks de meening van den heer Kiès.

De heer Suermondt protesteert tegen de bewering van den heer Soangkoepon dat de Europeesche bestuursambtenaren de waarheid zouden schuwen. Spr. verwijst — nadat de voorzitter verklaard heeft, dat hij deze uitdrukking ontoelaatbaar acht — naar de handelingen.

Spr. sluit zich aan bij het pleidooi van den heer Fruin inzake het lidmaatschap van de V.C. voor ambtenaren. Ook spr. verlangt een verklaring, dat de Regeering geen bezwaar heeft tegen dat lidmaatschap. Spr. zegt dit niet zoozeer wijl hij sympathie heeft voor de V.C., maar voor de vrijheid van vergaderen der ambtenaren.

Spr. is zeer voldaan over het regeeringsantwoord, over de P.N.I., met inoegrip van de aankondiging, dat zij bnverbiddelijk tegen de destructieve propaganda zal optreden.

De heer Middendorp verklaart dat een kolonie niet als een socialistische maatschappij kan bestaan. Vandaar de opvatting, dat eerst nationale vrijheid moet worden verkregen. Spr. wijst op de bekende rede van dr. Schmutzer over het kapitalistische systeem en op het religieus socialisme, waaraan ook katholieken deelnemen.

Spr. zoekt in het regeeringsantwoord een regeering, maar hij vindt haar niet. Spr. zou gaarne een verklaring willen hooren betreffende den omvang van het georganiseerd opstandscomplot, dat blijkens een interview met den P.G. zou hebben bestaan.

De regeering sprak alleen over de psychose, mogelijk bij de Inlanders, maar niet over die bij de Europeanen, met name de V.C., welke even gevaarlijk is als die van de P.N.I.-actie.

Spr. komt nogmaals terug op het niet raadplegen van den Adviseur van Inlandsche Zaken e.a. voor de huiszoekingen.

Spr. blijf dit afkeuren.

Nu de regeering zich in de P.N.I. blijkt te hebben vergist, verwacht spreker intrekking van de circulaires tegen het lidmaatschap van die vereeniging.

Wat de stemming onder de Inheemsche bevolking betreft, wijst spr. op de algemeene afkeuring van het regeeringsoptreden aan die zijde in pers en vergadering.

Spr. vreest, dat door dat optreden de verwijdering nog grooter zal worden dan ze reeds was en dat de non-cooperationgedachte er aanzienlijk door zal worden versterkt.

De vergadering wordt gesloten.

Ingezonden Mededeelingen.

ADVERTENTIEN.

Nieuwe dienstbode, tot gast die zich wat rijkelijk van aardappels bediend heeft: „Wilt U er alsublieft weer een in de schaal doen, meneer? Anders kom ik niet rond."

(Passing Show)

MOPPEN.

— Waarom trouw jij niet met den dokter?

— Dan zou ik niet meer voor mezelf kunnen beslissen of ik ziek genoeg ben om naar de badplaats te gaan.

* * *

Hoover zijden kousen voor dames met „smaak" (de Zon).

* * *

Hij: — Wel, lieveling, ik heb alles keurig in orde gekregen. Ik heb twee boekplaatsen in de coupé uitgekozen en al de bagage er al in geladen.

Zij: — Haal het er dan maar meteen weer uit. We kunnen onmogelijk gaan. Er is een vrouw in den trein die precies zoo'n hoed draagt als de mijne."

* * *

Hoover zijden kousen: de beste, in Amerika . . . en hier (de Zon).

* * *

Kuddl staat terecht in Hamburg.

— Ben je al meer gestraft? vraagt de rechter.

— Ja, edelachtbare.

— Hoe vaak?

— Tweemaal.

— En waarvoor dan?

— Eens, voor den oorlog wegens majesteitsschennis en den tweeden keer na den oorlog, omdat ik mij ten gunste van den keizer had uitgelaten!

* * *

Hoover zijden kousen: bijna onverslijtbaar (de Zon).

* * *

— Is die Piet op jacht ook zoo stil?

— O neen, dan spreekt hij voortdurend, .de flesch aan!